

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — no-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2994, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.630 in
10.349 za inzerate;
Saraievo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCOUVENEC

Poljski predlog

Nastop poljskega zunanjega ministra Becka v Ženevi je zelo nemilo presenetil velik del evropske javnosti. Posebno hudo so razočarani Francozi in en del časopisja naravnost namiguje, da Poljska ne le da obrača hrbet do zadnjega vsaj najboljši zaveznici Franciji, ampak, da se je, po Beckovem nastopu sodeč, kar neprikrito orientirala k svoji novi zaveznici Nemčiji in ji pomaga sabotirati Zvezo narodov in njene ustanove. Poljska mora torej pričakovati, da bo v prihodnjih tednih pritisk diplomacije in časopisja, ki ustvarja javno mnenje, zelo hud.

Mi smo Poljake vedno traktirali kot prijateljske vlade? — Ze od leta 1922 dalje je Poljska pred celim svetom leto za leto ponavljala zahtevo, da se določba mirovnih pogodb o varstvu narodnih manjšin raztegne na vse države, tako da bodo vse članice Zveze narodov priznale narodnim manjšinam, ki jih imajo v okviru svojih državnih meja, pripadajoče narodnostne pravice. Tudi letos je Poljska ponovila prav isto zahtevo in konkretno predlagala, naj se takoj določi tudi odbor, ki naj preučuje vprašanje vzame v pretes. V slučaju pa, da bi Zveza narodov odklonila poljski predlog, pa poljska vlada izjavlja, da ne bo več sodelovala z mednarodnimi ustanovami, v kolikor se nanašajo na varstvo narodnih manjšin na Poljskem. Beck je še pristavil, da radi tega narodne manjšine na Poljskem ne bodo nič trpele, ker hočejo Poljaki z njimi postopati pravično, odklanjajo le možnost, da bi jih radi njihove manjšinske politike mogla Evropa klicati na odgovor.

Kakor je poljsko stališče v prvem delu pravilno in se mu ne da ugovarjati, tako se zdi v drugem delu, ko grozi z odpovedjo zaščite narodnih manjšin, brutalno in nepremišljeno. Toda kakor hitro poznamo ozadje Beckovega nastopa, bomo takoj videli, da gre v resnici za jako daljnosežen in spreten političen maneuver, čigar cilj je, onemogočiti sprejem ruskih Sovjetov v Zvezo narodov.

Kakor znan, je Poljska z versajsko mirovno pogodbo morala sprejeti tudi člen, ki določa varstvo narodnih manjšin. Manjšine na Poljskem so tudi številčno dokaj pomembne: Nemci na zahodu, Litvinci na severu, na vzhodu in jugu pa Belorusi in Ukrajinci, ki sami štejejo okrog 6 milijonov. Vsi ti imajo pravico, da se vsak čas sklicujejo na mirovne pogodbe in da apelirajo na Zvezo narodov.

Jasno pa je, da bodo Sovjeti, ako bodo sprejeti v Zvezo narodov, dobili ne le takoj trajen sedež v Svetu ZN, ampak da bodo vsled svojih tesnih stikov s Parizom takoj igrali važno politično vlogo in bistveno odločali v marsikaterem evropskem vprašanju. Moskva bo po Zvezi narodov imela vpliv tudi na poljske narodne manjšine in bo mogla intervenirati, če se ji bo zdelo umestno, o poljskih notranjih zadevah. Za Sovjete je stvar potem kaj enostavna. Treba je samo, da se poslužijo III. internacionale, ki je orodje tudi v rokah njihove diplomacije, pa z narodnimi nemiri in peticijami na ZN spravijo v težavo poljsko vlado, kadar bi hoteli. Saj je znano, da znajo boljševiki spretno igrati tudi na nacionalno piščal, kadar jim tako kaže. Moskva bi torej mogla indirektno kontrolirati poljske notranje razmere, povzročati tudi upore njenih manjšin in eventuelno v Svetu ZN Poljsko tudi klicati na odgovor in jo obsoditi. Tega pa se Varšava upravičeno boji, ker ne bi hotela dati sovjetom vpogleda v svoje notranje razmere, in še manj, da bi radi njihovi sovjeti imeli pravico kakorkoli intervenirati.

Gotovo je, da Poljaki glede narodnih manjšin, posebno kar tiče Belorusov in Ukrajincev, nimajo čiste vesti. Toda razumemo, da jim ni lahko, izpostaviti se brez nadaljnjega raznim »ljubeznivostim« svojnega soseda, ne da bi mu mogli sproti vračati milo za drago. Ako bi ne bilo nič drugega, igra pri ponosnih Poljaki, ki nastopajo kot velesila, važno vlogo že samo vprašanje nacionalnega in državnega prestiža. Francija bi namreč rada potisnila Sovjete v Zvezo narodov, ne da bi morali boljševiki sprejeti določila o varstvu narodnih manjšin. Rusija, ki ima še danes na svojem ozemlju med 165 milijoni prebivalcev nad 80 milijonov neruskih narodnih manjšin — to so predvsem turkistanski in kavkaški narodi, potem Armeni, Georgijci, dalje 5 milijonov Belorusov in 36 milijonov Ukrajincev — naj bi bila prosta vseh manjšinskih obveznosti! Pač pa naj Sovjeti kljub nečloveškim metodam, s katerimi zatirajo vsak nacionalni pokret svojih manjšin, lepo sedeli v Ženevi kot sodnik nad drugimi v prav isti delikatni zadevi!

Sicer govorijo Sovjeti o sebi, da nimajo narodnih manjšin, ker so itak zveza federativnih držav, katerih vsaka uživa tako popolno svobodo, da ji je celo na prosto roko dano, da se proglasi za popolnoma neodvisno od Rusije. To pravico imajo zagotovljeno celo v II. členu sovjetske ustave. To je seveda čisto navaden švindel, preračunjen za komunistično propagando v inozemstvu. Moskvi je radi inozemskih narodov, ki so marsikje zatirani, potreba, da vzdržuje fikcijo o »svobodni federaciji« sovjetskih držav. V resnici pa drži mnogovrstni nacionalni konglomerat sovjetske unije skupaj le ruska armada in nečuvna komunistična teroristična politika. O kaki samoodločbi in samopravi narodov pod sovjeti ni niti govora. Saj je vsemu kulturnemu svetu znano, s kakimi sredstvi zatira boljševizem vsako sled nacionalnega gibanja n. pr. med kavkaškimi narodi in Ukrajinci. Neruskim narodom je dovoljena edino formalna kulturna avtonomija, to se pravi, smejo se v svojem jeziku izražati in pisati. Toda vsak poskus, da bi beseda izražala tudi narodnega duha, je takoj drakonično zatrt. Stalin sam je to stališče

Najvažnejše vprašanje v sedanjem položaju:

Ali bo prišlo do sporazuma med Francijo in Italijo?

Verjetnost, da se sporazum podpiše, rešena pa še ni nobena konkretna točka

Ženeva, 15. sept.

Glede diplomatske akcije, da bi se med Francijo in Italijo dosegel sporazum, ki bi se seveda moral naslanjati na sporazum med Italijo in Malo zvezo, predvsem Jugoslavijo, se izve, da je Mussolini na vsak način sklenil zbliznanje s Francijo realizirati. Na obeh straneh so državniški prepričani, da je verjetno, da bo do sporazuma prišlo, čeprav glavni problemi med Italijo in Francijo nikakor še niso rešeni, kakor so nekateri listi poročali. Razen Barthouja, ki se v kratkem poda v Rim, bo prišel v Rim tudi Titulescu in z njim ali za njim pa najbrže tudi dr. Beneš, kar bo gotovo rešitev vprašanja v ugodnem smislu pospešilo.

Dočim torej večina argumentov govori za to, da bo do sporazuma prišlo, pa je še danes neznano, v katerih konkretnih točkah se bosta Francija in Italija mogli sporazumeti in kako se bosta sporazumeli. Definitivno gotovo ni še nobena točka razen morebiti vprašanje državlanskega statuta za italijanske državljane v Tunisu. Koliko pa misli Francija odstopiti Italiji ozemlja južno od Tripolisa, še ni znano. Italija bi rada dobila Tibesti, Borku in Enedi, dočim bi Francija želela, da bi italijanske aspiracije šle nekoliko manj daleč, da ne bi bila ogrožena francoska ekvatorialna Afrika. Seveda s par desetini kvadratnih kilometrov, kakor poročajno piše »Petit Parisien«, se Mussolini ne bo dal zadovoljiti.

Vprašanje Abesinije je zadelo na velike težave

Kar se tiče Abesinije, ki jo smatra Italija skoro že za svojo last, tako da je pravkar poslala v Eritrejo in Somalijo vnovič ogromno množico vojnega materiala, ki je bil izdelan v tovarnah Spa-Fiat, so nastale naenkrat precejšnje težave. V Franciji je namreč nastala zelo močna opozicija proti načrtu, da bi se na oltar francosko-italijanske sprave žrtvovala Abesinija. Seveda je vprašanje, ali bo opozicija imela toliko sile in vpliva, da predrugači načrte diplomatov. Mussolini sam je postavil sedaj vse svoje karte na abesinsko ekspedicijo, ker ga ogromni deficit državnega proračuna, pasivna trgovinska bilanca, slaba žetev in naraščajoča brezposelnost silijo, da utrdi vedno bolj majajoči se prestiž fašističnega režima s kakšno slavno vojno ekspedicijo. Pa tudi kar se tiče g. Barthouja in Anglije, ki ima pravico v abesinskih zadevah govoriti, bi rajši videl, da bi se italijanske težnje glede Abesinije uresničile v obliki »mirne penetracije« kakor pa z orožjem, ker bi to utegnili roditi neugodne posledice zlasti z ozirom na Japonsko, ki Abesinijo očitno podpira — čeprav g. Barthou, ki mu je glavno,

da bi Italija postala zaveznik Francije v evropskih zadevah, ne deli mnenja francoskih finančnih krogov, da naj se francoski monopol na abesinske finance in gospodarstvo nikakor in pod nobenim pogojem ne odstopi Italiji.

Pa tudi v Italiji se je pojavila močna opozicija v fašistični stranki proti sporazumu s Francijo, posebno pa z Malo zvezo, oziroma z Jugoslavijo. Temu opozicijskemu stališču daje izraza znani bivši tajnik fašistične stranke Farinacci v svojem »Il Regime Fascista«, v katerem zlasti poudarja, da bo moral Mussolini, ako hoče priti do sporazuma s Francijo in Jugoslavijo, žrtvovati »Il Mare nostro«, to je Jadran, ter vreči čez krov svojo revizionistično politiko, s čimer si bo za vedno odtujil Madjarsko in Bolgarijo.

Mussolini nas zelo rabi

Ti ugovori zoper Mussolinijevo politiko so zelo močni in se slišijo tudi v vplivnih italijanskih vojaških krogih, vendar pa ostane verjetnost, da bo do zbliznanja med Italijo in Francijo in Malo zvezo, v interesu evropskega miru in velikih ciljev Francije in njenih zaveznikov, prišlo. Zaenkrat pa

Ženeva, 15. septembra.

Nobeno zasedanje Zveze narodov ni zadevalo na tolike težkoče kakor sedanje. Iz tega se pa seveda ne sme sklepati, da se bi v Ženevi zmagala francoska teza, da se mora in more zagotoviti mir v Evropi na podlagi sedanjega stanja in da bo vsaj zaenkrat to stanje po njihovi misli najbolj zagotovljeno po francosko-ruskem prijateljstvu — ni pa še gotovo, ali se bo stališče Francije in njenih prijateljev in zaveznikov, kamor spada v prvi vrsti Mala zveza in z njo mi, uveljavilo popolnoma v tisti obliki, v kateri je bilo zamišljeno.

Sicer ni res, da bi bila Poljska že uradno izjavila, da k vzhodnemu paktu ne bo pristopila in tudi nastop poljskega zunanjega ministra Becka v Ženevi ne pomeni, da bi se Poljska hotela odreči prijateljstva Francije, ampak je hotela samo poudariti, da je neodvisna država, ki sme svojo politiko sama določati, ako že Francija ni smatrala za potrebno, da bi bila prej vprašala Poljsko, kaj misli o sprejetju Rusije v Zvezo narodov in o politiki vzhodnega pakta.

Smer in smisel angleške politike

Vendar pa je med Francijo in Poljsko nastopilo neko ohlajenje in je gotovo, da bo morala Francija najti drugo pot, da uresniči to, kar je cilj od nje zamišljenega vzhodnega pakta. Tudi ne bo brez podlage trditve pariškega tiska, da Poljska ravna precej pod vplivom svojega prijateljskega pakta z Nemčijo. Nekateri dolže tudi Anglijo, da ona Poljsko podpira, kar bo res samo v toliko, da je Anglija za stališče Poljske vedela in da ni ničesar storila, da bi nastop g. Becka preprečila, čeprav ga je potem Simon prijazno toda odločno zavrnil. Pač pa bo imela podlago domneva, da Anglija ne želi, da bi bila Nemčija popolnoma potlačena, ker ne smatra v svojem interesu, če bi Francija radi zavezništva z Rusijo in s pomočjo Italije postala v Evropi preveč močna in edino odločilna. Saj vemo, da je Anglija v tem oziru jako ljubosumna. V Ženevi je Anglija vseskozi na strani Francije, kar si je treba razlagati tako, da hoče Anglija Franciji ugoditi, kolikor le more, izključno iz tega razloga, da bi na ta način preprečila, da se ne bi Francija privežala na Rusijo in se, kakor pravi neki francoski list, ki izraža velike pomisleke proti sovjetski politiki g. Barthouja, »popolnoma izročila objemom rdečega ruskega medveda«. Tudi bi Anglija rada preprečila, da se ne bi v Ženevi stvari razvijale tako, da bi se Nem-

kakor n. pr. od Italije, zahtevala varstva manjšin. Toda tedaj so se prizadete velesile sklicevale na svojo kulturo in na svojo demokracijo. Koliko varstva so narodne manjšine pod to »kulturo« in »demokracijo« uživale, ve najbolje povedati naš narodni življenj v Italiji. Toda s čim naj se danes zagovarja brezpogojni vstop moskovskih diktatorjev v ZN, ko so dovolj jasno pokazali, kako razumevajo pravice narodnih manjšin?

Poljaki so torej spravili s svojim predlogom Zvezo narodov v resnici v najhujši precep in imajo prav Francozi, ki pravijo, da je to eden najhujših sunkov, ki jih je Ženeva dobila. Poljska, ki se smatra za velesilo, že leta zastoji prosi za stalni sedež v Svetu ZN. Ako sedaj ZN novoprišli Rusiji ponudi stalni sedež in se sprejem brez manjšinskih obvez, potem bo Zveza na moralnem ugledu trpela še bolj, kot je že, razen tega pa bo imela proti sebi tudi Poljsko, katere političnega pomena ne smemo podcenjevati. Ako bi pa Rusija radi eventuelnih zahtev po manjšinskem varstvu ostala izven ZN, bo pa zopet občutno trpel prestiž Francije, ki se je za to stvar zelo daleč angažirala.

Zelo verjetno pa za Poljsko ne stoji samo Nemčija, ampak bo v ozadju mnogo močnejša roka: Anglija, ki v Ženevi ne bi rada gledala francosko-sovjetskega pobratimstva.

obstoja še v mnogih točkah težave, ki jih bo mogoče premagati le z največjo spretnostjo in vztrajnostjo ter z velikimi napori. V prvi vrsti je vprašanje, ali bo Italija imela poguma in dalekovidnosti ter uvidevnosti, da korenito preosnuje svojo dosedanje politiko napram Jugoslaviji. Mussoliniju samemu je veliko na tem, da postane prijatelj Jugoslavije, ker bi bil odpor Bolgarije od italijanske politike po njegovem mnenju več kot kompenziran, ako bi dobil nadomestilo v jugoslovanskem prijateljstvu, pri čemer misli seveda v prvi vrsti na trgovinske interese Italije na Balkanu.

Koliko se bodo te njegove nade izpolnile, tega danes ne more še nihče reči.

Treba tudi pripomniti, da se Italija in Francija tudi še nista sporazumeli glede številčnega razmerja med njunima brodomjema, kakor so pred dnevi napačno poročali fašistični listi.

Barthou odlašaja svoj obisk

Pariz, 15. sept. AA. Po poročilu iz Ženeve dan odhoda francoskega zunanjega ministra Barthouja v Rim še ni dokončno določen. Vse kaže, da obišče Barthou italijansko prestolnico šele po 15. oktobru.

Vodilna smer v ženevskem kaosu

čiji popolnoma zaprla pot nazaj v Zvezo narodov.

Končni rezultat 15. zasedanja Zveze narodov bo torej sprejem Rusije v Zvezo narodov, ki pa bo nekoliko na svojem pomenu trpel zaradi tega, ker prizadevanja, da bi se Rusija sprejela v Zvezo brez vsake diskusije in brez vsakih ugovorov ter rezerv, niso imela uspeha. Kar se tiče vzhodnega pakta, ki ga želi tudi Mala zveza, je še vedno negotovo, ali se bo mogel skleniti po prvotni zamisli, ker bi se mogel uresničiti le, ako bi bila Anglija zadovoljna s tem, da se sklene brez Nemčije in Poljske, torej kot izrazito proti Nemčiji naperjen pakt. Traja najvažnejše vprašanje, ki čaka rešitve, pa je

Vprašanje, kaj bo z Avstrijo

Mala zveza odklanja vsako hegemonijo v Podonavju

V tem oziru se v prvi vrsti trudi Italija oziroma njen delegat baron Aloisi, da bi se med velesilami sklenila pogodba, ki naj popolnoma zajame neodvisnost Avstrije. Nastop avstrijskega kanclerja Schuschniggja, ki je s svojim govorom imel zelo velik uspeh tako v Franciji kakor v Angliji ter v državah Male zveze in balkanske zveze, je bil v naprej določen. Aloisi je imel glede tega vprašanja razgovor s Simonom, avstrijskim kanclerjem in avstrijskim ministrom za zunanje zadeve Berger-Waldeneggom kakor tudi z Barthoujem in ministri Male zveze. Zelo plodovite rezultate je baje imelo kosilo pri neki angleški dami, ki je zbrala pri sebi avstrijskega kanclerja ter g. Barthouja in Simona. G. Barthou je baje izjavil, da gre v vprašanju za zagotovitev neodvisnosti Avstrije prva beseda Italiji, ki naj izdela tozadeven predlog.

Toda tudi ta zadeva še ni definitivno rešena in težkoče niso majhne. Kakor izvezo iz turinske »Stampec«, ima Italija pripravljen predlog, po katerem naj bi se vse interesirane velesile, vključno Nemčijo in pa države Male zveze, obvezale, da se ne bodo vmešavale v avstrijske notranje zadeve. V Berlinu so takoj zavpili, da bi na ta način Avstrija postala »nevtalizirana vazalna država«, ki bi bila popolnoma pod kurateljo tujih sil. Na vsak način je gotovo, da Nemčija k taki pogodbi ne bo pristopila, torej bi se morala storiti brez Nemčije in proti njej. V tem primeru predlaga Italija, naj bi se sklenila pogodba, po kateri naj bi se vse interesirane države obvezale glede načina, kako dejansko braniti neodvisnost Avstrije, ako bi bila napadena. V tem primeru pa se mnogi po pravici boje, da ne bi prišla do veljave hegemonija Italije in so zato bolj za nekako ureditev Podonavja na podlagi zbliznanja med Italijo in Francijo ter Malo zvezo, ki bi neodvisnost Avstrije in vseh držav Podonavja sploh garantirala v okviru Zveze narodov pod vodstvom Francije. Zdi se, da je to tudi

Stališče Male zveze

ki je bila na svojem sestanku 13. t. m., na katerem se je izrekla za vstop Rusije v Zvezo narodov in za vzhodni pakt v smislu francoskega načrta, sklenila tudi sledečo izjavo:

Glede Srednje Evrope se izjavlja stalni svet Male zveze zveza za popolno neodvisnost vseh držav v Podonavju, za zbliznanje na gospodarski podlagi in za sodelovanje z vsemi interesiranimi državami. Stalni svet pa smatra v primeru potrebe za najprimernejše jamstvo za ohranitev mira in reda kakor je bil ustvarjen s pogodbami, Zvezo narodov.

To se pravi z drugimi besedami, da je Mala zveza glede sporazuma med Francijo in Italijo, kateri bi seveda privedel oziroma kateremu bi bila podlaga tudi zbliznanje med Italijo in Malo zvezo, odločno mnenja, da se neodvisnost Avstrije in sploh stabilnost političnega položaja v Srednji Evropi more najbolj trdno zagotoviti le na osnovi Zveze narodov, nikakor pa ne na podlagi kakšne itali-

DANES ob 4. uri
TOMBOLA
V KRANJU
AVTO
za Din 62.500—

boljševizma dovolj jasno označil, ko je ob priliki izjavil, »da narodne kulture morejo biti po obliki nacionalne, toda vsebina mora biti komunistična. Položaj narodnih manjšin pod sovjetskim imperializmom se dejansko nič ne razlikuje od kolonialnih razmer n. pr. v Afriki, kjer Culukafri in Bušmani tudi smejo govoriti svoj jezik in imajo še marsikake druge svobode, ki jih kakšni Armeni nimajo, pa se jim radi tega še ni treba domišljati, da odločujejo v angleški kolonialni politiki!

Lahko je torej razumeti Poljake, ako ravno v trenutku, ko se Sovjeti pripravljajo za vstop v ZN, zahtevajo, naj se določila o varstvu narodnih manjšin raztegnejo na vse članice Zveze narodov. Ako si Zveza narodov osvoji poljski predlog in zahteva, da se aplicira tudi na Rusijo, potem Sovjeti ne bodo več silili v Zvezo narodov, ker se predobro zavedajo, da bi samoodločba njihovih narodov pomenila konec boljševiške diktature. Ako pa v Ženevi poljskega predloga ne sprejmejo, — kar je čisto gotovo — in dopuste Rusiji vstop brez obvez do narodnih manjšin, potem pa ZN vsemu svetu dokaže, da z neenako in krivično mero traktira narode — in imajo Poljaki prav, ako tolečejo po mizi, ko se od njih zahtevajo večje obveznosti, kakor od drugih članic. Sicer se je ZN proti pravicam manjšin pregrešila že z vsega početka, ker ni od vseh svojih članic,

janske hegemonije ali varuštva nad avstrijsko republiko. Brez dvoma je to bila tudi vsebina razgovorov med kanclerjem Schuschniggom in njegovim ministrom Berger-Waldeneggom in našim zunanjim ministrom Jevtičem, ki je pri tej prilici dal izraza odkritosrčnemu prijateljstvu Jugoslavije do Avstrije in o trdni volji in pripravljenosti Jugoslavije, da se brani popolna neodvisnost Avstrije, torej ne samo neodvisnost od Nemčije, temveč tudi od vsakega drugega, ki bi hotel položaj izrabiti v to, da se nepoklican postavi za njenega varuha.

Gotovega ni še nič

Do konkretne realizacije načrta, kako zajamčiti neodvisnost Avstrije je torej še precejšnja pot, ki bo uspešno prehojena šele tedaj, ko se razjasni odnosi med Jugoslavijo in Italijo, ki so sicer prijateljski, vendar pa v nekaterih bistvenih točkah slejkoprej usmerjeni nasprotno.

Rusija povabljenav Ženevo

London, 15. sept. b. Po vestih iz Ženeve je Rusija soglasna s tem, da se v bodoče vsa sporna vprašanja, ki nastanejo po njenem vstopu v Zvezo narodov in ki bi se nanasala na Sovjetsko Rusijo, predložijo haškemu mirovnemu sodišču v rešitev. Ker je s tem padla zadnja zapreka za sprejem Sovjetske Rusije v Zvezo narodov, je prišla francoska delegacija že danes razposiljati pozive za podpis. Kot prvi je podpisal poziv za vstop Sovjetske Rusije Barthou, drugi pa angleški delegat lord Eden. Skupno je potrebnih 35 podpisov. Ti podpisi bodo še danes zbrani.

London, 15. sept. b. Dopisnik »Daily Expressa« poroča iz Ženeve, da je v teku pogajanj z Latvino o vstopu Sovjetske Rusije v Zvezo narodov bilo govor, da se bo ustanovilo v Zvezi narodov mesto namestnika generalnega tajnika, na katero bo imenovan sedanji referent za tisk v komisariatu za zunanje zadeve v Moskvi Hornstein (žid seveda).

Ženeva, 15. sept. Tg. Povabilo Sovjetski Rusiji, podpisano od 34 držav, torej s potrebno dvotretinsko večino članov Zveze narodov, je bilo danes ob 12 popoldne v hotelu, kjer stane francoska delegacija, končano in podpisano.

Povabilo vsebuje samo nekaj stavkov, v katerih se Rusija poziva, da se sama prijavi kot kandidatka za vstop v Zvezo narodov, ker je sodelovanje Rusije velikega pomena za vzdrževanje svetovnega mira. Ta dokument so potem poslali Litvinovu, ki čaka v Franciji in ki ga bo sporočil v Moskvo. Ruski odgovor pričakujejo v nedeljo, tako, da bo mogla Zveza začeti zahtevano proceduro že v ponedeljek.

Ruska delegacija, ki bo predstavljala sovjetsko zastopstvo v Ženevi, je že sestavljena, in sicer iz 40 ljudi, katere bo vodil pariški sovjetski poslanik Rosenberg.

Otroci imajo naraven okus

ter jedó Mirim čokolado in se ne dajo preslepit z nobenim nadomestkom. Uvidene matere se po tem ravnaajo in zahtevajo samo Mirim čokolado, ker je

MIRIM KRALJICA ČOKOLADE

Žalosten konec organizatorja avstrijskega puča

Dunaj, 15. sept. AA. Listi poročajo, da je znani dunajski advokat in nacionalni socialist dr. Waechter, ki je organiziral prevarni poizkus v Avstriji, dne 25. julija, storil žalosten konec. Po ponesrečenem prevaru je pobegnil v Nemčijo, tam pa so ga obsodili na smrt, ker prevar ni uspel in ker je pobegnil z Dunaja. Pravijo, da so ga nacionalni socialisti usmrtili v avtomobilu, nato pa objavili, da je postal žrtev avtomobilske nesreče.

Princesa Marina

London, 15. sept. AA. Princesa Marina prispe s svojima roditeljema v London jutri popoldne. Na postaji Viktorija jih bo pozdravil princ Jurij, ki se nocoj vrne iz Škotske. S postaje se visoki gostje odpeljejo v palačo Saint James, jutri zvečer pa odpeljejo z brzovalkom v Balmoral. Tu bo princesa Marina s svojima roditeljema gost angloske kraljevske dvojice. V Balmoralu ostanejo visoki grški gostje teden dni. Od tam se vrnejo v Pariz. — Snoči je bil v Balmoralu vsakoletni ples, ki sta se ga udeležila tudi angleški kralj in kraljica. Princ Jurij je prejel mnogo čestitk.

Velike vaje francoske armade

Pariz, 15. sept. TG. Velike vaje francoske armade, ki se bodo začele zadnji teden meseca septembra, se bodo vršile v bližini Nancyja. Njihov glavni namen bo poizvedba, kako bi v primeru vojne delovala rezerva. Zato se je osnovala 41. armada, ki sicer ne obstoja v mirovni razporedbi vojske. Vaje bo vodil general Weygand.

Izjemno stanje v Španiji

Madrid, 15. sept. b. Po odredbi notranjega ministrstva so prepovedana vsa zborovanja, sprevedi in manifestacije. Ta sklep je storila vlada vsled tega, ker je zvedela, da pripravljajo ekstremisti celo vrsto atentatov na ugledne osebnosti in člane vlade. Ti atentati naj bi se predvsem izvršili na raznih zborovanjih. Najhujši udarec je bil prizadejan ekstremistom zaradi prepovedi uvoza orožja v Asturijo, kjer so bile zaplenjene tudi velike količine orožja, ki so ga ekstremisti na spreten način hoteli vtihotapiti. Po mnenju notranjega ministrstva bo v Španiji sedaj nekaj časa mir.

Dunajska vremenska napoved: Protežito jasno. V gorskih dolinah jutranje megje. Zjutraj hladno. Čez dan večinoma nekaj nad 20 stopinj.

V Avstriji se zopet snuje puč?

Kriva je politika Mussolinija

Pariz, 15. septembra. AA. Neki tukajšnji krogi trde, da bo prišlo v Avstriji do novega prevrata. Podprla bi ga neka tuja država. Ti glasovi prihajajo predvsem iz Italije, kjer hočejo zmanjšati francoski vpliv v srednji Evropi v korist Italije.

»Jour« objavlja dopis o možnosti prevrata v Avstriji. Na avstrijsko prebivalstvo, pravi dopisnik, je nastop italijanskih čet na meji koncem meseca julija napravil globok vtis. Mnogi Avstrijci, ki so doma ovili Dollfussovo sliko v črtno, so zaradi italijanske grožnje zopet podlegli nacionalno-socialistični propagandi. Avstrijski uradni krogi nameroma prikrijevajo pravo stanje. Dopisnik opozarja francosko javnost tudi na razpoloženje v Jugoslaviji glede na morebitno akcijo Italije v Avstriji.

Italija tolaži Madjare

„Revizija zaenkrat ni mogoča — mogoče bo izvedljiva pozneje“

Dunaj, 15. sept. b. Rimski dopisnik »Reichspost« poroča, da nezadovoljstvo Madjarske zaradi nove italijanske politike, ki je prišla do izraza v raznih člankih, zlasti v članku bivšega madjarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena, ni iskreno nezadovoljstvo in ne odgovarja stališču madjarske vlade. Italijanski merodajni krogi so opozorili madjarsko vlado, da bi bilo popolnoma nerazumno spravljati v sklad madjarsko revizionistično politiko s politiko zveze s Poljsko, ker ravno Poljska mnogo bolj kot katerakoli druga evropska država v teritorialnem oziru zastopa stališče status quo. Pa tudi tretje nemško cesarstvo se ne more

Po mnenju dopisnika velesile ne bi smele nastopati v Avstriji brez točno določenih ciljev. Avstrijsko vprašanje ni celota zase, marveč element podonavskega vprašanja sploh. Po mnenju dopisnika, se lahko Jugoslavija po pravici pritožuje na politiko Italije.

Zveza med Madjarsko in Nemčijo

Pariz, 15. sept. AA. Snočnja »Liberte« objavlja vest, londonskega »Daily Expressa« o tem, da je Madjarska sklenila z Nemčijo vojaško in gospodarsko zvezo. Ta poročila so povzročila v avstrijskih vladnih krogih dokajšnje razburjenje.

Zasedanje medparlamentarne trgovske unije v Belgradu

Zanimiv razgovor z japonskimi delegati

Belgrad, 15. sept. m. Jutri dopoldne ob 11 se bo v Narodni skupščini slovesno otvorilo zasedanje medparlamentarne trgovske unije. Na konferenco so po večini že prispele vse delegacije, ki so se prijavile. Prostori Narodne skupščine in senata, kjer bodo delali razni odbori te unije, so okusno okrašeni. Poleg naše državne zastave so razobesene tudi zastave vseh držav, ki so poslale svoje delegate na konferenco. Tekom današnjega dne so časniki poskušali dobiti od posameznih delegacij kakke izjave. Tako je vodja angleške delegacije sir Sandeman Allen izjavil tukajšnjemu dopisniku Reuterja, da je sedanja konferenca mednarodne trgovske unije samo nadaljevanje diskusije raznih vprašanj, ki so se obravnavala že na svetovni gospodarski konferenci v Londonu, poleg tega pa prihajajo na dnevni red tudi vprašanja, ki se vsako leto ponavljajo. To so vprašanja prodaje agrarnih proizvodov. Najbolj zanimivo vprašanje na konferenci bo monetarno vprašanje. Vodja angleške delegacije je v tem pogledu izjavil, da že lahko naprej pove, da ostane v tem pogledu angleško stališče, nespremenjeno ter se ne more govoriti o povratni na zlato podlago pod obstoječimi razmerami.

Največje zanimanje je pa vladalo med časniki za japonsko delegacijo, predvsem radi napevosti, ki so se pojavile med to državo in sovjetsko Rusijo. Japonska delegacija ima svoje prostore v hotelu »Excelsior«. Sem je prispela te dni, na pot se je pa podala že meseca junija ter je pred to konferenco prehodila skoraj vso zahodno Evropo. V našo državo je dopotovala z Dunaja. Japonski delegati so sprejeli skupino časnika v salonu svojega hotela in so drage volje odgovarjali na stavljenja vprašanja. Takoj uvodoma so izjavili, da vprašanja, ki so na dnevnem redu medparlamentarne trgovske unije vsebujejo v glavnem gospodarske probleme Evrope, ki ne spadajo v območje njihovega interesa. Če bi se pa pojavilo kako vprašanje, ki bi tangiralo Japonsko, bodo takoj posegli v debato.

Med Japansko in Rusijo ni resnega konflikt

O sporu med Japonsko in sovjetsko Rusijo ter o načinu rešitve tega spora so japonski delegati v glavnem izjavili, da so te vesti, ki jih je objavilo svetovno časopisje, v nekem pogledu fantastične. Med Rusijo in Japonsko, tako so poudarjali japonski delegati, ni nobenega spora razen nekaterih

gospodarskih vprašanj, ki se čakajo na rešitev. Glavni povod, ki je izvalil te fantastične vesti, jo v neuspehu razgovorov med državo Mandžukuo in sovjetsko Rusijo, kjer je Japonska igrala vlogo posredovalca. Pogajanja za prevzem znane železnice od strani države Manžukuo, so v Tokiju propadla. Nato se je dogodil incident radi aretacije 60 ruskih uradnikov na tej železnici na ozemlju države Mandžukuo. Aretirani so bili zaradi tega, ker so bili osumljeni komunistične propagande. Zaradi vsega tega so nastale te alarmantne vesti. Med sovjetsko Rusijo in Japonsko obstojajo še nekatera neresena vprašanja, kakor likvidacija vojnih dolgov in teritorialnost ribolova ter še nekatera druga gospodarska vprašanja, ki se pa bodo ugodno rešila.

Japonski dumping

Časnikarje je zanimalo tudi vprašanje japonskega dumpinga in so zato stali japonski delegati vprašanje tudi o njem. Japonski delegati so takoj odgovorili ter so izjavili, da obstoji za to več razlogov. Japonska je bila kot siromahna in silno obljubena država prisiljena razviti dosežat nepoznano gospodarsko delavnost, da bi prehranila svoj narod. Zasluzek je na Japonskem zelo nizek, življenjski standard evropskega delavca je neprimeren višji od življenjskega standarda na Japonskem. Poleg vsega tega so pa na Japonskem inteligentni krogi, ravno tako kapitalistični svet, pa tudi delavec mnogo bolj agilni kakor v Evropi. Dobiček in zasluzek je na Japonskem neprimerne manjši kakor v Evropi. Na drugi strani se je pa japonska industrija racionalizirala in v zadnjih letih modernizirala z vsemi najnovejšimi izumi na polju tehnike. Japonska sedaj n. pr. izdeluje najmodernejšo stroje na svetu ter je radi tega zibelka svetovne volnene industrije v Manchesteru v Angliji prisiljena kupovati stroje za svoje tovarne na Japonskem.

Na vprašanje časnika, da je svetovno časopisje mnogo pisalo tudi o nameri Japonske, da osnuje blok azijskih držav, so japonski delegati odgovorili, da je to nemogoče, ker je pri sedanjih življenjskih razmerah sploh nemogoče zamisliti si avtoritarno organizacijo v trgovini petroleja, bombaža in volne. Kaj bi pa Japonska mogla uvažati iz Azije, ko na sama živi od izvoza. So japonski delegati zaključili odgovor na stavljen vprašanje ter so se končno izjavili, da bi bilo nujno potrebno, da bi Japonska postavila v naši državi svojega zastopnika in da bodo na ustvaritvi tega vprašanja tudi delali po svojem povratku v domovino.

„Queen Elisabeth“ v Splitu

Split, 15. septembra. b. Snoči je prispela v splitsko luko admiralska ladja angleškega sredozemnega brodograja »Queen Elisabeth«, ki ji poveljuje poveljnik sredozemskega brodograja admiral Fisher. Dasi ob 10 je kapetan vojne ladje Nikolaj Steinfeld obiskal poveljnika sredozemnega angleškega brodograja Fisherja, ki mu je nato vrnil obisk na ladji »Zmaj«. Ob 11 je bila razvrščena častna četa z zastavo in vojno godbo ter je z velikim številom prebivalstva pričakovala prihod admirala Fisherja. Motorni čoln admirala Fisherja, s katerim se je vozil njegov adjutant, se je ustavil pred palačo banske uprave. Vojna godba je zagrnila. Potem, ko se je admiral pozdravil s kapitanom Steinfeldom in angleškim konzulom Peričem, je obšel častno četo ter pozdravil naše vojaške in hrvaščine. Nato je odšel v bansko upravo, kjer ga je v svečani dvorani pozdravil ban dr. Jabilanović z drugimi predstavniki civilnih oblasti. Admiral Fisher se je zahvalil za sprejem in ob pol 12 se je poslovil ter se vrnil na svojo ladjo. V Split pride v kratkem še nekaj angleških ladij.

Belgrajske vesti

Proslavo Rdečega križa, ki se bo vršila ta teden po celi državi, bo danes ob 11 otvoril na radiu predsednik Rdečega križa Nj. Vis. knez Pavle. Njegov govor bodo prenašale vse tri radio-postaje v državi.

Ze tri dni se mudi v Splitu komandant kraljeve garde general g. Peter Živković. G. Živković je prišel v Split iz Dubrovnika. V času svojega bivanja v Splitu je napravil več izletov v okolice po morju.

Belgrajska policija je tudi včeraj nadaljevala z zaeliševanjem znanih svetovnih pustolovcev Natalije Radiševne in njenega osebnega zdravnika Caslova Krososkega. Caslova Krososkega bo prihodnje dni naša policija izgnala iz države, Natalijo Radiševno, ki se izdaja za rusko veliko kneginjo, oziroma hčer umorjenega carja Nikolaja, Tatjano, pa bo poslala v bolnišnico na zdravljenje, ker izgleda, da je živčno popolnoma uničena.

Reševanje rudarskega zavarovanja

Trbovlje, 15. sept.

Rudarske strokovne organizacije so imele zadnje čase večkrat posvetovanja o tem, kako rešiti rudarsko zavarovanje, ki ga vodi bralovske skladnice. Pokazali so se zopet novi primanjkljaji.

Sedaj izdelujejo načrt, da se to važno vprašanje končno reši. Po načrtu bodo k sanaciji prispevale občine, banovina in država. Od občin niso mišljene samo one, v katerih območju se nahajajo industrije, ampak tudi domovinske občine rudarjev, ki bodo s sanacijo tudi rešile nevarnosti, da bi jim onemogli rudarji na starost padli v breme in oskrbovanje.

Prispevki za zavarovanje bi se zopet povišali za 1%. Z vsem tem se bo zbral fond 20 milijonov dinarjev in bo dobilo celokupno zavarovanje trdno podlago. Rudarji pa bi s tem bili obvarovani vednega strahu, kaj bo z njimi v slučaju nesreče, bolezni in starosti.

50letnica srbskih železnic

V srbsko-turški vojni leta 1876 in 1877 je srbska vojska večkrat neprijetno občutila giblivoost turških čet, ki so se prevzale na leta 1872 zgrajeni progi Solun — Skoplje — Kosovska Mitrovica. Po končani vojni je začela srbska vlada delati na to, da se čim prej zgradi v obnovljeni Srbiji železniška proga. Leta 1880 je podpisala na Dunaju pogodbo, v kateri sta se Srbija in Avstro-ogrski obvezali zgraditi proge, ki bi se zvezale pri Belgradu.

Tako je Avstrija začela graditi progo iz Budimpešte do Zemuna že leta 1881. Istega leta pa je sklenila Srbija gradbeno pogodbo z Generalno Unijo v Parizu za zgradbo proge Belgrad — Niš in Niš — Vranje v skupni dolžini 363 km. Veliki železniški most čez Savo pri Belgradu pa sta morli zgraditi obe državi ter plačati vsaka polovico stroškov.

Komaj pa je začela graditi Generalna Unija železniško progo, je že propadla. Graditev proge se je nekoliko zavlekla, nato pa je nadaljevala graditev druga francosko-avstrijska družba, ki je tudi progo dogradila. Leta 1884, 20 avgusta je bil izpeljan priključek proge Niš — Belgrad čez savski most do Zemuna. Srbija je bila torej zvezana z vsemi evropskimi železnicami po progi Zemun — Budimpešta, ki je bila prav tako pred kratkim dograjena.

Proga Belgrad — Niš je dolga 234 km in je začela z rednim prometom 3. sept. 1884. V teku naslednjih let pa so bile zgrajene še sledeče proge: Niš — Leskovac — Vranje (111 km) in nekoliko kasneje je 12 km dolga proga od Vranja do tedanje turške meje. Proga Palanka — Piroć (dolga 28 km) je bila dograjena leta 1887, leta 1888 pa 25 km dolgo nadaljevanje proge Piroć — Caribrod. Z zvezo teh prog s turškimi progami je dobila Srbija mednarodne železniške zveze s Solunom in Carigradom. V teku štirih let, odkar je stekla v Srbiji prva železnica, je bila izpeljana tudi že mednarodna železniška proga, ki je prav gotovo pomenila za tedanjo Srbijo novo dobo na gospodarskem in kulturnem polju.

Gradbeno delavnost s temi glavnimi progami seveda ni bila končana. Srbija je z vneto gradila številne krajše proge in odcpele, tako da je leta 1911 merilo železniško omrežje v Srbiji že 892 km. Normalni prog je bilo 557 km, ozkotirnih pa 335 km. Svetovna vojna je uničila seveda velik del prog, ki pa so jih v povojni dobi temeljito popravili. Prav tako pa je bilo po svetovni vojni izročenih prometu že več sto kilometrov novih prog.

Ob tem lepem jubileju srbskih železnic bi bilo morda zanimivo omeniti, da je stekla prva železnica po slovenskem ozemlju leta 1847, in sicer na progi Gradec — Celje, ki je bila del južne železnice, ki naj bi vezala Dunaj s Trstom. V letu 1849 je bila dograjena proga Celje — Ljubljana, leta 1857 pa je imela Ljubljana tudi zvezo s Trstom. Gorenjska železnica je stekla leta 1872, dolenska pa do Kočevja leta 1893, do Novega mesta pa leta 1894.

Vlom v odvetniško pisarno

Novo mesto, 15. septembra.

Danes ponoči so neznani vlomilci vlomili v pisarno tukajšnjega odvetnika dr. Globevnika. Vlomili so na ta način, da so naprej zastrupili pesa čuvarja, nato pa vdrli v pisarno in vlomili v železno blagajno. Odneli so približno 10.000 Din gotovine in precej zlatnine, ki je tudi bila v blagajni. Tudi pred večeršnjim so neznani vlomilci vlomili v stanovanje tukajšnjega restavraterja Vindišerja. Ne enih, ne drugih tatov doleže še niso prišli. Novomeška javnost je upravičeno razburjena, saj je v teku kratkega časa bilo vlomilcev v grmško šolo, na okrajno načelstvo, na tukajšnje okrožno sodišče, bilo pa je tudi več vlomov v okolici Novega mesta. Splošno je mnenje, da to niso tuji, temveč ljudje iz Novega mesta ali okolice, ki so jim razmere prav dobro znane.

Lahkoatletska tekma

Berlin, 15. sept. p. Danes so se začela lahkoatletska tekmovanja med Nemčijo in Finsko. Kot znano, sta na zadnjih evropskih tekmah v Turinju obe državi dosegli enako število točk. Le Nemčija je imela več prvih mest kot Finska. Zato je ves svet z zanimanjem pričakoval rezultata lahkoatletskega tekmovanja obeh držav v Berlinu. Boj se je vršil v berlinskem postnem stadionu pred 30.000 gledalci, ki so se spominjali onih časov, ko je v Berlinu pred 40.000 gledalci postavljali Nurni svoje rekorde. Danes se je vršilo tekmovanje v 9 disciplinah. V vsaki disciplini sta startala po dva nemška in po dva finska atleta. Precej v prvem teku na 200 m so Nemci zasedli obe prvi mesti in s tem dobili 8 točk, Finci pa 3. sledila je takoj druga nemška zmaga na 110 m z zaprekami. V splošnem je pokazalo, da obvladajo Nemci boljše kratke teke in statefe, dočim so za srednje in daljše proge boljji Finci, kar se je posebno izrazito videlo pri teku na 500 m, kjer sta obe prvi mesti zasedla Finci. Stafeto 4 krat 100 m so dobili Nemci v času 42 sekund. Ob koncu današnjega dne je stanje točk za Nemčijo 52 in pol, za Finsko pa 43 in pol, tako da je diferenca v korist Nemčije 9 točk, toda ta diferenca bo jutri prišla prav Nemčiji, katero čakajo še težke discipline. Nemci so prvi dan odredili nad pričakovanje dobro, saj se niso niti nadejali take razlike v svojo korist in bodo jutri napeli vse svoje sile, da zmagajo.

Hmelj

Zate, CSR, 15. sept. p. Trgovina se lepo razvija in je prav znana. Toda na cene se vrši velik pritisk. Vkljub temu je danes okvir cen večji kot včeraj. Nakupuje se od 1200—1400 Kč za 50 kg. Po najvišjih cenah se kupuje malo. Trgovina skuša kupiti čim več po nižjih cenah. Zato kupuje blago zlasti pri malih hmeljarjih. Ti mali hmeljarji imajo na prodaj 1—2 bali in je zaradi majhnih količin te partije težko prodati. Govori se, da so luzeške pivovarne kupile od trgovcev več partij po 1300—1350 Kč. Dosedaj je bilo iz prve roke prodanih že okoli 30.000 starih stotov. (Poročilo nemške hmeljarke zveze.)

Auseha, 15. sept. p. Na deželi se nadalje vrši živahno nakupovanje. Cene znašajo 1100—1400 Kč za 50 kg brez prometalnega dayka, ki znaša 1 odstotek. Tudi tu se je okvir cen nekoliko povečal.

Po zdravniškem kongresu na Bledu

Zdravniki za bolniško zavarovanje kmetskega ljudstva

Iz razgovora s predsednikom Slov. zdravniškega društva primarijem dr. Meršolom

Bled, 14. septembra.

Jugoslovanski zdravniki, ki so pretekli dni zborovali na Bledu, so se razšli. Med najvažnejše sklepe štejem njihove zahteve po izboljšanju zdravstvenih razmer na kmetih ter zahtevo za splošno zavarovanje zoper bolezni. Za nedeljsko številko bi bil rad dobil kratek pregled vsega, o čemer so zdravniki sklepali.

Posrečilo se mi je za nekaj hipov takorekoč vjeti zelo zaposlenega primarija g. dr. Meršola, ki je kot predsednik društva slovenskih zdravnikov in kot podpredsednik Združenja jugoslovanskih zdravnikov bil duša kongresa.

Gospod primarij, povejte kaj o zdravniških kongresih, da bodo nedeljski »Slovenec« bralci vedeli, za kaj gre! sem ga naprosil. Zelo ljubezno se je nasmehnil in pojasnil:

»Letošnji kongres jugoslovanskega zdravniškega društva je bil šestnajsti, odkar obstoja Jugoslavija. Kongresi so se do sedaj vršili v raznih krajih naše domovine. Za Ljubljano in Rogaško Slatino je bil to tretji kongres, ki se je vršil na ozemlju dravske banovine. Kongresa se je udeležilo okrog 500 zdravnikov, ki so prihitali iz raznih krajev Jugoslavije, da se deloma udeležijo kongresa, deloma, da se naučijo prirodnih lepot Bleda in okolice. Največ je bilo relativno zdravnikov iz Belgrade in donavske banovine, pa tudi iz drugih banovin je bila udeležba dovolj številna. Slovenskih zdravnikov je bilo o priliki kongresa na Bledu okrog 80. Kongres je bil sicer namenjen jugoslovanskemu zdravništvu, dobil pa je slovenski značaj s prihodom delegatov iz Bolgarije (4), Čehoslovaške (3) in Poljske (1), ki so bili deležni posebno toplega pozdrava o priliki otvoritve kongresa in največje pozornosti ves čas njihovega bivanja na Bledu. Imeli so več lepih predavanj in večkrat aktivno posegli v razprave.«

»O čem pa ste razpravljali?«

»Poleg XVI. rednega letnega občnega zbora Jugosl. zdravniškega društva je bila na programu kot glavna tema: Zdravstvo na deželi. V Jugoslaviji živi na deželi nad 80% prebivalstva. Ako hočemo naše zdravstvo splošno dvigniti, moramo predvsem začeti na deželi, kjer vlada v marsikakšnem oziru v raznih krajih naše

države velika zaostalost. Zdravniki, ki delujejo po deželi med kmetiskim prebivalstvom, se tega dobro zavedajo. Zakon o združenih zdravstvenih občinah se v mnogih krajih naše države še vedno ne izvaja.

O tem je govorilo 22 predstavitev, med temi 6 Slovencev. Vsak je s svojega vidika osvetlil vprašanje zdravstva na deželi in podal svoje zaključke in predloge. Vsa predavanja so bila plod dolgotrajnega študija in zaslužijo vso pozornost. Težko je dati enemu prednost pred drugimi, ne da bi delal komu krivico, vendar bi omenil nekatera: Izhajajoč z vidika, da je skrb za materinstvo in dojenčke osnova za zdravstvo naroda, se mora predvsem omeniti lepo predavanje prof. dr. A. Zalokarja o porodništvu na deželi, kjer so podane smernice za doseg pravilne higijene ob rojstvu posebno za prebivalstvo na deželi. Zanimivo je bilo predavanje zdravstvenega inšpektorja g. dr. Lapajneti iz Ljubljane o higijeni kmetijske hiše. Podal je mnogo originalnih idej. Bilo bi dobro, da bi predavanje izšlo v »Zdravju« ali kakšnem drugem popularno-zdravstvenem časopisu v celoti. — Z največjo pozornostjo so sledili udeleženci kongresa izvajanjem dr. Simonovića iz Sombora, ki je poudarjal, da je nesmiselno in za narodno zdravje škodljivo pospeševati razvoj velikih mest na škodo zdravja in gospodarsko trdnega podeželja.

Direktor Hig. zavoda v Ljubljani dr. K. Petrič je na podlagi mnogoletnih izkušenj zavoda podal glavne smernice za izvajanje sanitacijskih del na podeželju, ki se posebno v dravski banovini vrše z veliko vneto. Ravnotak« važno je bilo predavanje šef-zdravnika sanatorija na Golniku, g. dr. Neubauerja, ki je poudaril važnost vprašanja tuberkuloze na deželi in omenil najvažnejše smernice protituberkulozne borbe. Omeniti je treba tudi predavanje okr. san. referenta iz Ptujja, g. dr. Vrečka, o važnosti pouka o higijeni v osnovni šoli!

»Ali se pri nas za zdravstvo na deželi kaj stori?«

»Iz vseh predavanj o temi »Zdravstvo na deželi« je zvenelo, da sicer pri nas merodajni faktorji, tako državne kot banovinske oblasti posvečajo mnogo pozornosti pospeševanju zdravstvenega napredka podeželja, da pa to še ni dovolj. Potrebno je več dela, še

več naporov v tej smeri, potrebno najti predvsem tudi sredstva za doseg tega cilja. To je bilo naglašeno tudi v resolucijah, kjer se zahteva, da naj se pri ministru za soc. politiko in narodno zdravje osnuje oddelek za zdravstveni napredek podeželja. Da bi se materialno omogočilo izvesti ta program naj se osnuje poseben fond socialne zaščite.«

To je lepo! Ampak reveži na deželi ne morejo plačevati ne zdravnikov ne zdravil. Ali se o tem kaj sklepa?

»Da zdravniki živimo z duhom časa in dobro razumemo težko kmetijskega prebivalstva posebno v pogledu skrbi za zdravje, je pokazal predlog dr. Slajmerja in dr. Slezingerja o splošnem zavarovanju prebivalstva za slučaj bolezni, materinstva, nezgod, onemoglosti, starosti in smrti.

Referent dr. Slezinger je podal podroben načrt za izvedbo tega programa.

Kongres je sklenil, da se načrt odstopi ministru za soc. politiko in narodno zdravje, da ga pouči in skliče anketo zastopnikov raznih uradov in organizacij, ki so na tem vprašanju zainteresirane, da o njem razpravljajo in sklepajo.

Na kongresu so se razpravljala še mnoga druga vprašanja, ki so pa večinoma notranjega značaja.

»Torej ste lahko zadovoljni s kongresom!«

»Res! Kongres je v vsakem oziru dobro uspel. Bil je velik po važnosti glavne teme in po številu udeležencev. Udeleženci so odnesli najlepše vtise tako o kongresu kakor še posebno o lepotah Bleda in okolice, k čemur je pomagalo lepo vreme prva dva dneva kongresa. Da je kongres mogel tako dobro uspeti, je treba poudariti pomoč in vsestransko podporo Zdraviliške komisije na Bledu na čelu z županom g. Vovkom in ravnateljem g. Tretštom. Ravnotako je treba izreči vse priznanje hotelirju g. Kendi za vso uslužnost ves čas kongresa. Omeniti je treba tudi pomoč drugih činiteljev, ki so dali na razpolago dvorane za zborovanje sekcij ali drugače pomagali. In tako ni čudno, da so udeleženci kongresa pri odhodu rekli ne samo z Bogom, ampak na svidenje še večkrat na našem Bledu.«

Nikoli odprti!

Pristen samo v modrem ovitku.

Svetnik Henrik Bukowitz šestdesetletnik

Mokronog, 15. septembra.

Sicer je naš dobri župnik izrečno prosil, naj ga pustimo v javnosti pri miru ob njegovem šestdesetletnem življenjskem jubileju, ki ga je tiho in skromno obhajal na letošnji Mali šmaren sam s svojim Bogom pred oltarjem. In smo mu tudi izpolnili, čeprav neradi, njegovo željo. Ne more nam pa zametiti, če se danes na god Zalostne Matere božje, torej ob osemni, samo z eno besedo spomnimo »gospoda z gore«, ki že nad 30 let z vernim in gorečim srcem služi hvali in časti Zalostne Marije na Gori pri Mokronogu.

O duhovnem svetniku Bukowitzu bi bilo mogoče napisati debelo knjigo, ki bi govorila o vse-skozi izvirnem možu, o njegovih duhovitih domislicah, ki jih pozna ljudstvo, o globoko zajetih življenjskih govorih, ki se tudi po desetletjih zgrabijo istega poslušalca v dno duše, da bi ga želel še in še poslušati. Toda, ko bi hotel kdo vse to popisovati, bi gospod župnik mislil, da mu hoče kratiti njegovo zasluženje pri Bogu. Zato nič o tem. Le samo eno potezo iz njegovega pastirovanja naj omenimo. Veliko vneto za hišo božjo, v čije službo je naš župnik postavil vse svoje življenje. Mnoge je že dvignala kvišku njegova ognjevita prepričevalna beseda, ki je včasih silna in gromka, kakor angelska tromba, pa zopet mehka in nežna, kakor bi mati govorila otroku, pri popoldanskih krščanskih naukih pa slikovita in nazorna, da, skoraj šegava. Toda še mnogo več jih je dvignil njegov zgled, ker ga vsi poznamo kot duhovnika goreče in obilne molitve, moža odgovorj in najvestnejše službe v izročnem mu vinogradu. G. svetnik Bukowitz je zelo načitan in izobražen mož s samostojno pretehtano sodbo o vsaki stvari in ni nikomur žal, kdor ga vpraša za svet. Njegova ljubezen objema vse stvarstvo. Rad ima tičke, katerih ima kar v svoji sobi celo kolonijo, ljubi pestro naravo, ki je baš v njegovi fari tako slikovita, velik ljubitelj je otrok, ki ga ne morejo pozabiti kot svojega kateheta. Posebno pa je njegova skrb posvečena odraslim faranom in tudi tički »mokronajzariji«, ki so razpršeni daleč po svetu, nosijo v dušah svetel spomin na svojega gospoda z Gore. Prav tako je svojim duhovnim pomočnikom zvest prijatelj in tovariš in kljub ne preveč trdnemu zdravju je vedno poln humorja in prijetnih domislic.

Gospod svetnik Bukowitz živi iz vere, zato je Bog tudi blagoslovil njegovo delo. Versko življenje njegove fare je res v vsakem oziru najlepše urejeno. Naj bi mu Zalostna Mati božja z Gore, ki jo tako otroško udano časti in ji lepša prijazno cerkvico kakor tudi farnemu patronu sv. Egidiju — sprosila še mnogo zdravih let med njegovimi mokronajzariji, ki ga spoštujejo in ljubijo ter mu žele novih jubilejev v svoji sredi!

Konvikt visokošolk pri Uršulinkah v Ljubljani

bo odprti 1. oktobra t. l. Visokošolkam bodo na razpolago lepe, svetle sobe, posebna študijska soba, kopalnica, telovadnica, bogata knjižnica in prostori vrt. Po dogovoru bo dovoljen tudi obisk gledaliških predstav. Cena nizka. Starši, ki žele preiskrbeli svojim hčerkam za čas študija lep, prijeten dom, dijakinje, ki se hočejo resno posvetiti študiju, bodo novi konvikt z veseljem pozdravili. Vsa tozadevna vprašanja, prošnje in priglasje je nasloviti na vodstvo »Konvikta sv. Angele« pri Uršulinkah v Ljubljani.

Evropski krožni letalci nad Slovensko krajino

Slovenska Krajina, 14. sept.

Danes 13. septembra je letelo čez našo krajino več zrakoplovov, ki so bili gotovo od skupine evropskega krožnega poleta. Prvo letalo je letelo čez občino Crenšovci ob 12.17, drugo ob 12.40 itd. Prva dva sta letela zelo nizko in z veliko brzino. Zrakoplovi so vzbudili veliko pozornost.

Lastavice so odletele

Slovenska Krajina, 14. sept.

Lastavice so odletele tudi iz naše krajine. Zadnjič sem jih videl v večji skupini 8. septembra, dve še 9. septembra, potem pa nič več. V »Slovenec« je nekdo pred kratkim pisal, da bodo lastavice letos odletele najbrž pred Malo mašo, od nas torej niso in mogoče le ne bomo imeli preostre in prezgodnje zime.

nju, likanju, ravnanju z bolniki, v mlekarstvu, sirarstvu itd.

Gojenke, ki se želijo izvežbati za samostojno vodstvo gospodinjstva, ali ki potrebujejo v doseg uposobljenosti še vaje, morejo ostati v šoli dve leti, da izpopolnijo in poglobijo svoje teoretske in praktično znanje. — Prošnje za sprejem s potrebnimi prilagami naj se vpošljejo na vodstvo gospodinske šole v Marjanišču v Ljubljani.

Ivan Fajdiga — 80 letnik

Jubilej slovenskega idealista

Kamniki, 15. septembra.

Na eliki je še mlad, v resnici pa obhaja danes — kot eden najstarejših Kamničanov — svoj osemdeseti rojstni dan v krogu svoje domače družine na Perovem pri Kamniku.

Osemdeset let — dolga in življenja polna doba za gosp. Fajdiga. Rojen je bil 16. sept. 1854 iz oskrbniške družine na Zapricah. Domače razmere mu niso dopuščale študija na višjih šolah, zato je skušal svojo naravno nadarjenost sam izpopolniti. Njegove zmožnosti so opazili gostje z Dunaja, ki so prihajali na Zaprice. Zvabili so ga na Dunaj, kjer je v zasebnih prisrčnih službah mogel biti deležen tudi kulturnega, posebno literarnega življenja, ki se ga je tudi sam živahno udeleževal.

Po vrnitvi v domovino se je kmalu poročil s Tincem iz ugledne Janežičeve rodovine iz Perovega, ki mu kot zelo skrbna gospodinja in mati stoji še danes najzvesteje ob strani. Nato se je preselil v Trst, kjer je kot urednik sodeloval pri »Edinosti« in potem v dobi Mahničevih prelomov ustanovil »Novi list«, ki ga je urejeval še iz Gorice, kamor ga je povabil dr. Gregorčič, da sourejuje list »Gorice«.

Pozneje so ga družinske razmere privedle v Radovljico, kjer je bil s svojim neumornim idealizmom v zvezi s službi napredka slovenskega ljudstva. Ideja gospodinskih tečajev in šol, ki jo je odločno propagiral v omenjenih listih, se je začela uresničevati. V Radovljici se je posvetil še drugi gospodarski panogi — dvigu slovenskega sadjarstva.

Leta 1904 je ob prisostvovanju vseh deželnih oblasti organiziral več mesecev trajajočo siljano sadno razslavo, ki je zbudila večje in organizirano zanimanje za to važno panogo. Iz tiste dobe predvsem datira ogromno Humezkovo delo za naše sadjarstvo. Druga velika iniciativa gosp. Fajdige v Radovljici je bilo pletarstvo in košarstvo, s katerim je hotel preskrbeti zaslužka domačim ljudem. Na njegovo pobudo se je ustanovila pletarska šola v Radovljici, kjer so se potem vršile zanimive pletarske razslave.

Iz Radovljice se je po kratkem bivanju v Gorici preselil v Kamnik, kjer si je družina pravkar zgradila nov dom — arhitektonska posebnost iz Plečnikove šole.

Kjerkoli je bil in delal, se je g. Fajdiga pokazal velikega idealista, ki seveda od svojih idej ni obogatel, pač pa drugim z njimi mnogo koristil. V čitalniški dobi ga erčamo v prvi vrsti s takratnimi narodnimi prebuditelji, ki so morali vsi od nemuštnosti trpeti. V dobi svetovne vojne in potem se je bavil samo s tihimi mislimi in načrti, kaj bi se dalo iznajti in organizirati za odpravo krivic, za rešitev človeštva iz judovsko-framasonskih spon — in v zadnji dobi prav posebno, ko mu je dorasla globoko katoliška družina, živi z enako čilim duhom vedno bolj ideji vse odrežujejo krščanstva, v katerem vidi edino zdravilo za brezbožnost naših dni.

Svoje miselno bogastvo je skušal drugim podajati v pisani besedi, za katero mu je Bog dal obilnih darov. S pisateljevanjem je pričel že pred bivanjem na Dunaju. Na Dunaju je sodeloval kot

feljtonist pri »Wiener Tagblattu« in »An der schönen blauen Donau«. Doma se je udeleževal skoraj pri vseh leposlovnih glasilih pod psevdonimom: Zapriški ali Kamnoselski. V zadnjem času je prinesel »Kres« več njegovih prispevkov. V službo narodne ideje je postavil svojo knjigo »Naši narodni grehi« in več brošur. Vsi njegovi leposlovni spisi, n. pr. roman »Nebesca« in »Deset let v pekl« so tendenčni, ki naj kažejo pot do oprostitve od evrovskega materijalizma. Pisanje mu je še danes v največjo uтехo. Več večjih spisov čaka končne redakcije in založnika. V njih z izkušnjami

Gospodinska šola v Marjanišču

Matica gospodinskega šolstva v Jugoslaviji

Ze 37. leto vodi kmetijsko-gospodinska šola v Marjanišču tečaje za izobrazbo slovenskih kmečkih deklet v dobre gospodinjice. Koliko stotin teh je že izšlo, ki danes krepko držijo pokonci »tri vogle kmečkih domov« ; koliko zavednih slovenskih mater je vzgojila, ki so dale narodu klen naraščaj, mlade žilave kmečke gospodarice in gospodinjice; koliko prosvetnih delavk je med njimi, ki skušajo svoje znanje, pridobljeno na tem zavodu, nuditi tudi svojim tovarišicam, ki niso bile tako srečne, da bi preživele leto dni na tej šoli.

Toda ta zavod ni skrbel samo na ta način za izobrazbo kmečkega ženstva, ampak še v večji meri posredno s tem, da je izobrazil veliko število gospodinskih učiteljic, ki danes delujejo po vsej naši državi, zlasti pa v Sloveniji. Skoro vse tiste, ki danes vodijo ali poučujejo na kmetijsko-gospodinskih šolah in tečajih po deželi, so dovršile seminar na gospodinski šoli v Marjanišču. Ni pa ostalo samo pri izobrazbi učiteljice naraščaja, ampak šola je dala tudi spodbudo za ustanovitev novih gospodinskih šol in za prireditve gospodinskih tečajev na vasi. Kako plodonosen je bil ta njen vpliv, se vidi iz razvoja današnjega gospodinskega šolstva v Sloveniji.

Njeno tozadevno delovanje se pa ni omejevalo na našo ožjo domovino, ampak se je razširilo čez vso Jugoslavijo. Hrvati in Srbi so se hodili semkaj učiti stroja gospodinske šole

za kmetiska dekleta, prve njihove gospodinske učiteljice so se izobrazile na tem zavodu in po njenem ozoru so se ustanovljale prve gospodinske šole v ostalih pokrajinah države.

Ti kratki podatki zadostujejo za dokaz, da po pravici imenujemo to šolo:

Matica gospodinskega šolstva v Jugoslaviji.

Vzlic tem izrednim zaslugam za splošno izobrazbo kmečkega ženstva in splošno prosvetno delo na deželi so ji merodajni činitelji pred dvema leti odrekli vsako podporo. Le uvidnost Vincencijeve družbe, oziroma vodstvu Marjanišča, požrtvovalnosti šolskih sester in strokovnjakov, ki brezplačno poučujejo na tem zavodu, se imamo zahvaliti, da je ta šola ostala na isti višini, kakor je bila prej. Pravzaprav se izboljšuje od leta do leta po zaslugi marljivega vodstva, ki je v rokah šolskih sester. Tako je zavod ohranjen tistemu namenu, ki so ga začrtali ustanovitelji leta 1898.

Letošnji desetmesečni tečaj bo pričel začetkom novembra in bo trajal do konca avgusta 1935. V tej dobi se gojenke pouče teoretično v naslednjih predmetih: verouk, vzgojsloje, računstvo, živiloznanstvo, gospodinjstvo, zdravstvo, mlekarstvo, knjigovodstvo in kmetijsko gospodarstvo, vrtnarstvo in sadjarstvo, živinoreja in živinozdravstvo, poljedelstvo in kmet, kemija. Praktično se pa vežbajo v kuhanju, šivanju na stroj, krojnem risanju, pra-

Ljubljanske vesti:

Rekord na Bleiweisovi cesti

Ljubljanski rekord v mečkanju in obiranju

Glede na članek pod gornjim naslovom, prioben v sobotni številki »Slovenec«, smo prejeli to-le pojasnilo gradbenega oddelka mestne občine Ljubljane:

Bleiweisova cesta se izvršuje na račun kaldrminskega fonda občine Ljubljanske. Fond je v upravi finančnega ministrstva, ki ni pristalo, da se asfaltiranje na vsej dolžini Bleiweisove ceste naenkrat razpiše in odda, marveč sta bila odobrena do sedaj le sektor med Aleksandrovo cesto in Gregorčičevo ulico ter pozneje še sektor od Gregorčičeve ulice do Tržaške ceste. Tehnični elaborat in razpisni pogoji za ta dva sektorja so bili odobreni po gradbenem ministrstvu, ki je določilo tudi izvršitveni rok in pa penale za zakasnitev tega roka. Za oba sektorja se je izvršilo po več licitacij in je delo izlicitala najcenejša firma ter je oddajal del odobrilo gradbeno in finančno ministrstvo ter Glavna kontrola. Izvršujoča firma je sektor med Aleksandrovo cesto in Gregorčičevo ulico izvršila nekaj dni poprej kot v predpisanem roku 10 delovnih dni, kot delovni dnevi se odštejejo seveda

le delavniki brez večjega dežja. Prav tako bo drugi sektor dokončan v pogodbenem roku. Res pa je, da je letošnje slabo vreme delo zelo oviralo in ga zavleklo. Clankar tudi vprašuje, koliko bodo dela na Bleiweisovi cesti veljala. Ob priliki zadevnih licitacij so bili ti zneski že itak objavljeni, v informaciji pa ponovno objavljamo, da je bil prvi sektor izlicital za 722.200 Din, drugi pa za 242.783.23 dinarjev. Razume se ob sebi, da nosi ves riziko izvršujoča trdka sama, ki je pač najmanj tako zainteresirana na pravilni organizaciji svojega dela kot občinstvo, ki uporablja to cesto. Zaradi slabih meteoroloških letošnjih nepravil se tedaj ne bodo stroški za mestno občino prav nič povečali; plačala se bo na Bleiweisovi cesti le izvršena tlakovana plošev po izlicitiranih enotnih cenah.

Prav tako je slabo vreme zadržalo dokončno površinsko preveliko na Erjavčevi cesti, ker se vroči bitumen lahko vbrizga le na povsem suho vozlišče. Vsako forsiranje tega dela na vlažni podlagi bi bilo razmetavanje občinskega denarja.

okoli 3 Din za kg. Tudi breskev je še dovolj na razpolago, češnje so pa skoraj kar izginile s trga. Cena brusnicam je v zadnjih dneh poskočila od 4 Din na liter na 5 Din in tudi več. — Tudi jajca nimajo stalne cene. Najcenejša prodajajo po 0,50 Din, najdražja pa so po 1 Din komad. Jajčarice in kokošarice zadnje čase, kakor znano, taborijo pred Mestnim trgom. Od začeta se kar niso moge sprijazniti s tem prostorom, zdaj so se pa že potolažile, ker jim tudi tam kupčija še dokaj dobro cvete. Kokošarice se zlasti veselijo sobote, ker vedo, da ljubljanske gospodinjice ob nedeljah zelo radi preseneti svoje moškeže z ocvrtimi kurjimi bedri, v koliko jim seveda ta vevla presenečanja dopušča žep.

Očesni zdravnik dr. R. Bassin

Aleksandrova cesta 4

zopet redno ordinira

Prvi konstanj na trgu. Najboljši znak bližajoče se jeseni je vsako leto konstanj, ki se pojavi na trgu. Tudi letos je ta okusni sadež naših gozdov priromal na trg oznanjat konec poletnih dni. Pa je razmeroma še zelo drag: prodajajo ga po 6 Din kg in od 2 do 4 Din liter. Ker pa se je »konstanjska sezona« še le pričela, je ta cena razumljiva in opravičljiva. Pravega povpraševanja po konstanju zaenkrat še ni.

Dr. Jože Rant

specijalist za zobne in ustne bolezni

zopet redno ordinira

Nebotičnik, telefon 33-93

1934: Haler Rozalija, 25 let, delavka, Hrenova ul. 17, Cibje Marija, roj. Krapež, 72 let, zasebnica, Vodovodna c. 203, Vrhovec Terezija, roj. Lampič, 71 let, žena posestnika in prevoznika, Poljanska c. 50, Rojce Vincencij, 68 let, zavarovalni uradnik, Japljiva ul. 2, Ložar Franja, roj. Finžgar, 69 let, zasebnica, Hranilniška c. 9-1. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Sunko Marija, 68 let, obč. babica, Planina 34, okraj Logatec, Vrhovnik Ivana, 30 let, Blehovnik 6, obč. Kamnik, Zalar Janez, 64 let, kočar, Begunje pri Logatcu, Heferle Marija, roj. Pfeifer, 33 let, žena zdravnika, Gradaška ul. 18, Javornik Marija, 78 let, obč. uboga, Boštanjka vas 7 pri Grosupljem, Potočnik Vinko, 84 let, Pilštani, okraj Šmarje, Tratar Marija, 58 let, kuharica, Boštanj, okraj Krško, Gril Janez, 65 let, vpok. delavec drž. žel., Hranilniška ulica 7.

Francosčino ali nemščino poučuje proti honorarju deset dinarjev za dve uri skupaj. Naslov pove uredništvo.

ZATEKEL SE JE CRN PES

nizek, sedem mesecev star, dolgolak (škotski terier). — Odda se: Aleksandrova cesta 16-II. Nagrada 200 Din.

Naznanila

Ljubljana

1 Služkinja! Obveščamo, da se 17. t. m. začne kuharski tečaj v Služkinjskem domu. Ona, ki so se prijavile za ta tečaj naj pridejo v nedeljo, dne 16. t. m. popoldne ob 4 k sprejemu v Služkinjski dom, Križevniška ul. 2. Obenem obveščamo zaradi zbir služkinj, da je v sredo, dne 19. t. m. pevka vaja v Služkinjskem domu ob pol 9 sveder. Prosim, da se je udeležite vse članice pevskega odseka. Vabl. »Poselska zveza«.

1 Poldnevni telet Krizanske moške kongregacije v Dev. Mar. Polje bo danes točen, dne 23. septembra. Zbirališče za pece ob pol 1 popoldne pred krizanskim cerkvijo. Kdor se bo želil poslušati zvezence, se odpelje z vlakom ob 11.30. Opozorjamo na ta izlet tudi vse prijatelje družbe. Ob neugodnem vremenu izlet izostane.

1 Zbirališče za današnji izlet na Dobrovo je pri cerkvi sv. Antona na Viču. Odhod odtočno ob pol 2 popoldne. Izlet se vrši le ob ugodnem vremenu.

1 Kino Kodeljevo. Danes ob 15, 17.30 in 20 ter jutri ob 20 »Veseli svatje«, izredno lep barvan risan film »Otroške sanje« in boksarska tekma Baer-Carnera.

1 Nočno službo imajo lekarne: danes: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Selenburgova ulica; mr. Hočevar, Celovška cesta 34; jutri: mr. Sušnik, Marjinih trg 3; mr. Kuralt Gospodarska cesta 4.

Celje

1 Podpirni člani Vincencijeve kongregacije v Lokrovem vzporej danes ob 15 pri poselniku škofca v Lokrovu št. 17 izro v izh. deljandih »Pri kapetle«. Ker je čist določek namenjen za revke, ki jih podpira Vincencijeve kongregacije, obisk najtopleje pripravljamo.

Drugi kraji

Jesenske konjske dirke na Cevnu pri Ljutomeru so bodo vršile v nedeljo, dne 23. septembra t. l. ob 14. Vsi ljubitelji lepih murpoljskih konj in konjskega sporta, 23. t. m. na Murško polje.

Poizvedovanja

Stepa Tavcar Francka je zgrubila na ljubljanskem kolodvoru dne 3. septembra t. l., ko se je vračala s poštice, pliteno košaro, kjer je imela vso svojo obleko. Košaro je oddala pomotoma mesto v garderobo, v mitnico na ljubljanskem kolodvoru, ter je baje bila prepeljana z drugo robo na ljubljanski trg. Imenovana je zelo revna ter je imela v tej košari vse svoje premoženje. Pošten nadzelnik se naproša, da sporodi arzevi zavesta za sene v Kočevju, kje so sedaj košar najhaja.

Svoja dedna jopica je 13. septembra izgubila revna deklica od urušilnega samostana od sv. Krištofa. Nadzelnik se prosi, da jo odda v šoli (f. razred) ali pa v naši upravi.

Osebnne spremembe duhovnikov ljublj. škofije

Podeljeni sta bili župniji: Sv. Trojica nad Cerknico Francu Jeraj, kaplanu v Predvoru, in Dobrava pri Kropi Jožefu Rogliju, župniku v Nemški Loki.

Premešeni so bili: Alojzij Zitko, škof. tajnik v Ljubljani, za kaplana v Senčur pri Kranju; Stanislav Škrbe, kaplan v Mengšu, za kapit. vikarija v Novo mesto; Mirko Bartol, kaplan v Preserju, za subsidiarja v St. Vid nad Ljubljano; dalje kot kaplani: Franc Starman iz Sodražice v Smartno pri Litiji, Jožef Rott iz Višnje gore v Predvor, Anton Bergant iz St. Vida pri Stični v St. Rupert, Franc Kirar iz Cerknice v St. Vid pri Stični, Franc Urbanec iz Smartina pri Kranju v Cerknico, Janez Hafner iz Kostanjevice v Smartin pri Kranju, Anton Smolič iz Podzemlja na Trebelno, Franc Pahulje iz Škofjancu pri Mokronogu v Podzemelj, Pavel Slapar iz D. M. v Polju v Preserje, Matija Lamovšek iz Sele nad Škofjo Loko k D. M. v Polju in Franc Fortuna iz Smlednika v Trzinu.

Namješeni pa so bili: Jožef Prešeren, semen. duhovnik, za škof. tajnika v Ljubljani; Silvester Skebe, iseljenški duhovnik, za kaplana v Višnji gori; Karel Matkovič, kahehet v Kočevju, za kaplana v Trnovem v Ljubljani; dalje kot kaplani: semeniški du-

Mariborske vesti:

Odgovor sv. očeta Lavantincem

Dva dni po evharističnem kongresu je dobil mariborski škof iz Vatikanskega mesta to-le brzojavko:

Beatissimus pater tuum gregisque tui obsequium per dilecti caritatemque vestram rependens vobis divinae miserationis largitatem adprecat, culus apostolica benedictio est auspex. Card. Pacelli.

Sveti oče je z največjo ljubeznijo sprejel Tvoje in Tvojih vernikov vdanostno sporočilo ter Vam v povračilo Vaše ljubezni

Novo pohorsko postojanko bo otvorila podružnica SPD v Slovenski Bistrici pri cerkvi Sv. Treh kraljev pod Velikim Vrhom v nedeljo 23. septembra.

Prometna nesreča. Včeraj okrog 7 zjutraj se je podal sentenartski odvetnik dr. Sali z avtotaksijem g. Kranjca iz St. Lenarta v Maribor. Blizu znane Ferkové gostilne na križišču cest iz Jarenine in St. Lenarta sta se pojavila pred avtom dva vozilnika s »scioz«. (V Mariboru pravimo temu vozilu »garec«.) Šofer je dajal svarične znake s hupo, a vse ni nič pomagalo. Pasanta sta se postavila v usodnem trenutku pred avto, ki je vozilo popolnoma zdobil, aakar se je ustavil. Pod kolemi avtomobila pa je bil eden neprevidnih pasantov — popolnoma nepoškodovan, ravno tako tudi njegov starejši tovariš, ki je odletel v občestni jarek.

Deljeno uradovanje bo v magistratnih uradih zopet od jutri 17. t. m. naprej Uradne ure od 8 do 13 in 15 do 17.

Davčne zadeve. Razpored zgradarine in davka na rente za leto 1934 je razgledan na javni vpogled pri davčni upravi za mesto Maribor od 18. do 25. t. m.

Prodaja grozdi. Mestno načelstvo opozarja prodajalce in sadja, da se mora vsak prodajalec grozdi na zahtevo policije ali tržnih organov izkazati s potrdilom pristojne občine, da je lastnik ali posestnik vinograde in tako upravičen prodajati grozde ali sadje. Na potrdilo mora biti točno označena vrsta in množina sadja oziroma grozdi. — Sadje in grozdi morajo prodajati na trgu sami lastniki ter ni dopustno, da bi najemali v Mariboru posebne prodajalce. Osebam, ki se ne bi mogle izkazati s takimi potrdili, se bo grozje ali sadje zaplenilo ter se proti njim uvedlo postopanje.

Naša informacija o odstopu predsednika ravnateljstva MP gosp. občinskega svetnika Sabothya ni bila točna, ker je gosp. Sabothu ravnateljstvo funkcije zopet prevzel.

Senik je zgorel posestniku Avgustu Kasnjaku v Bistrici pri Limbušu. Škoda je 5000 Din.

Radi poprave volilnih imenikov se sprejemajo stranke na konskripcijskem uradu mestnega načelstva od 17. do 29. septembra med 11. in 13. uro.

Strašen zločin v Budini pri Ptuju

Brata ustrelila in oropala sestro

Maribor, 15. septembra.

Vila nedavno umrlega posojilničnega ravnatelja g. Ivana Kasperja v Budini pri Ptuju je postala pozorišče zločina, ki je v kriminalni zgodovini gotovo osamljen. Sestra je postala žrtev lastnih bratov, ki ju je najbrž silovita pohlepnost zapeljala v zločinsko dejanje, dasi se sedaj izgovarjata z nesrečnim slučajem. Zločin je trenutno še zavil v tajnostvenost, ker storilca vztrajata pri svojem prvotnem zagovoru, nedvomno bo pa kmalu pojasnjen v vseh podrobnostih.

Kako se je zločin zgodil?

Po smrti g. Ivana Kasperja, očeta glavnega urednika »Maribor Zeitung« g. Uda Kasperja, je ostala njegova vila v Budini pri Ptuju prazna ter jo je čuvala samo 26letna služkinja Terezija Kostanjevec, ki je v villi stanovala. Včeraj se je nahajala služkinja pri sosedu Megliču na kuhinjsko koruzo. Prišla sta tudi njena dva brata, 28 letni Anton in 31 letni Franc Kostanjevec. V pozni noči sta oba brata v družbi drugih fantov spremljala sestro domov v vilo. Bilo je okoli 1 po polnoči, ko je družba prišla do vile. Oba brata in sestra so šli v vilo; kmalu nato so v vseh prostorih vile začele električne luči, ki so svetile nekako do pol dveh. Takrat pa so sosede nenadoma začeli iz vile strel, ki mu je sledil presunljiv krik. Nekaj minut nato je vladala grobna tišina, nato pa so se oglasili na cesti kriki: »Roparji, roparji — v tiho noči so odjeknili še trije ostri streli, nakar sta se pojavila pri sosednjih hišah oba brata Kostanjevec ter preplašena povedala presunljivo vest: »Roparji so bili pri Kasperju in najino sestro so ustrelili.« — Sosedom se je polastil še pri prvem streli silovit nemir in nagrnili so se od vseh strani. Ob novici o strašnem zločinu je krojaski mojster Rajh takoj odhitel po orožnike, ki so prihiteli v nekaj minutah.

Orožniki so najprej pridržali oba brata, da bi ju zasilili ter točneje izprašali o roparjih. Vsto-

Povsod isto mišljenje: pomaga zares!

Prhljaj izgine! Lasje prenehajo izpadati! Lasje spet rastejo!

hovniki oz. novomašniki: Franc Blaj v Crnomlju, Ivan Dolsina v Smledniku, Ivan Fink v Mirni, Jože Jamnik v Kranju, Janez Jenko v Kostanjevici, Jožef Oblak v Solcih nad Škofjo Loko, Anton Orehar v Mengšu, Janez Pregelje v Semiču, Jožef Premrov v Sodražici, in p. Jožef Savora v Metliki.

Pastiravat v druge škofije so odšli: sem. duhovnik Rudolf Mecllošek v belgrajsko nadškofijo; v škofljansko škofijo pa: Viktor Zakrjšek, kaplan v Trzinu, sem. duhovnik Ivan Hrovat in novomašnik Alojzij Turk.

Mariborske vesti:

Odgovor sv. očeta Lavantincem

Dva dni po evharističnem kongresu je dobil mariborski škof iz Vatikanskega mesta to-le brzojavko:

Beatissimus pater tuum gregisque tui obsequium per dilecti caritatemque vestram rependens vobis divinae miserationis largitatem adprecat, culus apostolica benedictio est auspex. Card. Pacelli.

Sveti oče je z največjo ljubeznijo sprejel Tvoje in Tvojih vernikov vdanostno sporočilo ter Vam v povračilo Vaše ljubezni

Novo pohorsko postojanko bo otvorila podružnica SPD v Slovenski Bistrici pri cerkvi Sv. Treh kraljev pod Velikim Vrhom v nedeljo 23. septembra.

Prometna nesreča. Včeraj okrog 7 zjutraj se je podal sentenartski odvetnik dr. Sali z avtotaksijem g. Kranjca iz St. Lenarta v Maribor. Blizu znane Ferkové gostilne na križišču cest iz Jarenine in St. Lenarta sta se pojavila pred avtom dva vozilnika s »scioz«. (V Mariboru pravimo temu vozilu »garec«.) Šofer je dajal svarične znake s hupo, a vse ni nič pomagalo. Pasanta sta se postavila v usodnem trenutku pred avto, ki je vozilo popolnoma zdobil, aakar se je ustavil. Pod kolemi avtomobila pa je bil eden neprevidnih pasantov — popolnoma nepoškodovan, ravno tako tudi njegov starejši tovariš, ki je odletel v občestni jarek.

Deljeno uradovanje bo v magistratnih uradih zopet od jutri 17. t. m. naprej Uradne ure od 8 do 13 in 15 do 17.

Davčne zadeve. Razpored zgradarine in davka na rente za leto 1934 je razgledan na javni vpogled pri davčni upravi za mesto Maribor od 18. do 25. t. m.

Prodaja grozdi. Mestno načelstvo opozarja prodajalce in sadja, da se mora vsak prodajalec grozdi na zahtevo policije ali tržnih organov izkazati s potrdilom pristojne občine, da je lastnik ali posestnik vinograde in tako upravičen prodajati grozde ali sadje. Na potrdilo mora biti točno označena vrsta in množina sadja oziroma grozdi. — Sadje in grozdi morajo prodajati na trgu sami lastniki ter ni dopustno, da bi najemali v Mariboru posebne prodajalce. Osebam, ki se ne bi mogle izkazati s takimi potrdili, se bo grozje ali sadje zaplenilo ter se proti njim uvedlo postopanje.

Naša informacija o odstopu predsednika ravnateljstva MP gosp. občinskega svetnika Sabothya ni bila točna, ker je gosp. Sabothu ravnateljstvo funkcije zopet prevzel.

Senik je zgorel posestniku Avgustu Kasnjaku v Bistrici pri Limbušu. Škoda je 5000 Din.

Radi poprave volilnih imenikov se sprejemajo stranke na konskripcijskem uradu mestnega načelstva od 17. do 29. septembra med 11. in 13. uro.

Strašen zločin v Budini pri Ptuju

Brata ustrelila in oropala sestro

Maribor, 15. septembra.

Vila nedavno umrlega posojilničnega ravnatelja g. Ivana Kasperja v Budini pri Ptuju je postala pozorišče zločina, ki je v kriminalni zgodovini gotovo osamljen. Sestra je postala žrtev lastnih bratov, ki ju je najbrž silovita pohlepnost zapeljala v zločinsko dejanje, dasi se sedaj izgovarjata z nesrečnim slučajem. Zločin je trenutno še zavil v tajnostvenost, ker storilca vztrajata pri svojem prvotnem zagovoru, nedvomno bo pa kmalu pojasnjen v vseh podrobnostih.

Kako se je zločin zgodil?

Po smrti g. Ivana Kasperja, očeta glavnega urednika »Maribor Zeitung« g. Uda Kasperja, je ostala njegova vila v Budini pri Ptuju prazna ter jo je čuvala samo 26letna služkinja Terezija Kostanjevec, ki je v villi stanovala. Včeraj se je nahajala služkinja pri sosedu Megliču na kuhinjsko koruzo. Prišla sta tudi njena dva brata, 28 letni Anton in 31 letni Franc Kostanjevec. V pozni noči sta oba brata v družbi drugih fantov spremljala sestro domov v vilo. Bilo je okoli 1 po polnoči, ko je družba prišla do vile. Oba brata in sestra so šli v vilo; kmalu nato so v vseh prostorih vile začele električne luči, ki so svetile nekako do pol dveh. Takrat pa so sosede nenadoma začeli iz vile strel, ki mu je sledil presunljiv krik. Nekaj minut nato je vladala grobna tišina, nato pa so se oglasili na cesti kriki: »Roparji, roparji — v tiho noči so odjeknili še trije ostri streli, nakar sta se pojavila pri sosednjih hišah oba brata Kostanjevec ter preplašena povedala presunljivo vest: »Roparji so bili pri Kasperju in najino sestro so ustrelili.« — Sosedom se je polastil še pri prvem streli silovit nemir in nagrnili so se od vseh strani. Ob novici o strašnem zločinu je krojaski mojster Rajh takoj odhitel po orožnike, ki so prihiteli v nekaj minutah.

Orožniki so najprej pridržali oba brata, da bi ju zasilili ter točneje izprašali o roparjih. Vsto-

pili so z njima in drugimi osebami iz sosesčine v vilo. Nudil se jim je strahovit prizor. V mlaki krvi je ležala mlada Terezija Kostanjevec v prestreljenih prsi ter še dajala znake življenja. Kmalu pa je nastopila smrt. Orožniki so začeli takoj s preiskavo. Ugotovilo se je da manjka samokres pokojnega Kasperja, ki je bil spravljen v predalu. Posebno pozornost pa je vzbudilo tudi dejstvo, da sta bila oba brata pokojne služkinje nenavadno zmehčana. Takoj je padel sum na oba, da sta z zločinom v kaki zvezi. Ta sum je podkrepil še naslednji dogodek: Anton Kostanjevec je skušal nekemu sosedu na skrivaj dati denarnico, ki je bila last pokojnice ter je rekel na tihoma, naj denar hitro odnese njuni materi. Na podlagi teh dejstev so orožniki oba aretirali. Skrajša sta tajila vsako krivdo, potem pa sta skrušena priznala, da je postala sestra žrtev nesrečnega slučajja. 28letni Anton je držal v rokah nabit samokres, s katerim ni znal ravnati, orožje se je sprožilo in zadelo sestro do smrti. Ko sta se zavedla, sta skušala dejanje zabrisati s fingiranim roparskim napadom; samokres sta vzela iz predala, kjer sta našla tudi municijo. Pokojna je stala pri postelji, s hrbtom obrnjena proti storilecu, ko jo je zadela smrtna krogla od zadaj v hrbet v levo prsno stran ter ji prebila glavno žilo pri sreju.

Dognanju preiskave.

Davi je bila na mestu zločina uradna komisija in sicer sodnik dr. Muhič ter zdravnik dr. Vrečko in dr. Mrgole. Truplo pokojnice so prepeljali v mrtvašnico v Rogoznici. Preiskava je ugotovila, da najbrž ni kriv le nesrečen slučaj. Pokojni Kasper je bil znan kot premožen človek. V sosesčini se je govorilo, da ima doma precej gotovine in dragocenosti. Brata Kostanjevec sta bila o tem gotovo točneje poučena od svoje pokojne sestre, ki je pri Kasperju služila. — Oba brata so orožniki takoj oddali v sodne zapore ter se preiskava sedaj še nadaljuje.

JESENSKE NOVOSTI pravkar dospele!

Površniki, trenčcoat in Hubertus plašči. — Sportne in modne obleke za dijake. Specijalna angl. in češka suknja, najnovejši vzorci. Zimske suknje, ulstri, raglani. Nepremočljivi vateri jopici, dežni plašči, sportne hlače itd.

DRAGO SCHWAB,

LJUBLJANA, Aleksandrova cesta.

Lepa šahovska prireditel

Ljubljana, 15. sept.

Šahovski klub »St. Peter« je priredil v petek zvečer simultanko, na kateri je igral prvak kluba, kemigral g. L. Hren proti 21 članom in gostom. Šahovski klub »St. Peter«, ki je bil ustanovljen komaj pred enim letom, ima že 60 članov. Dvakrat na teden ima društvene sestanke, kjer se učijo člani v lepi kraljevski igri. V društvenem lokalju v gostilni Mencinger na Smartinski cesti je včeraj ob četrti na 9 pozdravil udeležence predsednik kluba g. Anton Kozina, nato pa se je začel boj za zmago na črno-belem polju. Okrog 10 zvečer so padle že prve žrtve in polagoma se je dolga vrsta šahovnic vedno bolj redčila. G. Hren, proti kateremu je igralo precej močnih igralcev, je končal simultanko nekaj čez polnoči in je bil z rezultatom lahko zadovoljen. Dobil je 13 partij, remiziral 2, izgubil pa 6. Gosp. Hrenu in šahovskemu klubu »St. Peter« čestitamo in želimo v bodočnosti še več lepih uspehov.

★

Pododbor društva Rdečega križa v Ljubljani ponovno opozarja na proslavo, ki bo danes ob 9.30 s službo božjo na Kongresnem trgu, obhodom po ljubljanskih ulicah, mimoohodom pred spomenikom kralja Petra Velikega Osvoboditelja in ob 11 na Kongresnem trgu z radioprenosom govora predsednika društva Nj. kralji. Visočanstva kneza Pavla ter nagovorom predsednika Pododbora gospoda dr. Oton Fetičica. Od 11.30 do 12.30 se bo vršil promenadni koncert v »Zvezdi«.

Praktična gospodinja rabi samo splošno znano

„LUSTROL“ parketno voščilo

za brizganje, katerega nufimo vsled vedno večje uporabe po znatno znižani ceni.

„LUSTRA“ Ljubljana, Gospodarska 6

Zoološko društvo »Noe« danes zaključil razstavo. Mlado zoološko društvo »Noe«, ki si je zapisalo v svoj program nalogo zgraditi reprezentativen zoološki vrt v Ljubljani, zaključil danes, t. j. v soboto zvečer, svojo razstavo, ki jo je priredilo ob začetku ljubljanskega jesenskega velesejma na vrtu hle št. 6 v Selenburgovi ulici. S to svojo prvo razstavo je društvo kar krepko stopilo v javnost in dokazalo življensko sposobnost, da kljub vsem zaprekam, ki se mu stavljajo na pot, s časom v celoti izvede svoj velikopotezni načrt. Brez vsakršne podpore in razumevanja najširše javnosti pa seveda ne bo šlo. Danes popoldne ob 5 bo društvo priredilo na razstavnem prostoru nagradno žrebanje doslej prodanih vstopnic. Ob tej priliki bo med obiskovalce razstave razdeljenih 30 nagrad. Te nagrade so kaj različne: knjige in živali. Tako bodo srečni izrebranci med drugim dobili psa pointerja, več papig, kuncov itd. Na to nagradno žrebanje opozarjamo vse, ki si razstave doslej še niso ogledali. Vstopnina — 2 Din za odrasle in 1 Din za otroke je tako malenkostna v primeru z zanimivostmi, ki jih razstava obiskovalcem nudi, da jo pač z lahkoto utрпи vsakdo. Pri tem pa ima vsak obiskovalec prijetno zavest, da vsaj malo podpre društvo v njegovem prizadevanju za ustanovitve stalnega zoološkega vrta v Ljubljani.

„Hubertus“ domače milo, da lepo belo pecilo

Pregled motornih vozil za področje uprave policije v Ljubljani, okr. načelstva v Ljubljani in okr. načelstva v Logatcu

Prejeli smo od okr. načelstva v Logatcu dne 24. t. m. od 8. do 12. v Subičevi ul. pred upravo policije. K temu pregledu je pripeljati: 1) vsa motorna vozila, ki služijo za obrtno prevažanje oseb to so avtotaksiji in avtobusi; 2) vsa motorna vozila, ki letos iz kateregakoli si bodi vzroka doslej še niso bila uradno pregledana in odobrena za promet in 3) vse bicikle z pomožnim motorjem. Uprava policije poziva lastnike navedenih vozil, da pripeljejo svoja vozila pravčasno k pregledu. Zamudniki bo po takšnih predpisih zadela občutna kazen in se bo vozilo stavilo takoj iz prometa in odvzeli evid. tablice ter postopalo po §§ 162 in 163 zak. o obč. upr. postopku.

Na sobotnem živilskem trgu je bilo izredno živahno vrvenje. Gospodinjice se podjetno sukajo okoli prodajalcev sadja, ki ga je še vedno dovolj na izbiro in ga kupujejo v večjih in manjših množinah za vkuhanje. Grozdi dobijo zdaj po 3 Din kg slabše vrste, boljše vrste pa po 6 do 8 Din. Hrušk in jabolk je vsak dan več in se cene suče

Sport

Sportne prireditve v Mariboru

Nogometni turnir, ki ga prireja Okrožni odbor ljubljanske nogometne podzveze, se vrši danes popoldne na igrišču v Ljudskem vrtu. Nastopili bodo v turnirju klubi: SK Zeleničar, SK Maribor, SK Svoboda in SK Rapid. Turnir se prične ob 13.45. Čisti dobiček je določen za poškodbeni fond LNP.

Pokal ISSK Maribora. Ob svoji 15-letnici je SK Maribor podaril pokal za mladinsko tekmovalstvo. Prve tekme za pokal se pričnejo danes, in sicer nastopijo mladine SK Rapida in SK Zeleničarja na Rapidovem prostoru, SK Maribor in SK Svoboda na prostoru Maribora. Tekme se vršijo ob 10 dopoldne.

5 let Perunove kolesarske sekcije Tezno. Sekcija kolesarskega kluba »Peruna« na Tezno proslavi danes 5-letnico svojega obstoja. Vrši se tekma na progi Maribor—Rače—Hajdina—Maribor.

Interni meeting SK »Maratona« se vrši danes dopoldne ob 9 na sportnem igrišču na Livadi.

Table-tenis turnir Hermesa

Propozicije. Za table-tenis turnir, ki ga priredi ZSK Hermes ob 15-letnici obstoja kluba. Turnir bo 23. in 24. septembra v areni Narodnega doma. Pričetek ob 15. uri. Disciplin: 1. moštva, 2. single gospodov, 3. single dam, 4. single naraščajo, 5. double gospodov, 6. mixed double. Vsak klub lahko prijavi največ dve moštvi. Naraščajo je igra, ki se ni star 18 let in ni na kakem turnirju v disciplini gospodov za sedel tretje mesto. Vsa tekmovalstva se vrše po coup-sistemu, le pri disciplini 2. igrajo poslednji štiri po sistemu na točke. Točke 2, 3, 5, 6, po best of five-sistemu, točki 1. in 4. po best of three-sistemu. Prvi v vsaki disciplini prejme naslov »Zmagovalec table-tenisa turnirja ob 15-letnici ZSK Hermesa« ter nagrado in diplomu. Vsi ostali klubi dobe spominske plakete. Prijavnina 2 Din po osebi in disciplini. Pravico do tekmovalstva imajo vsi v JTTZ včlanjeni klubi in verificirani igralci. Igra se po pravilih JTTZ z New Wila žogicami. Prijave je poslali najkasneje do 24. septembra na naslov: ZSK Hermes, Ljubljana VII. Na poznejše prijave se v nobenem primeru ne bo odzvalo. Zrebanje bo 23. septembra ob 20 pri Keršiču. Poleg gornjih disciplin se bo vršil turnir starejših neaktivnih igralcev. Zunanji klubi in njih igralci lahko nastopijo šele v nedeljo, 30. septembra ob 8. Turnirski komite: Dr. Maver, dr. Bajc, Cigler, Kurek, Luketič, Vodja turnirja Dore Dravotnik, vrhovni sodnik Polde Grünfeld, zapisnikar Berto Zorunda.

★

Boksarska tekma Baer—Carnera danes ob 15, 17.30 in 20 ter jutri ob 20 v kinu Kodeljevo!

Telesno kulturno društvo Alina vabi častno občinstvo na zanimivo tekmo, ki bo na društvenih tenis-prostorih v Tivoliju. Program: gospodje single, dame single, mixed double. Prijavnina za vse tri discipline 10 Din za člane, 15 Din za nečlane. Zoge da klub. Pričetek danes ob 9 in ob 15. V primeru slabega vremena tekma odpade.

SK Ilirija (lahkotletska sekcija). V ponedeljek ob 20.30 v posebnih sobi kavarnarje »Evropa« redna seja sekcijekega načelstva. Redni treningi so vsak torek, četrtek in soboto ob 17 na starem igrišču. Naroda se veseni ki so stari ali na državnem prvenstvu, da nemudoma oddajo klubsko opremo. Sekcijoko vodstvo apelira na vse člane, da nemudoma poravnajo vsa zastala članarina. Članarina pobira sekcijski blagajnik Stropnik.

SK Ilirija (hansenska sekcija). V ponedeljek ob 17.45 je v posebnih sobi kavarnarje »Evropa« važna seja sekcijekega načelstva. Navzočnost vseh članov odbora je nujno potrebna. Redni lahkotletski treningi so do četrta vsak dan ob 17.30 na starem igrišču. Važno zaradi bližnjega državnega prvenstva. Danes morajo biti točno ob 7 na glavnem kolodvoru s kompletno hansen-sko opremo: Angela, Anel, Marija, Lidija, Štefka, Pavla, Vlasta.

SP Ilirija (nogometna sekcija). Sestanek prvega moštva bo v ponedeljek ob 20 v Prešernovi sobi pri Novem svetu. Odločba obvezna. — B-moštvo naj se javi točno ob 16 v garderobi: Malič, Franzot, Zibit II, Černuš, Lah II, Elset, Smerdu, Kveder, Hrginer, Kos, Primožič. — Juniorji naj bodo v garderobi ob 14.45: Kroupa, Štrimek, Müller, Elset, Gogala, Cvira, Perc, Rihter, Seagnetti, Aljankič, Erber, Erben.

Juniorški pokal (strelstvo). Zaradi prireditve Rdečega križa se prestavi danes tekme, kakor sledi: Primorci—Mars ob 11. Stadon ob 14: Ljubljana—Istra I, ob 15.15 Ilirija—Slavia. Namesto zadnjega g. Baltesarja se delegira na tekmo Reka—Panonija na igrišče Reke g. Ehrlich, tekma se vrši ob 14.30.

Ilirija B—Reka igra danes ob 16.30 na Stadlogu prijeteljsko tekmo.

SK Slavija komb.—Reka B igra ob 16.30 prijateljsko tekmo na igrišču SK Reke.

SK Ljubljana. Zaradi pokalne tekme z SK Istra naj bodo točno ob 13.30 na Stadlogu: Magister, Vodnik, Zargi, Kogovšek, Marinko, Kroupa II, Smerdu, Ovin, Dergane, Volk, Dežman, Hacler.

Razpis narodnega lahkotletskega mitinga SK Ilirije. SK Ilirija priredi 14. oktobra ob 14 na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola v Tivoliju narodni lahkotletski miting kot prirediteljevo po dolžnosti. Pravico udeležbe imajo verificirani atleti, članovi klubov JLAZ. Prijave je poslali na naslov: SK Ilirija, lahkotletska sekcija, Ljubljana, kavarnarje »Evropa« najkasneje do 7. oktobra opoldne. Prijavnina in nagradni list. Program in vrstni red poedinih točk tekmovalstva je naslednji: predtek 100 m, met krogla, tek 1200 m, skok v višino z zaletkom, met metla, tek na 5000 m, met kladiva, skok ob daljavi z zaletkom, tek na 1000 m, met kladiva, skok ob daljavi, štafeta štirikrat 100 m. Tekalnice je dolok 300 m. Ima dva nedvigljiva zavoja ter je pokrito z ognjski. Tekmovalstvo se vrši po pravilih in pravilnikih JLAZ. — SK Ilirija.

Kolesarska dirka: Poljane—Slovenske Konjice—Poljane. Prosvetno društvo Poljane naznanja vsem članstvu prosvetnih društev, da priredi 23. septembra ob 15 veliko kolesarsko dirko na progi Poljane—Slovenske Konjice—Poljane. Start in cilj v Poljanah. Tekmovalstvo se bo za dobiček, katerih je mnogo, in za prvenstvo Dravinske doline. Panto kolesarji, sportniki! Zanimajte se za to prireditev! Vsi na svoje železne

Gospodarstvo

Padec cen v avgustu

Odsek za proučevanje gospodarskih vprašanj pri Narodni banki je objavil indekse številke cen na debelo za mesec avgust. Če primerjamo te številke z onimi v juliju 1934 in avgustu 1933, dobimo to sliko:

	avgust 1933	julij 1934	avgust 1934
rastlinski proizvodi	49,3	60,0	56,5
živalski proizvodi	55,6	52,0	51,9
mineralni	74,9	82,8	78,4
industrijski	68,5	66,3	65,3
splošni indeks	60,7	62,8	61,1

Mednar. parlamentarna konferenca za trgovino

V nedeljo se začne v Belgradu zborovanje mednarodne parlamentarne konference za trgovino. V Belgrad so že prispele številne delegacije parlamentov in senatov iz vsega sveta. Najbolj številne so francoska, angleška, romunska, belgijska in japonska, italijanska delegacija, ki se nahajala že v Benetkah, je na višji ukaz odpovedala svoje sodelovanje, češ, da naš tisk napada Italijo, kar pa ni res in so si Italijani to vzeli samo za povod, sami pa so vedno napadali našo državo.

Mednarodna parlamentarna konferenca za trgovino je bila osnovana še pred vojno leta 1913, za snovali pa so jo Belgijci in je še sedaj urad te konference v Bruslju. Člani konference so predvsem člani parlamentov in senatov in je namen konference pripraviti pot čimbolj enotno zakonodajo v parlamentarnem življenju.

Letos so na sporedu važni referati, ki jih bodo obravnavale posebne komisije. Na dnevnem redu dela prve komisije bo gospodarska obnova Evrope. Tu bošta referirala gg. dr. Vel. Janković in dr. Oton Franuš predvsem o pomenu regionalnih pogodb. Druga komisija bo obravnavala vprašanje kmetijske kredita, kjer je glavni referent češkoslovaški senator Kornel Štoda, predsednik bratislavske trg. zbornice. Referent komisije za denarna vprašanja je znani francoski parlamentarec Paul Reynaud, ki je s svojo tezo o potrebi devalvacije vzbudil veliko pozornost v Franciji. Sledita komisija bo obravnavala izenačenje zakonodaje o avtorskem pravu, kjer bo poročal flamski poslanec v belgijskem parlamentu P. Wauwermans.

Skupno je doslej prijavljenih okoli 200 udeležencev iz nad 20 držav sveta. Konferenca zaseda v Belgradu do srede zvečer, ko odputujejo s posebnim vlakom dalje v Split, kjer ostanejo tudi v soboto. Prvotno je bil na programu tudi obisk Slovenije, toda ta obisk je bil odgojen zaradi tega, ker bo že dne 23. septembra v Carigradu konferenca medparlamentarne unije, katere se udeležijo mnogo poslancev in senatorjev.

Češkoslovaški trgovski odnošaji

Češkoslov. - jugoslovanska gospodarska zbornica v Pragi je izdala pravkar svoje letno poročilo za 1933. Poročilo prinaša več informativnih člankov zlasti o našem gospodarstvu. Tako piše uvodno g. dr. Juraj Tomičič, vodja Zavoda za pospeševanje znanja trgovine, o trgovskem prometu med državami Male zveze in o potrebnih ukrepih za povečanje medsebojnega prometa. V

Še je čas!

Kopaljšče Slatina Radenel je odprto do 15. oktobra. Kopelji v Radenski vodi so izvanredne za bolezen are, ledvice, živcev, za ghit, ledvične in žolčne kamne ter za notranje žile. Za starejše osebe in duševne delavce so Radeneli najdaljši kraj odmora. Samo v Radeneli je spojeno kopanje v prirodnih mineralnih vodih in pitje prirodne mineralne vode na samih vrelih.

Dnevna oskrba stane Din 70.—. Vse vračunano! Stanovanje prehrana, kopelji, zdravnik ter vse takse — posebej se ne plača ničesar!

Najboljša zveza: z brzim vlakom do Maribora ter od tam takoj z avtobusom v Radence. Ob nedeljah in praznikih avtobus ne vozi!

konje in s pesmijo v sru v Poljane, da pekažete avojo voljo tudi v delanju! Prijave je naložiti: Jemšek Joško, Poljane. V primeru slabega vremena se prireditelj preloži na nedeljo, 30. septembra, Bog vas živi, fantje!

SD Sora v Dravici priredi v nedeljo, 23. septembra medkubne kolesarske dirke na progi St. Vid—Kranj—St. Vid. Startali bošta dve skupini: juniorji in glavna skupina. Podrobnejši program bomo objavili med tednom. Po dirki bo društvena zabava pri Jugu v St. Vidu nad Ljubljano. Vabimo vse dirkače ter prijatelje našega društva, kakor tudi vsa bratska kolesarska društva, da se polnostojno udeležijo naše prireditve. SD Sora si je preteklo nedeljo z svojim dirkačem in odbornikom Ivanom Trobom osvojila naslov državnega prvaka na dirkalnici za leto 1934. Priidite, da damo vspodbude našim dirkačem, da bomo Slovenci vsaj v tej panogi sporta prvi! — Odbor.

»Ne, nič tega, samo moje dnevnike; ponudila mi je tudi dvojega mefiatofelka in železni možnar.«
»Ne, nikdar bi si ne bila mislila, da morejo biti ljudje take svinjke!« je rekla mati.
Ko bi mi kdo dogodek z Mašo pripovedoval, bi mi tudi jaz ne verjela!

1. septembra 1921.

Cutim se kot v nebesih. Otmarjeva poskusna predavanja so sijajno uspela; soglasno so ga izvolili za lektorja angleščine. Najbolj so se profesorji čudili, da se je v tem kratkem času tako dobro naučil ruščine. Ko mu je dekan zaradi tega posebno čestital, je pokazal name in dejal:
»Saj se učim ruščine po posebno prilastni metodi!«

Tako sem dosegla, kar sem si zamišljala kot največje srečo: moj Otmar na vseučilišču v moji domovini. Smoter najinega življenja je sedaj jasno začrtan pred nama; moja zveza z Otmarjem je dobila višje pomenje: na ta način sem domovini podarila moža, ki bo našim pogumnim ruskim učnjakom v pomoč v obupnem boju. Kako dragocen je sedaj moj domovini tak mož! Sedaj, ko je skoraj vsaka zveza z zapadno kulturo pretirana in ko iz globine našega ljudstva vstaja demon temnega azijalstva in preti vse zrušiti, kar nam je Rusom dalo pravico, da sodelujemo pri čudoviti zgradbi evropske kulture.

Jaz sem dobila mesto v INOju (Institut za narodno obrazovanje); tam bom imela predavanja o psihologiji detstva in o detinskem slovetu. Za

izvozni predmeti	55,8	57,3	56,6
uvozni predmeti	73,4	70,2	68,0

Cene so torej v primeri z julijem 1934 padle, so pa višje, kakor so bile lani v avgustu. Zelo so padle cene rastlinskih proizvodov. Razen pšenice, žolza, jčmena in rži so se vsi drugi prideiki znova pocenili. Cene živalskih proizvodov so ostale skoraj neizpremenjene. Najbolj so padle cene mineralnih proizvodov in to zaradi padca cene za premog. Od industrijskih predmetov so v cenil zlasti nazadovali tekstilni in usnjarski izdelki ter otrobi.

članku ugotavlja, da je kliring še povečal saldo češkega uvoza v našo državo v primeri z našim izvozom. Naša država ima nebroj predmetov, ki bi jih lahko čehi kupovali pri nas. Toda v prvi vrsti je potrebno, da se tudi naši (jugoslovanski) izvozniki organizirajo in začno prodirati na češki trg.

Voja Petković, predsednik Jugoslovansko-češkoslovaške zbornice v Belgradu, piše o osnovanju in nalogah te zbornice. Kot znano se je ta zbornica osnovala šele letos v začetku leta in jo čaka veliko polje dela.

Daljši članek a številnimi statistikami objavlja znani publicist g. Joso Lakatoš o industrializaciji Jugoslavije.

Dr. Franjo Oberthor, podpredsednik prške trgovske in obrtne zbornice, se zavzema v članku za povečanje tujskega prometa med našo državo in Češkoslovaško, od česar si obeta tudi za Češkoslovaško velike koristi.

Najbolj obsežno je statistično poročilo o trgovskih odnošajih med obema državama, katerega je sestavil tajnik zbornice Ing. V. Paleček.

Zbornica vrši obsežno poročevalsko in informativno službo, izvršuje posredništvo v trgovini in vrši intervencije na obeh straneh, nadalje se briga za propagando in potniški promet, za razstave in velesojme itd.

Izvoz jabolk v Francijo

Maribor, 15. sept.

Na našem sadnem trgu se je pojavila zadnje dni kot kupec Francija. Kupuje pa le kanado ter plačuje izbrano blago trgovcem po 1.50—1.70 Din. Radi znatno povišane carine v Francijo ne bo mogoče doseči višje prodajne cene. Sicer pa je letos naš kontingent, ki ga je Francija dovolila, naravnost neznoten. Za tretje četrtletje znaša 12 vagonov, za četrto pa 1.4% vsega lanskega francoskega uvoza. Tako bi odpadlo na zadnje četrtletje 18 vagonov. Ker pa so pri izvozu v Francijo znatne ovire, je verjetno, da ne bomo zamogel izkoristiti niti te količine ter se bo izvozilo največ 25 vagonov. Zanimivo je, da je dala Francija Avstriji mnogo večji kontingent za jabolka. Prvotno je kontingent za Avstrijo znašal 50 vagonov, v teknu pa so pogajanja, da se zviša količina izvoženih jabolk na 100 vagonov.

★

Uredba o odkupni ceni sladkorne pese. Ministrski svet je izdal uredbo, po kateri znaša osnovna cena za 100 kg čiste pese, iz katere se izdela 11 kg sladkorja, 17.50 Din. Za vsakih 10 dkg več dobjeenga sladkorja dobe producenti 0.30 Din več, za 10 dkg pa 0.10 Din manj. Izplačilo se mora izvesti najkasneje v teku 30 dneh.

Poravnalo postopanje je uvedeno o imovini Tominec Rozalije, trgovke iz St. Ruperta 28; narok za sklepanje poravnave 15. okt., prijavititi je terjatve do 10. okt. Dolžnica nudi 40% v 9 mesečnih obrokih.

Rekonstrukcija glavnice. Tekstilna, tovarna sukna, d. d. v Kočevju, bo na občnem zboru 29. sept. ob 11 v Zadr. gosp. banki sklepala o znižanju glavnice ob 6 na 1 milj. Din in o ponovnem zvišanju od 1 na 4 milj. Din.

Borza

Denar

Dne 15. septembra.

Promet na ljubljanski borzi je ta teden nekoliko popustil. Znašal je 2.968 milj. Din v primeri s 3.191 in 4.656 milj. Din v prejšnjih tednih. Največ prometa je bilo v ponedeljek in torek (nad 1 milj. Din) in sicer v Budimpešti, Parizu in Londonu, ostale dni največ v šilingih in dinarjih.

Curih, Pariz 20.2025, London 15.165, New York 302.75, Bruselj 71.95, Milan 26.285, Madrid 41.875, Amsterdam 207.725, Berlin 122.30, Dunaj 72.72 (priv. 57.20), Stockholm 78.20, Oslo 76.20, Kopenhagen 67.75, Praga 12.74, Varšava 57.90, Atene 2.92, Carigrad 2.46, Bukarešta 3.05, Buenos-Aires 0.8175.

plačo dobijam pet funtov ova in tri funte prekaljenih rib, ki pa niso užitne. Koilko dobim v denarju, ne vem; mnogo čistočar, toda za nje ne morem kupiti prav ničesar.

8. septembra 1921.

Danes sem bila na vseučilišču in sem vložila prošnjo za priprustitev k državnemu izpitu. Ljubez-nivi profesor Zavadevski mi je precej obljubil, da me bo na vse načine podpiral. Predvsem mi bo prekrbel potrebnih knjig, kar je zdaj najvažnejše.

Skoraj po cele dneve porabim za to, da iščem stanovanja po mestu, pa če bi bila tudi samo edina sobica. Sneg pada, mrzlo je. V naš stari vagon imata mrzli jesenski zrak in dež skoraj neoviran dostop.

Skoraj bi obupala, ker ne moremo nikjer ničesar iztekniti. Mesto je prenapolnjeno, mnogo hiš je porušenih in po drugih so večinoma nastanjeni uradi, ki jih je sedaj brez števila.

15. oktobra 1921.

Končno sem vendar dobila vsaj eno sobo. Dobil nam jo je Stepan Petrovič Pugin, ki je mojemu očetu še vedno zelo naklonjen. Sprejel ga je prav prijazno in beseda bivšega hlapiča je zadostovala, da nam je pridobila, česar navaden človek sploh ne more doseči, kakor smo se prepričali zadnje dni.

Soba je zelo velika. V sredi stoji velika miza in ob stenah losene postelje. Kako smo bili srečni, ko smo zopet začutili trdna tla pod nogami! Kdo si more misliti, kaj se pravi, po cele mesece stano-vati v vagonu? Nikoli nisi varen, da ne privozi

PROTI PREOBILNI DEBELOSTI

uporabljajte
samo neškodljive
Slatinske tablete
za hujšanje.

ki jih proizvaja apoteka Mr. Bahovec v Ljubljani iz naravnih mineralnih soli in se-lištnih ekstraktov.

Zahtevajte v Vaši lo-karni samo prave, neškodljive Slatinske tablete Bahovec.

Mala doza (100 tablet)
Din 46.—, velika doza
(200 tablet) Din 74.—

Reg. hr. 283, 11. I. 1934

Žitni trg

Položaj za pšenico ni nič kaj jase in je tendenca negotova. Treba bo pač počakati nadaljnjega razvoja cen. Ponudba je še vedno slaba, iz inozemstva pa tudi poročajo o slabljenju cen. Pšenica stane danes baška 117.50—120, gornjebaška 117.50—120, banaška 117.50—120 in sremska 112.50—115. Koruza je ostala neizpremenjena, ker se vrši trgatve, vendar se izrazita tendenca tudi pri njej ni izkristalizirala. Danes stane stara 96.50—100, umetno sušena 85 pariteta Indija in času primerno suha 70. Moka je ostala neizpremenjena in notira po znamki in postaji 205—215. Za jčemen je znatno povpraševanje, zlasti iz Švice, vendar blaga ni dosti in so cene visoke: pivovarski 69—69 kg 133. 64—65 kg 115. V otrobihi ni dosti poslov z vojvodinskim blagom, ki ne konvenira k nam, zahtevajo pa v Vojvodini zanje: 85.90 drobnj in 95—100 debeli. Za rž zahtevajo doli 125. — Za fižol je v Vojvodini znatno povpraševanje za inozemstvo in se plačuje 142 vagon-sko blago, 145 pa za vlačilsko blago brez vreč.

Živina

Mariborski sejem 14. septembra. Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 503 svinj in 2 kozli, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari za komad 50—80 Din, 7—9 tednov stari 100 do 120 Din, 3—4 mesece stari 160—200 Din, 5—7 mesecev 250—300 Din, 8—10 mesecev 350—450 Din, 1 leto stari 500—600 Din; 1 kg žive teže 6.50—7 Din, 1 kg mirve teže 8.50—10.50 Din. — Prodanih je bilo 81 svinj.

Hmelj

Zalec, 15. septembra. V teku včerajšnjega in današnjega dne je bilo v hmeljski kupčiji pri nakupovanju iz prve roke zopet nekaj več zanimanja. Za prvovrstno in tudi v harvi brezhibno blago, ki pa je že zelo redko, se je plačevalo 35 do 40 Din 1 kg in izjemoma z napitino tudi nekaj več, za dobro srednje blago 25 do 35 Din in za sicer dobro, vendar v harvi slabše blago 15 do 25 Din za 1 kg. Zlasti za dobro, četudi v harvi ne brezhibno blago je bilo zopet več povpraševanja. Prevelika popustljivost hmeljarjev in preobila ponudba pa zadnji čas bolj tlačijo cene, da se ne morejo razviti kakor bi bilo z ozirom na položaj na drugih tržiščih potrebno.

Hmeljarsko društvo obvešča vse podružnice, da bo ljubljanska radijska postaja vsak dan ob 19.55 min. t. j. 5 minut pred osmo zvečer, poročala o razpoloženju na hmeljskem trgu. — Društveni odbor.

Les

Kljub pozni sezoni — kar se tiče tesanega lesa — opažamo, da je povpraševanje po tramih (fil-lerjih) še vedno dokaj živahno, medtem ko se prejšnja leta tramici niso tako lahko oddali. Cene so še vedno stalne.

V jelovini se išče impregnirano blago za izvoz v Levanto. Iščo se pa le III. in IV. vrsta. Vsled konkurence iz Bosne in Gorskoga kotarja pa naša slovenska produkcija ne pride v poštev.

V bukovini se proda le tu pa tam kak vagon, in sicer suho obrobno blago. V splošnem pa je situacija v bukovini zelo slaba.

Išče se pa lep oreh, jesen in javor, seveda zgolj suho blago I. in II. kvalitete.

Po drvih je pa že precej povpraševanja. Cene se sicer še niso popravile, izgleda pa, da se bodo kmalu, posebno ker blaga že primanjkuje.

Položaj v ogliju je ostal še nadalje nespremenjen. (Trg. list.)

Celoletno zdravljenje.

Centralna kurjava.

Radiotermaalno zdravlilišče

Dolenjske Toplice

pri Novem mestu

izborni uspehi zdravljenja, posebno pri reumatizmu, išiasu, protinu (gibt), živčnih ter ženskih boleznih. Tekoča, hladna in topla voda v sobah.

Alja Rahmanova:

29

Zakoni v rdečem viharju

Dnevnik ruske žene

27. avgusta 1921.

Danes sem šla k Maši, dasi me je seveda stalo mnogo premaganja. Vzela je ključ in me peljala čez dvorišče k dvornci.

»Kar je tukaj, lahko vse vzamete!« je rekla velikodušno. »Saj so samo take stvari, ki jih ne morem rabiti!«

Bil je velik kup zvezkov, knjig in pisem. Bila sem srečna, zakaj od vseh stvari bi mi ne bilo nič ljubšega, kot ravno to, kar je bilo združeno s toliko spomini. Vzhičena sem vzkliknila:

»Maša, Maša, lepo je to od tebe, da si mi shranila pisma in dnevnike iz gimnazije! Kako sem vesela!«

»No, saj nisem shranila; s papirjem ne moremo kuriti, zato sem ga zmetala semkaj. Bil je tudi neki medicinec pri nas, ki se je za to žaro zelo zanimal; mnogo je prebral in nekaj tudi odnesel... Tako, in ti si tole zločedeje rešila tamle tudi lahko vzamete s seboj (pokazala je na kipec Mefi-atofela) in železni možnar tudi, saj imam jaz medenega, zato ga ne potrebujem!«

Za kip in možnar sem se zahvalila, poiskala pa sem vse dnevnike, zvezke in pisma, jih zbrala v velik evčerj ter se odpravila domov.

»No, ali ti je dala odeje, posodo in perilo?« me je sprejela mati razdražena.

nenadno lokomotiva in zleti na tla vse, kar ni slučajno privezanega ali pribitega, ali pa, če se za nekaj trenutkov odstrani, da ne najde ob povratku domov vagona več na mestu.

In okna, resnična okna brez omrežja! Vrhtega še prekalna razgled na reko! Res da je srdita, mračna, nevesela reka v jeseni, ampak kako je lepo gled

Novo čudo tehnike

Največji jez na svetu

Na jugozahodu Združenih držav Severne Amerike grade že nekaj let jez, ki bo največji na svetu. Nekako 60 km severno od točke, kjer se stikajo meje držav Kalifornija, Nevada in Arizona bo v nekaj letih dograjeno delo, ki se more upravičeno meriti z gigantskim Panamskim prekopom. Na reki Colorado, kjer je v dolžini nad 500 km naravna meja med državo Arizona in Kalifornijo ter Nevado, grade Američani znameniti Boulderjev jez, ki so ga imenovali tudi Hoover-ov jez.

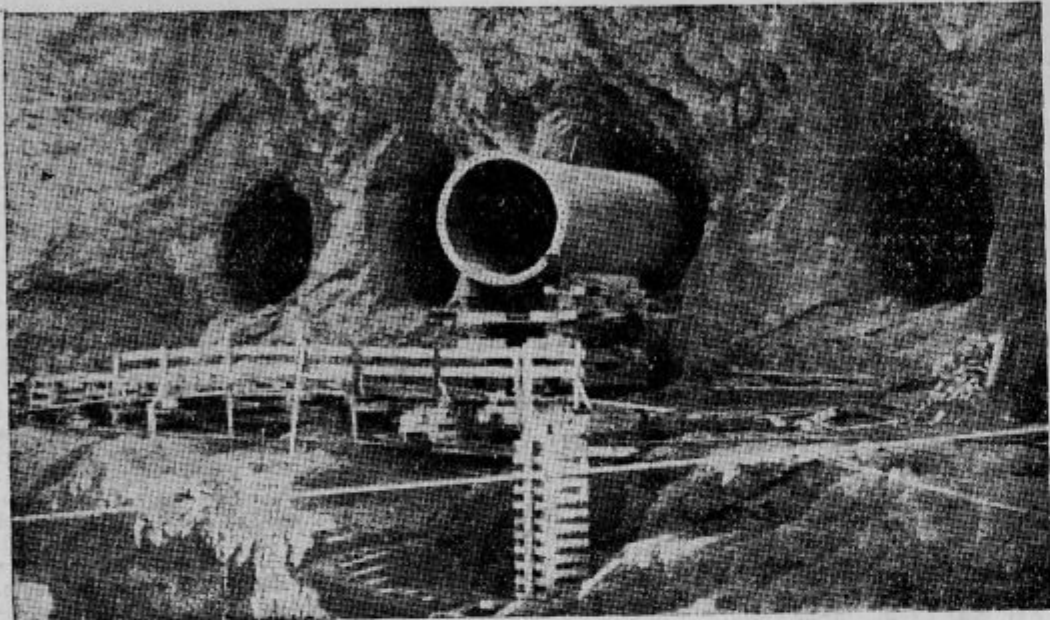
Colorado

Reka Colorado je dobila svoje ime radi rdeče barve, ki je značilna za njeno vodo zlasti ob povodnjih. Colorado je s svojim glavnim pritokom Green River dolg 2900 km ter izvira daleč na severu. Velik del svojega toka teče po velikanskih soteskah — kanjonih; v nadaljnjem teku teče skozi puščavo in pusto pokrajino kot širok veletok. Izliva se v Kalifornijski zaliv, ki ga z ogromnimi množinami blata in peska, ki ga vleče s seboj, polagoma zasipa. Zasul je v teku tisočletij že tako velik del zaliva, da je ob obeh straneh njegovih obrežij nastala depresija, 90 m (obsežna ravnina, ki leži do 90 m pod morsko gladino). Ob hudih povodnjih pa je že večkrat spremenil v ravnini smer svojega toka in zalil nižje ležeče dele ravnine; tako je n. pr. l. 1905 nastalo jezero Salton, ki meri

produceirati na leto poldrug bilijon kilovatnih ur. Z zgraditvijo Boulder-jevega jez bo omogočen še drug načrt, namreč zgraditev plovnega kanala čez vse Združene države.

Zazidane milijarde

Zgradba jez bo stala seveda ogromne vsote. Vsi stroški so ocenjeni na 165 milijonov dolarjev ali 8 milijard Dinarjev, kar je približno dve tretjini našega jugoslovanskega letnega proračuna. Za zgraditev jez in ureditev nastalega jezera bo treba 70.600.000 dolarjev, za električne centrale z normalno kapaciteto 1 milj. PH 38.200.00 dolarjev za priključek na vse ameriški prekop 38.500.000 dolarjev, za obrestovanje kapitala med gradnjo pa 17.700.000 dolarjev. Jez bodo dogradili v 6 letih, tako da bo zgrajen do konca l. 1937. Preden so mogli začeti s pravi delom, so morali oskrbeti primerna bivališča za 4000 delavcev, ki naj bi gradili jez. Radi vremenskih nevarnosti in podnebnih razmer dvestva ni bilo mogoče nastaniti v bližini jez. Zato so zgradili kakih 10 km severno od jez pravo mesto, ki ima danes že nad 6000 prebivalcev. Tu so zgrajena stanovanja, upravna poslopja, šole, cerkve in vse drugo, vendar mesto nima župana. Mesto njega vlada v njem z vprav diktatorsko oblastjo prvi inženjer, ki nadzoruje vsa gradbena dela ob jez.

Štirje odtočni kanali pod Boulderjevim jezem. Skozi vsak rov bo montirana po ena ogromna jeklena cev, ki ima

premeru 8 metrov.

nekaj nad 100 kvadratnih kilometrov. Zanjih 600 km, do izliva reke Rio Virgin, je celo ploven, v splošnem je pa Colorado reka, ki napravlja mnogo več škode, kakor koristi.

Večji del svojega toka teče Colorado po vsem svetu znanih Kanjonih, nad sto metrov globokih soteskah, katerih stene so ponekod skoraj navpične. Ti velikanski in dolgi prepadi so večinoma neprehodni in so ponekod kaj ozka struga. Radi tega naraste reka Colorado že ob manjših povodnjih v očinah za lepo število metrov. Prav to dejstvo pa napravlja reko Colorado za najbolj nevarno ameriško reko, ki po svoji divjosti in močnatosti nima para. Ob povodnjih prestopa v zadnjem delu toka — v nižinih — bregove in dela neznansko škodo. Tako je leta 1916. narastla tako, da je množina vode, ki je pretekla po njej v eni sekundi, presežala za dvajsetkrat množino vode, ki je tekla po strugi ob običajnih povodnjih. Takega divjaka, ki teče sicer po čudovito lepih soteskah tako, da so ga Američani nazivali reko čudes, seveda ni lahko ukrotiti.

Velikanski jez in jezero

20. aprila 1931. so se Američani, pri katerih je res vse mogoče, lotili reke Colorado ter začeli v takozvanem »blac canyon-u«, ki leži okrog 500 km severno od izliva Colorade v morje, graditi jez, ki bo rešil na mah vse doslej nerešljive probleme reke. Jez bo zaježil reko Colorado v dolžino 184 km, tako, da bo nad jezem nastalo prav toliko dolgo jezero. Pri nas bi tako dolgo jezero segalo od Rakeka do Dolnje Lendave, ki leži že blizu madžarske meje, ali od Planice pri Kranjski gori do Zagreba. Celo reka Virgin, ki se izliva v Colorado nad 100 km nad jezem, bo zaježena v 56 km toka. Vodna gladina se bo dvignila za jezo 184 m ali za dobro trikratno višino ljubljanskega nebotičnika. Ker je v ozki soteski, kjer bodo zgradili jez, Colorado na nekaterih mestih globok celo do 40 m, bo ves jez visok okrog 230 m, torej toliko, kakor če bi postavili 4 ljubljanske nebotičnike enega vrh drugega. Kljub ozkim soteskam in velikanski globini bo imelo zaježeno jezero 587 kvadratnih kilometrov površine, t. j. toliko, kolikor bi je imelo 178 Bohinjskih jezer skupaj. Množina vode, ki se bo nabrala za jezo, bo presegala 45 milijard kubičnih metrov vode. Te številke si že ne moremo več predstavljati, nekoliko lažje jo bomo doumeli, če si mislimo, da bi to vodo razdelili med vse ljudi na svetu. Vsak bi jo dobil namreč še vedno 22.500 litrov. Reka Colorado pa bo z vsemi svojimi pritoki potrebovala cel dve leti, preden bo voda zaježena do določene višine.

Ogromni jez bo imel 4 naloge. Najprej bo za vedno preprečil v spodnjem toku reke Colorado vsakršno povodnj. Omogočil bo nadalje namakanje velikanskih pokrajin ob obeh bregovih reke, kar bo za gospodarski podvig prizadetih pokrajin velikanskega pomena. Tudi vse blato in pesek, ki ga vleče doslej reka s seboj, se bo usedalo v jezeru in voda se bo tako izčistila, da si bodo mesta ob spodnjem toku lahko gradila vodovode iz Colorada. Končno bo jez omogočil največjo električno centralo na svetu, ki bo mogla

Orjaška dela

Ob začetku graditve je bilo treba najprej osušiti mesto, kjer naj bi stal velik jez. Ker teče reka Colorado prav na tem mestu skozi izredno ozko sotesko, jeza seveda ni bilo mogoče graditi tako, da bi gradili najprej eno, nato pa drugo polovico jez, medtem ko bi reka tekla na nasprotni strani. Morali so napeljati reko po novi strugi, katere pa v ozki soteski ni bilo mogoče zgraditi. Zato so na obeh straneh struge izvrtali po dva predora skozi kamnite strme soteske. Rove so utrdili z močnim betonom, kar je razumljivo, če pomislimo, da meri vsaka okrogla odprtina predora po 18 m v premeru in da so predori dolgi po 1250 m. — Jez sam ima obliko loka s premerom 314 m in stoji tako, da gleda vzhodno proti jezeru. Jez je dolg radi ozke soteske le 370 m, po svoji ogromnosti pa se lahko meri s Cheopsovim piramidami v Egiptu. Njegov presek je podoben klinu, ki se proti vrhu zožuje. Temelji jez so široki 204 m, na vrhu je jez še vedno širok 15 m, visok pa bo od temeljev do vrha 230 m. Trdnost jez je torej zagotovljena, saj je bilo treba preprečiti vsakršno možnost kake nesreče. Že najmanjša napaka v proračunih trdnosti ali malomarnost med graditvijo bi mogla povzročiti, strahovito nesrečo, ki skoraj ne bi zaostajala za vesoljnim potopom. Če bi velikanski vodni pritisk jezera zrušil jez, bi v trenutku zagrmeli bilijoni litrov po kanjonu naprej. Ogromni val vode bi kakor stena drl po soteski in bi bil visok najmanj 50 m. Rušil bi, potem ko bi dosegel ravnino, vsaj mesta. Mesta Needles, Parker, Blythe, Picacho in Yuma bi strašni val pomedel v nekaj sekundah. V velikanski pokrajini, ob Colorado, ki leži že pod morsko gladino (depresija), bi bili dosedanjí nasipi za take vodne množine otroški jeziki iz blata. Pokrajina, velika kakor Slovenija, bi bila poplavljen v nekaj urah in nihče ne bi na ogromnem ozemlju ušel smrti. Nastalo bi novo velikansko jezero, Colorado pa bi najbrž popolnoma spremenil svoj tok po ravnini, katero bi zasul po več metrov na debelo s kamenjem in blatom.

Pravilne številke

Jez bo zgrajen iz železobetona in bo po žr 3 milijone kubičnih metrov betonske mešanice, ki bo tehtala 7 milijonov ton. Iz tega betona bi se dalo zgraditi najmodernejše mesto s 30.000 lepimi večsobnimi stanovanji, v katerih bi lahko stanovalo 150.000 ljudi. Nov Zagreb in nova Ljubljana bi se dala zgraditi s tem betonom, prav tako bi iz te množine lahko postavili 150 velikih betonskih stebrov tako, kakor ljubljanski nebotičnik. Za beton bodo porabili okrog 30 milijonov vreč cementa po 50 kg. Jezu ne bodo betonirali v enem kosu, pač pa bodo zgradili posamezne stebre, enega poleg drugega. Ta način graditve je potreben zato, da se bo beton hitreje strdil in ohladil. Prostore med stebri

bodo izpolnili zopet s stebri in končno zalili s pranje s cementom in tako združili vse skupaj v velikansko betonsko klado. Vsega jez naenkrat ne bi smeli betonirati, ker se beton v času, ko se strjuje, radi kemičnih procesov v notranjosti velikih gmot segreje celo do 70° C. V sredi betonske gore bi se jez ohladil šele po 200 letih, tu bi se radi ohlajevanja krčilo, pri čemer bi nastajale razpoke, ki bi utegnile povzročiti, da bi voda jez podrla. Celo pri sedanjem načinu graditve hladijo beton z velikanskim omrežjem cevi, ki imajo v premeru 5 cm in katerih skupna dolžina meri 240 km. Že sedaj hladijo beton z rečno vodo, ki teče skozi cevi, kasneje pa bodo uporabljali posebne hladilne vodne mešanice.

Trikratni Niagarski slapovi

Ko bo jez dograjen, bodo vse štiri predore, skozi katere teče sedaj reka Colorado pod stenami na obeh straneh, zaprli z neprodušnimi zatvornicami. Zatvornice bodo stale tam, kjer bi voda tekla iz jez v predore, tako da bodo nad 1 km dolgi predori ostali prazni. Zunanja dva predora na obeh straneh bodo zvezali nato s predori, ki bodo vodili iz višine nove gladine jezera, tako da se bo po njih mogla ob povodnji odtekat odvišna voda. Ti skoraj navpični predori bodo imeli okroglo odprtino s 15 m v premeru. Skozi vsakega teh predorov bo ob povodnji moglo odtekat v 1 sekundi 12 milijonov litrov vode. Če bi nastale take povodnji, da bi voda tekla skozi oba rova in jih popolnoma izrabila, tedaj bi bil v vsakem predoru slap tako velik, kakor so Niagarski slapovi. Skozi turbine in druge prostore pa bi tekla zopet množina vode, enaka vodnim masam Niagare. Sila skozi vse te naprave padajoče vode bi v tem primeru dosegla okrog 25 milijonov HP.

Sedanja notranja predora, ki tudi odvajata vodo, bodo ob izlivu v eni tretjini dolžine zaprli. Srednji del rova pa bodo uporabili za dovode k turbinam in za odtok izrabljene vode. Zrezali jih bodo z dovodnimi rovi, ki bodo zgrajeni iz jeklenih cevi. Do turbin bosta vodila dva cevna voda, v premeru 10 in pol metra. Jeklene plošče, iz katerih bodo cevi, ki bodo morale vzdržati ogromen pritisk vode, bodo debele 7 cm. Te cevi so največje in najtrdnije cevi na svetu. Cevi bodo varili seveda na mostu iz treh lokov, od katerih tehta vsak 75 ton. Prevoz takih cevi seveda ni mogoč, saj so že pri prevozu le ene tretjine cevi obodov, ki so široki le 3 in tri četrtine metra, nastopile velike težave. Največjih cevi bodo porabili v skupni dolžini 1500 m, nato še 600 m razdeljevalnih cevi s premerom 8 m, in 720 metrov izpušnih cevi s premerom skoraj 3 metrov. Skupna teža samih cevi presega 55 tisoč ton, k temu je treba prišteti še 3400 ton zveznih delov, 10.800 ton za zatvornice, 17.500 ton bo zazidanih kot armatura v železobetonu jez, nad 13.000 ton bodo požrle razne številne centrale in druge naprave. Vsega skupaj bo zazidanega 97.000 ton jekla, kar je skoraj dvakrat toliko, kolikor so zazidali v največji nebotični na svetu, namreč v znani Empire-State-Building v New Yorku, ki je visok 380 m. Za prevoz tega jekla bi bilo treba 4850 vagonov po 20 ton, ali 194 vlakov po 25 vagonov.

2 milijona konjskih sil

Elektrarne ob jez bodo izrabljale le povprečni vodni padec 163 m ter bodo stalno premogle, celo ob največji suši, 600.000 HP. Ob deževju pa bodo mogle postreči kar z 2 milj. HP. Odvišno električno energijo bodo oddajale ob povodnjih elektrarne po izredno nizkih cenah. Odjemalcev za električno energijo in pitno vodo se je že doslej oglasilo toliko, da bodo elektrarne v nekaj letih zaslužile 370 milj. dolarjev, ali 18 milijard Din. Od te vsote bodo dobile Združene države, ki grade elektrarne in jez, 228 milj. za amortizacijo in obresti, državi Arizona in Nevada, na katerih ozemlju stoji elektrarne, dobe po 31 milj. dolarjev, 16 milj. dolarjev je rezerviranih za obratne stroške in popravila, 67 milj. dolarjev pa bo čisti dobiček ameriške vlade.

Strokovnjaki so izračunali, da bo reka Colorado v 220 letih napolnila vse ogromno jezero z blatom in peskom, če ne bodo višje v strugi zgradili novih jezerov, ki bi zadrževali gruš in blato. Vendar bo še čez 50 let najmanj tri četrtine jezera uporabnega in spremembe, ki jih bo jez povzročil, ne bodo neznatne. Voda se bo nad jezem popolnoma izčistila in reka Colorado v spodnjem toku ne bo več »harvana«. Po 10 letih bo tekla po čisti in prodnati strugi, in nikdar več ne bo grozila z velikanskimi poplavam, kar bo v velikansko korist ogromnemu porečju reke Colorado.

Peruanski zid

Vsakemu je znan ogromni kitajski zid, ki so ga Kitajski zgradili pred davnimi stoletji in zaprli svoje velikansko carstvo proti vsakemu tujcu. Še danes stoji ta zid in je ponekod v razdaljah po več 100 km prav dobro ohranjen. Prvotno obzidje je bilo dvojno, tako da je drugi zid stal za prvim in skupna dolžina zidovja je merila mnogo 1000 km. Podobno zidovje so pred kratkim odkrili v Južni Ameriki. Posebna ekspedicija je raziskovala Ande na peruanski in bolivijski meji in je odkrila ostanke velikanskega peruanskega zidu. Zid stoji ponekod visoko v gorah in gre mimo nedostopnih grebenov in prepadov. Na več mestih je še lepo ohranjen, čeprav je star najmanj pol tisočletja. Zakaj so ta zid šele tako kasno odkrili, je razumljivo, saj je pokrajina, kjer stoji, neobljudena, brez potov in deloma pokrita z nedostopnimi pragozdi. Ekspedicija je odkrila peruanski zid iz letala, ki je letelo nizko nad pokrajino, ni pa mogla ugotoviti, če je ta zid ostanek obzidja, ki je nekdaj obdajal vse kraljestvo Inkov, ali pa je bil zgrajen le kot obramba proti bojevitim plemenom, ki so živela v gorah.

Finska deklica je postala evropska kraljica lepote. Gdč. Ester Toivonen iz Finske je bila na zadnjem izboru v Angliji izbrana za evropsko kraljico lepote in prejela ime miss Evrope. Sedaj se odpravlja v Ameriko na svetovno tekmo ženskih krasotic.

Prepovedane srečke

Znano je, da je na Angleškem prepovedana loterija vsake vrste. Ker pa so Angleži po svoji naravi strastni igralci, poizkušajo na vse načine priti do srečke iz različnih tujih držav. Njihovi sosedi s svobodne irske države imajo na primer najrazličnejše loterije. Zatorej pritihotapijo Angleži irske srečke v velikih množinah. Seveda jih angleške oblasti mnogo zaplenijo, vendar pa jih nekaj le pride srečno v prave roke. Nedavno je prišlo do zanimivega primera angleške strogosti, ko je bila namreč razpisana irska loterija v korist svobodne republikanske armade. Na angleški pošti je bilo zaplenjenih 50.000 srečk, na katerih je bil naslikan irski vojak, kako trga angleško zastavo. Tu pa seveda ni šlo le zgolj za tihotapljenje prepovedanih srečk, kar prinese 3 mesece zapora, marveč za prepovedano pranašanje onih slik in karikatur čez mejo, katere škodujejo državi. Tak prestop pa se ne kaznuje s tremi meseci, marveč z dvema letoma težke ječe.

Iz tekstilne stavke v USA. Stavkokazi gredo na delo. Pred vstopom v tovarno jih policija preizkuje.

Plovnost reke Labe

Te dni so nemški gospodarstveniki v Magdeburgu razpravljali o prometu na reki Labi. Na dnevni red je prišlo zlasti vprašanje regulacije te reke, katere prizadeva promet radi nizke vode mnogo škode. Tako je bila na primer leta 1932 Laba plovna 105 dni, dočim pa preteklo leto samo 43 dni. Predstavniki ministrstva javnih del so izjavili, da bo regulacija Labe popolnoma dovršena v teku 8 let, za to pa je potrebnih 130 milijonov mark.

Ločitve zakona na Angleškem

Na Angleškem zmeraj bolj raste število zakonskih ločitev. V osmih letih se je število podvojilo. Sedaj jih je letno okrog 4000 parov, to se pravi, na vsakih 73 parov pride po ena ločitev, dočim je prišla pred vojno na vsakih 500 zakonskih parov. Lord Merivall, predsednik sodišča za ločitve, je predlagal, da bi se uknila prepoved časnarskega poročanja o sodno-ločitvenih procesih, češ, da se bodo ljudje radi javne sramote kolikor toliko zadrževali od ločitev. Toda kakor vidimo, ni tudi ta trik v Ameriki nič pomagala, zakaj dasiravno poročajo o vsaki ločitvi ameriški listi v dolgih kolonah, raste število zakonskih ločitev vsak dan bolj.

Džungelske živali pijejo petrolej

Po 5 letnih naporih je izsledila francoska znanstvena ekspedicija v džungli srednje Afrike bogate vrelce petroleja. Že delj časa so slišali pri tamkajšnjih domačinih razne zgodbe o najdiščih petroleja. Toda na to niso dosti dali. Sedaj pa so odkrili v bližini Ulmyja in Nadielyja bogate zaloge nafte, katere po mišljenju ekspedicije presegajo petrolejske zaloge v Mosulu. Zanimivo je pri tem, da so se džungelske živali privadile na petrolej, katerega pijejo in se kopljejo v njem. Največja nevarnost za ta kraj je neka črna kaša, katere pik je vselej smrtonosen. Francoska ekspedicija je izjavila, da prej nego bodo popolnoma uničili te kače, ki so se tekom časa izredno razmnožile, ne bodo začeli z eksploatacijo bogatih petrolejskih vrelcev.

MLADI SLOVENEK

Zdravko Ocvirk:

Jesenska

Poglej drevo,
ki sklonjeno
od teže blagoslova
ponuja z vej:
»Utrgaj, joj,
saj bom jeseni znova
imelo sad
in bom takrat
se zopet darovalo.
Le uživaj zdaj —
in Bogu daj
za sladek dar zahvala»

Deklica, ki ni znala varčevati

»Jaz imam dvajset dinarjev!« je veselo
vzkliknil Janezek.

»Jaz pa petnajst dinarjev!« je zaklicala
Metka, ko je preštela svoje premoženje.

»Dobro,« je zadovoljno pokimala teta, »po-
tem lahko odideta s kuharico na sejem, kakor
sem vama obljubila. In ti, Lenčka? Koliko si
si pa ti prihranila?«

Lenčka je vzdihnila. Ona ima vedno toliko
izdatkov. Nikoli si na more nič prihraniti.
Obrnila je svoj hranilnik. Iz njega je padel
en sam droben dinar...

Teta jo je grdo pogledala. »Samo en dinar?
Si pa že vse zapravila v sladčarni, kaj? No,
ker si takšna, ne smeš iti z Janezkom in Met-
ko na sejem! Kdor ne varčuje, tudi razvedrila
ni vreden.«

Uboga Lenčka! Janezek in Metka sta odšla
s kuharico na sejem, ona pa je morala ostati
doma. Potočila je nekaj bridkih solz, ko sta
Janezek in Metka odšla. A dolgo ni mogla biti
žalostna. Odšla je z doma in zavila na polje,
da bi si natrgala cvetic.

Spotoma je zagledala velikega, lepega me-
tulja.

»Tega pa moram ujeti za Janezka!« je
vzkliknila in planila za njim.

Metulj je odletel na cesto, Lenčka je prav
tako skočila tja — v tem hipu pa je — tof, tof!
— pridrdral po cesti avto in podrl Lenčko na
tla.

K sreči se ji ni zgodilo nič hudega. Samo
prestrašila se je na vso moč.

Avto je obstal in iz njega je skočil gospo-
sko oblečen gospod.

»Ali si se kaj udarila?« jo je ves v skrbeh
pobaral.

»Nič!« je odgovorila Lenčka — in se spet
nasmehljala.

»Hej, saj to je Lenčka!« je zdajci veselo
zaklical mlad deček iz avta.

»Zakaj pa ti ne greš na sejem?« je izpra-
ševal dalje gospod. »Sem mislil, da so danes vsi
otroci na sejmju.«

»Veste, to je tako,« je v zadregi začela po-
jasnjevati Lenčka; »ker si misem prihranila
najmanj onega kovača, me teta ne pusti. Jaz
ne znam varčevati in ne znam!« je žalostno pri-
stavila.

»To pa res ni lepo,« je resno pokimal go-
spod.

Todaj je deček iz avtomobila znova za-
klical:

»Očka, vož, to je tista dekleca, ki mi je da-
la dva dinarja, ko sem padel in si potolkel ko-
lena!«

»Meni pa je podarila dinar, ko mi je padla
punčka na tla in se zdravila!« je vzkliknila
majhna dekleca, ki je prav tako sedela v avto-
mobilu.

»Tako, tako,« je zamišljeno dejal gospod
in Lenčko prav prijazno pogledal skozi leske-
tajoča se očala. »Potlej pa že vem, zakaj si ne
moreš nič prihraniti. Vaš kaj? Stopi v avtomo-
bil in se pelji z nami na sejem!«

Jaka je v rudniku zlomil lopato in ker je
bil preveč len, da bi jo vzel s seboj iz rova, je
s kredo napisal na lopato: »Janez, prinesi lo-
pato za menoj, sem jo pozabil.«

Ko je njegov sodelavec Janez to bral, je na-
pisal izbrisal, mesto tega pa napisal: »Tvoje lo-
pato nisem videl.«

Učiteljica: »Ali veste, da kamola lahko živi
ves teden, ne da bi se vode dotaknila?«

Tomazek: »Saj bi jaz tudi, morda še dalj
časa, ko bi me mati ne prisilila, da se umijem!«

Mladi Slovenci odgovarjajo...

Zakaj moram spoštovati materin jezik? Naša
prva beseda, ki smo jo izpregovorili, je bila slo-
venska in jezik, ki smo se ga pozneje naučili go-
voriti, je slovenščina. Prve slovenske besede nas
je naučila mati in zato se slovenščina imenuje naš
materin jezik. Ker je ta jezik naš, ga moramo lju-
biti in spoštovati kot najdražjo svetinjo, kot naj-
dražjo doto, ki smo jo od matere dobili in mu
moramo dati prednost pred vsemi in povsod.

Zakaj?

1. Zato, ker je to naša dolžnost! Kakor nam
božja postava zapoveduje spoštovati starše, tako
nam narodna dolžnost zapoveduje ljubiti vse ono,
kar je last naroda in po narodu last vsakega po-
sameznika. Slovenščina je last vseh Slovencev in
Slovenec, ki svojo blagolajno govorico omalova-
zuje, ni vreden imenovati se tako.

2. Zato, ker nas je mati slovensko govoriti
učila! Vsak človek ljubi predvsem mater in naj-
dražji mu je spomin, ki ga je od matere dobil.
Kateri spomin pa je večji in močnejši, kakor ta,
da ti je mati vcepila v srce prve slovenske be-
sede? Zato moramo ravno iz ljubezni do naše last-
ne, kakor tudi do skupne matere domovine, ljubiti
njeno zapuščino, materinščino.

3. Zato, da lahko s ponosom pokažemo nase
pred vsem svetom! Kako grdo bi bilo, če bi drugi
narod s prstom na nas kazali in govorili: »Glejte
narod, ki ni vreden, da živi! Svoj jezik zanemarija
in kmalu ga ne bo več!« Kako eromno bi bilo od
nas, če bi se uklonili vplivu tujstva, ki zahteva od
nas najdražje. Propadli, izgubili bi. Naša dolžnost
pa je napredovati in se pokazati vredne, da smo
to, kar smo!

Dragi prijatelji! Ne posnemajte in ne poslu-
šajte tistih, ki blatio materinščino. Kajti s tem,
da blatio svoj jezik, pokažejo, da niso vredni va-
šega zaupanja in da so podleži, ki jim ni sveta
nobena stvar. S studom se obrnite od njih in de-
lajte na tem, da bodo naš dragi materin jezik
ljubili in spoštovali vsi, ki bi ga po svoji dolžnosti
ljubiti in spoštovati morali.

Alojz Jazbec.

dijak IV. razr. kl. gimn. v Ljubljani.

Zakaj moram spoštovati materin jezik? Mate-
rin jezik spoštovati, je moja sveta dolžnost in moja
najlepša dediščina. — Kako neobglen je otrok, ko
polzkuša spregovoriti prve besede! In vendar
so te besede zanj in za mater najslajše, saj so iz-
govorjene v materinem jeziku. V tej dobi se postavl-
lja prvi temelji materinemu jeziku.

Pozneje otrok doraste, gre morda v tujino.
Nikogar nima, sam je. Pa sreča človeka, ki go-
vorí njegov jezik. Kakšno veselje, kakšna sreča!
Kaj ju je sklenilo, zvevalo? Materin jezik!

In v času težav in trpljenja — v kakšnem je-

ziku najraje potožiš prijatelju gorje svojega srca?

V materinem.

In pesmi — ali niso najlepše, najprijetnejše
tiste, ki jih prepevamo v domačem jeziku? Ali ne
vriskate, ne tožita v njih duša in srce?

Človek, ki spoštuje svoj materin jezik, ki ga
ljubi, ne more biti slab. Človek pa, ki svoj jezik
zataji, je nelep značaj, kajti prav tako kakor za-
taji svoj jezik, zataji z lahkimi srcem vse, kar je
drugim ljudem svetega in lepega na domači zemlji.

Olga Kuré,

učenka III. razr. v nar. šole v Zagorju.

Kako moj očka služi kruh zase in zame? Z
znojem, skrbjo, trudom in ljubeznijo do nas vseh
pridobiva moj očka vsakdanji kruh. Sladka je
moka, a kruh je grenak ob misli kako je prislužen.
Močan, krepak in mlad je bil nekoč moj očka.
A zdaj? Trud in skrb sta ga upognila, življenjske
sile mu je izpil črn diamant, ki ga koplje pod zem-
ljo — za druge, Veselega, brezskrbnega smeja
ne pozna. Ostre gube mu napravijo obraz še bolj
zaskrbljen, izmučen. In ravno tak je moj očka
najlepši in meni najdražji! Kruh, ki ga služi
njegove roke, sprejemam s spoštovanjem in hvalež-
nostjo. Koliko kapelj krvi, koliko svoje moči je
zanj žrtvoval! Koliko svetlih dni je prešlo, ki jih
moj očka ni videl! In vse to le zato, da prisluži
košček kruha sebi in nam.

Ob misli, kako razpisno in brezskrbno živijo
nekateri, se vprašam: Zakaj vse to? Zakaj ne-
kateri nimajo večjih skorjice kruha, medtem ko
ga imajo drugi več ko dovolj?

Olga Kure,

učenka III. razr. v nar. šole v Zagorju.

Kako moj očka služi kruh zase in zame? Moj
oče je posestnik in se mora na svoji zemlji mučiti
ves dan v vročini in večkrat tudi v dežju. Ko pride
domov, kako je truden in kako ga vse boli! Včasih
ga mi, njegovi otroci, vprašamo:

»Zakaj pa delaš? Počivaj! Sedi za mizo in nam
pripoveduj pravljice, pa ne boš truden.«

Tedaj se razjezi in reče: »Saperlot, zakaj pa
jeste? Če ne bi jedli, bi bilo dela mnogo manj,
to vam povem!«

Te njegove besede sem večkrat premišljevala
in zdaj vem: samo zato očka tako trdo dela, da
imamo dovolj kruha in smo čedno oblečeni. Dela
pa tudi zato, ker je tak prirodni zakon. Kdo hoče
pošteno živeti, mora delati, takšna je volja božja.
Brez dela ni zaslužka. Kdo bi nam kupil čevljev
in obleko, če bi očka držal križem roke?

Resnične so besede pesnika: »Življenje ni praz-
nik, predragi, življenje vam bodi delaven dan!«

Gabriela Beliš,

uč. I. razr. mešč. šole pri uršulinkah v Ljubljani.

(Druge dopise objavimo prih. nedeljo.)

Nagajivka

Dedek naš ima na vrtu
hruškino drevo.
Včasih kar ves dan sanjari
in stoji pod njo.

Z veje ena sama drobna
hruščica visi.
Ded jo gleda, zmaže z glavo:
To pa res prav ni!

Če je ena sama hruška
letos dozorela,
naj vsaj ta bi, jojme, bila
kakor sod debela!

Če bi dedu želja ta se
uresničila —
padel vznak bi, ko da kača
ga je pčila...

Križem kražem, nič ne lažem

Možje, ki pokušajo — vodo.

Holaj, boste rekli, to je pa čuden poklic!
Vino pokušati ali ocvrte piščance ali žlezni-
kove torte, to že, ampak, da bi kdo vodo po-
kušal, ko mora že naprej vedeti, da je brez
duha in brez okusa — ta je pa debela! Pa so
vendar na svetu možje, ki imajo opraviti s po-
kušanjem vode, in to po velikih mestih, kakor
so Pariz, Berlin, London itd. Parižani n. pr. pi-
jejo vodo iz reke Seine, ki teče skozi Pariz. Se-
veda je ne hodijo zajemati s škafi na breg, am-
pak teče tista voda, najprej brez mnogo, mnogo
priprav in strojev, ki jo očistijo in uničijo v
njej vse bacile, tako da postane potem pitna in
okusna. Tedaj pridejo na vrsto pokuševalci vo-
de. Ti možje morajo vsake pol ure spiti kozarec
vode, ki teče iz čistilnih naprav, in presoditi,

ali je dobra ali ne. To pa niso mačkine solze.
Samo pomislite, kaj se to pravi: pozimi, ko na-
vadno nisi prav nič žejen — spiti na dan 12 do
16 kozarcev vode! In sicer piti z užitek in ter
poziti na še tako malenkostno izpremembo
okusa.

Zanimivo je, kako izbirajo možje za ta po-
klic. Prestati morajo strogo preizkušnjo. Nasta-
vijo jim več kozarcev vode, v akter večjejo maj-
hen drobec soli, sladkorja ali kakšne druge za-
čimbe in potem morajo ti možje po enem sa-
mem požirku takoj povedati, kakšna je voda:
ali sladka ali kisla ali slana ali kakšna. Za ta
poklic izberejo navadno delavce, ki imajo že
itak opravka pri čiščenju vode. Za to pokušanje
dobi delavec okrog 6 dinarjev na dan, za kar
si zvečer za spremembo lahko kupi kozarec piva.

Nagrado 100.000 Din

med vihranjem zastav in ropotanjem bobnov
slovesno razpisuje spodaj podpisani Požgančev
oča. To čedno vsotico dobi kar koj in v suhem
zlatu izplačano tisti, ki dokaže črno na belem,
da je med vsemi 645-timi dozdaj v »Slovenec-
v« »najbolj skritem koticu« objavljenimi
pismi le eno samo pismo — izmišljeno. Neke-
mu (drugače jako vrlému) dedu iz jutrove de-
žele nikakor ne gre v glavo in v račun, da bi ta
pisemca v resnici pisali slovenski otroci sa-
mi (za tako neuke jih torej ima?), nego je na
žive in mrtve prepričan, da jih iznajdljivi Ko-
tičkov striček v svoji kovačnici skuje sam, ka-
kor skuje tudi odgovore nanje. (Pomanjkanje
otroških pisem je res grozljivo, kajti jih ima
striček »samo« še 2436 neobjavljenih v svoji
torbici!) In je ded iz jutrove dežele žel, bridko
resno mu je zažarela veličastna pleša, in ubo-
gemu stričku napravil takšno gromovito prid-
go — »Jutranji megle, da se je dvignil prah po
vesoljni domovini. In so zaradi tega prahu ne-
kateri kar kihali od smeha, drugi pa so ogor-
čeno kašljali: Dol s Kotičkovim stričkom! (Ta-
kole, vidiš, striček, takole kar po vrsti delajo
imenitno reklamo zate — še slaven mož boš po-
stal!) V tej gromoviti pridigi stari ded iz Ju-
trove dežele bridko očita Kotičkovemu stričku

(dol z njim!) grozne reči — med drugim tudi
to, da odgovarja na »izmišljena vprašanja«. To se
je celo meni, potrpežljivemu Požgančevemu
očetu zdelo preveč. Rompompom, sem zaroban-
ti, rompompom, to pa nikakor ne gre, da bi se
že celo stari dedi rinili v koticček, ko je še
za mlado ljudi jako malo prostora v njem. In
sem prilomastil na zemljo in sem zdaj tu (ži-
vijo!) in vljudno vprašam starega deda iz Ju-
trove dežele:

Napni, preljubi mi dedek, napni možgane
in pomisli: ali nisi morda prežrl, da ima vsaka
stvar na svetu svoj repok? Tudi pisma v ko-
tičku ga imajo: pod vsakim je ime, prijimek in
bivalje mladega dopisnika. Natakni si očala
na briljave oči in še enkrat debelo pošklji tja.
Potem pa se junakovo obožroži z ljuto opčenim
svinčnikom in brzojavno vprašaj vso armado
kotičkarjev za pet let nazaj, ali so poslali ob-
javljena pisma ali ne. Če bo le en otrok odgo-
voril: »Zapik! Jaz ga nisem!« — potem, preljub-
ni mi dedek, potem veselo zavriskaj: Juhej!
Kajti ti nagradica, 100.000 Din, potlej ne uide.
Dokler pa črno na belem ne dokažeš, da je res,
kar ni res — ti spoštljivo zarenim v brke:
Dedek, grdo lažeš!

Požgančev oča.

STRIČKOV KOTIČEK

644. Ljubi Kotičkov striček! — Danes Ti
pišem še jaz, mlada deklica iz zelenega Stajer-
ja. Stara sem 9 let in na vso moč rada prebi-
ram Tvoje prisrčne odgovore na pisemca ko-
tičkarjev. Tako rada bi videla, da bi še meni
kaj lepega odgovoril.

Ves, lani sem hodila v II. razred in smo se
učenke med seboj kar dobro razumele. Samo
ena nam je vsem skupaj delala preglavice. Re-
kli smo ji »špecark«, ker nas je za vsako naj-
manjšo stvar zaspecala gospodu učitelju. Daj,
striček, povej, ali je lepo, če kdo tožari svoje
sošolce samo zato, da bi se prikupil gospodu
učitelju? Moja mama pravi, da je to zelo po-
dlo. Kaj beseda »podlo« pomeni, še ne vem.
Mislim pa, da ne pomeni nič takega, kar bi
bilo podobno pohvali.

Kaku pa vi odrasli ljudje imenujete tiste,
ki vas zaspecajo za kakšno stvar?

Težko kakam Tvojega odgovora in Te prav
lepo pozdravljam. — Majda Gorše, učen-
ka III. razr. v Mariboru.

Draga Majda! — Rada bi videla, da Ti od-
govorim kaj lepega. Duša draga, na pismo, v
katerem je ves čas govor o »špecarkih«, pač
ne morem posebno lepo odgovoriti. O špecar-
jih imam jaz prav takšno mnenje kakor Ti in
Tvoja mama. Kar povej tisti »špecark« (tož-
ljivki, bi se reklo po naši), da ji celo jaz, Ko-
tičkov striček, ki imam vse otroke rad, zaen-
krat ne morem drugega reči ko: »Fej te bodi!«
Sem poznal človeka, začel je s »špecanjem« v
šoli, končal pa kot ovaduh in izdajalec na vo-
salih. To ti povej, »špecark« in še to, da jo
imam kljub temu rad, kajti stavi vrvhano
mošnjo cekinov, da bo letos postala čisto dru-
gačna deklica in ne bo nikogar več »zaspecalac.
Ko se bo to zgodilo, naj se kar brez strahu
obrne name in jaz ji pošljem lepo knjigo v
dar!

Kako imenujemo odrasli ljudje tiste, ki nas
za vsako stvar »zaspecajo?« Mi imenujemo
takšne ljudi ovaduhe ali denuncijante. Tvoja
mama, ki pravi, da je denuncijantstvo podlo
dejanje, ima čisto prav. Denuncijant postane
lahko samo človek brez časti in ponosa, ker mu
samo to roji po glavi, kako bi svojemu bližnje-
mu škodoval. Nobenega še tako ogabnega sred-
stva se ne ustraši, če hoče koga pogubiti v svo-
jo lastno korist.

Pa naj bo dovolj o tem. Nič kaj rad ne pi-
šem o takšnih žalostnih rečeh. Drugič mi pa
le kaj bolj vselega piši, če hočeš, da Ti bom
lepo odgovoril! Pozdravljena! — Kotičkov
striček.

645. Dragi Kotičkov striček! — Dolgo Ti
že nisem pisala, današnje v »Mladem Slovincu«
objavljene naloge so me pa podžgale, da sem si
izposila od očka 2 Din za znamko.

Ves, zadnjič sem bila s sestrico v uredni-
stvu. Izročila sem pozdrav zate, poklicati, ozi-
roma poiskati Te pa nisem upala. Gotovo si
imel mnogo dela. Morda bi Te poklicala, toda
— saj nisem imela darila, kot ga imajo drugi
kotičkarji, ki Te pridejo obiskat. Zato sem sa-
mo gledala in poslušala, da bi slišala Tvoje
ime — a tudi tega nisem. Kakor vidiš, nimam
sreče. Sestra me je poklicala in odšli sva.

Solsko leto se je spet začelo. Zdaj hodim v
VII. razred, ozir. v III. razred višje nar. šole.
Povej mi, striček, do katerega leta Ti lahko pi-
šem? Nekateri pravijo, da Ti lahko pišejo sa-
mo najmlajši kotičkarji.

V upanju, da mi dovoliš še dolgo pisati in
me ne izključiš iz svojega prelepega koticčka,
Te prisrčno pozdravlja Tvoja Olga Kuré,
učenka III. razr. nar. šole v Zagorju.

Draga Olga! — Toliko prisrčnih pisemc si
mi v teku let že pisala in celo Tvoja slika je
bila že objavljena v koticčku — pa imaš, kakor
vidim, še vedno gromozanski strah pred me-
noj. Saj nisem moreki volk, da bi Te požrl!
Brez skrbi bi me bila lahko poklicala, ko si
bila v uredništvu. Še pikapolonce, ki je danes
priletela skozi okno v mojo sobo (kaj praviš,
ali pomeni to srečo ali nesrečo?) sem se na vso
moč vzradostil, pa se ne bi Tebe, ki si moja
stara, dobra znanka?! Zato, pišeš, zato me nisi
poklicala, ker nisi imela darila zame. Ljuba
duša, kdaj sem pa že kje napisal ali izjavil,
da samo takšnim kotičkarjem prijazno sožem
v roko, ki mi prinesejo darilo? Potem bi bil
kaj čeden patron in bi moral samega sebe ne-
usmiljeno povleči za uhlje in še našeskatii po-
vrhu! Kotičkovemu stričku ni za darilo, kajti
se on podkupiti ne da, za Kotičkovega
strička je najlepše darilo odkritosrčna beseda
iz otrokovih ust, zaupen pogled iz njegovih oči
in vesel smehljaj z njegovih lic. Kadar prideš
spet v Ljubljano, prinesi ta tri darila s seboj
— in se bova tako prijateljsko pomenila, da
bodo Požgančev oča s svojim gromkim glasom
kakor z basom zagrmeli: Živijo Kotičkov stri-
ček in njegova prijateljica, vrla rudarska de-
klica iz Zagorja!

Bog Te živi in le kmalu se spet oglasi! —
Kotičkov striček.

Listnica Kotičkovega strička

J. G., dijak II. razr. gimn. v L. Če bo iz pečke,
ki si jo vsadil na domačem vrtu, zrastle hruška,
me izprašuješ. — Odgovor: Pozabil si po-
vedati, od katerega sadeža je bila tista pečka. Če
je bila jabolčna pečka, pač ne more iz nje zrasti
hruška! — T. P., uč. V. razr. v M. V neki pravljici
si čital, da se je žrebiček spremeni v telčka in
si resno v skrbeh, kajti tudi pri vas doma imate
lepega, srčkanega žrebička. Ali je mogoče, me
izprašuješ, ali je mogoče, da se žrebiček spremeni
v telčka? — Odgovor: Jaz bi rekel, da ne,
drugi pa pravijo: Vse je mogoče na tem svetu! —
A. L., dijak I. razr. r. gimn. v M. Če je ime »Pubi-
tuje« ali domače ime, bi rad vedel. — Odgovor:
Tvoje vprašanje je nejasno. Ali misliš pri tem
kužke ali ljudi? Če misliš kužke, potem vedi:
Ime »Pubi« je pristno domače ime za kužke! —
T. S., uč. V. razr. v P. »Ali je res, striček, da Te
je kača strupenjača pčila v jeziček?« — Odgo-
vor: Je res, je. A je jeziček ostal cel, kača
strupenjača bo pa poginila... Vsem drugim: Od-
govor prihodnjic!

DOBRO DELO.

»Vsak plemenit človek mora storiti na dan
vsaj eno dobro delo,« je očka poučeval Tončka pri
zajtrku.

»Potem je kar prav,« je zadovoljno pokimal
Tonček. »Jaz sem to dobro delo danes že opravil.«

»Kaj?« se je začudil očka. »Tako zgodaj? Kaj
si pa storil dobroga?«

»Ves,« mu je začel ponosno razlagati Ton-
ček, »vsaj, gospodu, ki stanuje nasproti nas, se je
preje strašno mudilo na kolodvor. Siromak se je
bal, da bo zamudil vlak — pa sem spustil našega
psa za njim!«

Mestni otrok je prvi zagledal na nebu mavri-
co in je vzkliknil: »Kakšne vrste reklama je pa to?«

DELA VSKI VESTNIK ŽENA IN DOM

O zaščiti delavske družine

I. Kako živi delavska družina.

Ni novega ne bomo povedali, če na tem mestu opozorimo na skrajno slab položaj delavskih družin in na razmere, v katerih morajo te životarije iz dneva v dan. Kriza je najobčutnejše prizadela ravno družine vseh onih stanov, ki morajo v največji meri prenašati vse njene slabe posledice.

Oglejmo si v prvi vrsti materialno stanje delavskih družin, katerih rednik-delavec je še vedno zaposlen. — O obupnem položaju onih, katerih redniki so brez dela in za- lučka, pač ni potrebno še posebej govoriti. — Delavske mezde, ki pri nas itak po večini niso dosegle one višine, da bi mogle nuditi celi delavski družini našim kulturnim in družabnim razmeram odgovarjajoče preživljanje, so tokom zadnjih let padle na stopnjo, ki je daleč pod evropskim povprečjem. Delavska zbornica je že svoječasno priobčila statistične podatke, ki našo trditve v celoti potrjujejo. Isto je razvidno tudi iz najnovejših podatkov Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Večji del delavskih družin, ki štejejo po štiri, pet in več članov se mora preživljati z mesečnimi dohodki od 600 do 1000 dinarjev. Od tega odpade vsaj 100 do 300 dinarjev na stanarino, z ostankom pa mora kriti vse stroške za hrano, obleko, kurjavo, razsvetljavo in šolske potrebščine. Življenja teh družin niti ne moremo več imenovati »življenja« to je le životarjenje od dneva do dneva. Nujno je, da skušajo tudi žene in otroci zaslužiti vsaj kako ma-

enakem delu dobi družinski oče večjo mezo kot njegov samski ali pa poročeni tovariš, ki je brez otrok.

V Evropi niso družinske mezde nova stvar. Tudi v naši državi jih poznamo. Družinski doklad prejema pri nas večina državnih in javnih uslužbencev, in to znaša n. pr. pri državnih uslužbencih mesečno Din 140 za družinskega člana.

Nikakor pa se družinske mezde niso udomačile v privatnih podjetjih, kar mora biti človeku, ki pozna mehanizem današnjega menjalnega gospodarstva, popolnoma razumljivo. Tisti delodajalec, ki bi imel toliko socialnega čuta, da bi iz lastnega nagiba dejal svojim delavcem družinsko mezo, bi kaj kmalu opazil, da ne more trajno konkurirati z onim delodajalcem, ki ne izplačuje družinskih mezd in čigar produktivni stroški so zato manjši od njegovih. Tudi je delodajalec, ki plačuje družinske mezde, otežkočen in onemogočen kalkulacija glede cen, ker si ni na jasnem, v koliko se bodo plače ob teku leta zvišale ravno radi družinskih dokladov.

Popolnoma neuspeh bi dosegle družinske plače tudi v tem primeru, če bi hotela država prisiliti delodajalce k izplačevanju družinskih dokladov. V tem primeru bi delodajalec poročene delavce odpustil (razlog za odpust je vedno mogoče najti) in jih nadomestili z neporočenimi.

Iz tega je razvidno, da je problem družinske plače bolj zamotan, kot se to zdi na prvi pogled. Nedvomno je, da so družinske plače pogoj za uspešen razvoj družine, na-

Ne varčuj!

Kako more kdo v današnjih časih kaj takega svetovati, se bodo vprašale čitateljice, ko moramo pri vsem tako zelo varčevati? — Tako moram povedati, da se današnji klic ženam in materam prav nič ne ozira na denar in zunanje stvari, ampak na tiho in skrito notranje, predvsem žensko dobroto: na dobroto.

Z dobro besedo ne smemo varčevati nikdar, zlasti ne, če živimo v družinski skupnosti. Nikoli ne smemo varčevati z malimi dokazi naše dobrote, s pripravljanjem drobne veselja, kar vse zmoremo brez denarja.

Zakaj postane razmerje zakoncev sčasoma vedno hladnejše? Zakaj prično tako kmalu z življenjem drug poleg drugega, namesto drug v drugem brez vsakih večjih konfliktov? Zakaj se čuti pogosto žena tako osamelo in zakaj se zapira mož vase in postaja vedno bolj tihi?

Vsakdanost leže tudi na najbolj vroči ljubezen. Stalno je pač nemogoče zatrjevati ljubezen, pa zato zakonca opustita tudi vsako najmanjšo ljubeznivo besedico. Gospodinja v vsakdanjih skrbih pozabi, da potrebuje sama in cela družina urico prostosti. Pozabila je, da bi se pozanimala za moževe zadeve, da si sama od njega pričakuje pozornosti, ne da bi tudi sama kaj žrtvovala. Siva vsakdanost pa prede naprej mrežo malih nezadovoljnosti, nevednosti, nerazumevanj.

V vsakem človeku je želja po priznanju, upanje na prijetno uro skupnosti, ko življenjski drug ali življenjska družica prizna: čutim s teboj, delam s teboj in sem ti hvaležen, hvaležna za tvoj trud.

Če se je gospodinja trudila z domačim delom in je deset- in deseterkrat preudarjala, kako naj napravi, da bo dobro, pa vendar poceni, pa se opol-

dne vrne mož z dela in nima prijazne, še manj priznalne besede za njeno delo, ampak mu nič ni prav in prav vse prekritizira, tedaj ni čudno, če žena trdo zapre usta in k vsemu samo molči.

Ali če išče mož, ki se je vrnil ves poln prijetnih poročil o svojem delu in novih načrtov zanj, ženo za razgovor, pa se ta izgovarja z utrujenostjo in ima namesto prijazne besede le vedno »nimam časa na jeziku«, potem ni nič čudnega, če si išče mož drugje prilike za razgovor o svojih načrtih...

Žena si mora za moža in mož za ženo kratkoma čas vzeti, pa najbi bilo tu ali tam celo na račun dela. Urica takega razgovora, ali večerna ura med otroci ni nikoli izgubljena. Mala besedica takega razgovora lahko razsvetli najbolj temen delavni dan in olajša najtežje skrbi, ko jih porazdeli na dvoje ramen.

Življenje izpreminja svoje barve in tudi najlepše mavrične barve se porazgube med nebesno sivino. V družinskem krogu pa je samo ena barva: ljubezen, ki stoji nad tokom časa. Nikoli ne poplitvi in ne izgubi svoje barve, ampak se z leti poglabi in s svojim milim žarom osvetljuje tudi starost. Seveda pa to ne pomeni, da bi morale biti ure vsakdanje skupnosti neko sladkobno razpoloženje med možem in ženo, ampak naj vse bolj pokažejo ono notranjo duhovno skupnost, tiho gojeno obojestransko vdanost in hvaležnost, ki hočejo drug drugega skrbti in težave nositi v skupni blagor.

Človeška duša je fin in jako občutljiv instrument; nerodna roka ne izvabi iz njega prijetne melodije; čisto pa diha vetra nalahno ubere strune v prijeten in čist akord: diha tople besede, ki je izraz resnične notranje dobrote. In s to ne smemo varčevati!

Gospodinje-članice! Ne pozabite, da ima Vaša konzumna zadruga ne le špecerijo ampak tudi oblačilno blago in oglejte si zalogo v naši glavni prodajalni na Kongresnem trgu št. 2 I. delav. konzumno društvo v Ljubljani

lenkost, da s tem nekoliko boljše svoj gnetni položaj. Tako prizadevanja se pa le prebogost lahko izmalijo tako, da se mora potem z njimi pečati — policija, sodišče in bolnišnica.

O teh delavskih družinah seveda skoro zaman iščemo pravega družinskega življenja, ki je vedno bilo in bo nujno tudi vedno ostalo edini pravi vir zadovoljnosti, napredka in moči celega naroda in države. Tudi v naše delavske družine, ki so, po svoji tradiciji naslonjene na že zdrav kmetijski način življenja, ostale zdrave in polne življenjske sile, se vedno bolj zaveda strup nemorale in zagrejenosti. O tem nam zgovorno priča kriminalna statistika, bolnišnice in umorilnice, padanje rojstev in drugi pojavi te vrste, ki se vedno bolj množijo.

Nikakor ne smemo iti mimo tega nevdružnega stanja, ako nam je kaj do našega celokupnega naroda in do države, še manj pa, ako se zavedamo svojih dolžnosti, ki nam jih nalagajo božji zakoni. Nepravilno bi bilo, če bi vsem tem pojavom iskali vzroka samo v sedanjih gospodarskih krizah. Vzrok je globlji, gospodarsko nazadovanje je le pospešilo porast teh pojavov in poostrižilo že obstoječe zlo. Moderni kapitalistični gospodarski red je radi svobodnega izkoriščanja človeka delovne sile privedel delavske družine na rob gnetnega in moralnega propada. Ta proces pa se vrši s čim dalje večjo naglico, dan za dnem v vedno večji meri. Pripomniti moramo, da v naši državi prednjači v tem pogledu ona »domača« industrija, ki je v rokah tujih kapitalistov in ki se okorišča z vsemi ugodnostmi pri nas ter vsled izkoriščanja naših delavcev, naših konzumentov, naših naravnih zakladov zbira in odnaša ogromne dobičke. Nujno je potrebno, da država s svojo oblastjo in po svoji dolžnosti poseže vmes in zavre propadanje naših delavskih družin.

V zadnjem času so Delavske zbornice in delavske organizacije započele akcije za uvedbo zakona o minimalnih mezdah. Na prvi pogled bo morda marsikdo mislil, da bo z tem zakonom, če se bo uvedel, zadostno rešeno obenem tudi vprašanje delavskih družin. Vendar pa temu ni tako. Premisliti moramo, da bo ta zakon določil mezo, ki bo sicer nekoliko boljše od dosedanjih, vendar to samo v onih podjetjih, kjer je meza posebej nizko padla. Tudi tak zakon ne bo mogel določiti kake družinske mezde, ki bo vpoštevala delavčovo družino, bodisi po številu ali pa celo po drugih socialnih vidikih. Zato je nujno potrebno, da se poleg minimalnih plač uvede še nekaj drugega, kar bo zaščitilo naše delavske družine — in to bi bila uredba družinskih plač, ki si jih hočemo ogledati v naslednjem odstavku.

II. Družinska meza.

Družinsko mezo imenujemo ono mezo, ki vsebuje določene doklade tudi za redbinske člane posameznega delojemalca, kjer torej ni plačano samo delojemalčovo delo, ampak se upošteva tudi že poraba mezde. Pri

roda in države. Katoliška cerkev in katoliški učenjaki so misel družinske plače vedno tople zagovarjali. Tako je na primer rekel Pij XI. v eni izmed svojih okrožnic, »da mora v človeški družbi vladati tak gospodarski in družabni red, da bo mogel vsak družinski oče zaslužiti in pridobiti, kar je po njegovem položaju in krajevnih razmerah potrebno za preživljenje njegove samega, njegove žene in otrok.« Pri nas je že II. katoliški shod leta 1900 sprejel resolucijo: »da bodi plača tako urejena, da more vsak delavec pošteno živeti tudi z družino.«

O tem smo se torej na jasnem, da je družinska meza nujno potrebna, pa ne samo potrebna, ampak, da jo zahteva že gola krščanska pravičnost in to ne samo za državne uradnike, ampak tudi za uslužbence privatnih podjetij pri katerih dela ogromna večina slovenskega delovnega ljudstva.

Videli smo, da tega problema ne moremo rešiti na ta način, da bi zahtevali plačevanje družinskih dokladov izključno in neposredno od delodajalcev. Pokazati hočemo, kako so ta problem rešili v Franciji.

V Franciji so ustanovili tkz. izravnalne blagajne, v katere vplačujejo delodajalci gotove prispevke (po številu delavcev) in ki razdeljujejo družinske doklade. Delodajalcem je vseeno, ali imajo v podjetju poročene ali neporočene delavce, ker plačajo vse po njih delovnih uspehih ne glede na njihovo družino. Družinske doklade pa izplačuje delavcem neposredno izravnalna blagajna, ki na ta način izvaža nekako družinsko zavarovanje. Podobne ustanove imajo tudi v Belgiji. V Nemčiji pa je komaj desetina vseh delojemalcev deležno dobrot družinskega zavarovanja.

Po mnenju strokovnjakov je francoski način izplačevanja družinskih mezd najboljše rešitev tega problema, ker je silno preprost in lahko izvedljiv. Možno je sicer, da daje država iz skupne državnne blagajne družinske doklade, toda bolj neposredna se nam zdi francoska rešitev, da ustanovijo podjetja izravnalna blagajna, v kateri se izravnavajo izdatki za poročene delavce z dohodki vseh podjetij.

Naj navedemo primer, koliko znašajo v Franciji družinske doklade. Družina z 1 otrokom prejema mesečno 28 frankov, družina z 2 otrokoma 67 frankov, s tremi 116 frankov, z štirimi 182 frankov, s petimi 255 frankov itd. doklade naraščajo progresivno in se izplačujejo do 14 let starosti.

Pri nas smo sicer vedno 50 let zadaj za evropskim razvojem v dobrih stvarih (v slabih korakoma vzporedno), vendar bi bilo prav, da napravimo v vprašanju ureditve družinskih mezd, izjemo in se resno lotimo tega problema. Najbolje bi bilo, da prevzame inicijativo Delavska zbornica in TOI kot zakonita zastopnika delojemalskega in delodajalskega stanu. Sistematično in resno delo bi nedvomno rodilo uspeh in ta uspeh bi pomenil velik dvig blagostanja naše družine in našega naroda.

Trinajsta plača: D. L. iz Lj. vprašuje: Ali ima nameščene (uradnik) pravico do trinajste plače?

Odgovor: Nameščenec ima samo tedaj pravico do trinajste plače, če je glede te sklenil z delodajalcem pogodbo ali če vlada običaj, da se daje trinajsta plača.

Kakor glede drugih prejemkov, tako tudi glede trinajste plače ni potreben izrečen ali celo pismen dogovor, ampak zadostuje na dovolj jasn način objavljen volja strank, da naj spada trinajsta plača k prejemkom v službenem razmerju. Na tako voljo moremo sklepiti pri rednem plačevanju trinajste plače, pa tudi enkratno plačilo zadošča tam, kjer je trinajsta plača običajna in se da sklepati, da je bilo izplačilo izvršeno v smislu takega običaja. Zaradi običaja postane plača sestavni del nameščenskih prejemkov in zato nameščenceva pravica. Če seveda delodajalec v primeru pogodbe ali običaja trinajste plače noče izplačati, ga bo treba k temu s tožbo prisiliti.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

Kis, izvrstno domače sredstvo

Zidarji in slikarji imajo to slabo navado, da umažejo tudi šipe na oknih. Apnene in barvaste kaplje mnogo hitreje odstranimo, če jih zmijemo s kisom, kakor pa bi jih mogli s samo vodo.

Na tleh pusti milnica, če se je tam stekla v lužo, umazane madeže, ki pa prav hitro izginejo, če jih zmijemo z vodo.

Kuhinjsko orodje, noži, vilice itd., se navzamejo ribjega ali čebulinega duha, ki pa hitro izgine, če vse to umijemo z jeshom.

V loncih, v katerih dolgo stoji voda, se naseda kamen. Za odpravo navadno porabljamo solno kislino. Isto delo pa opravi jesh, če stoji več ur v teh loncih.

Z oljasto barvo prevlečene stene i. dr. se dajo dobro snaziti z zmesjo 75% kisa in 25% borove kisline, nakar jih splaknemo s čisto vodo.

Marsikatera gospodinja ima v kleti steklenice, ki se pri umivanju trdovratno branijo. Če pa poskusijo te steklenice umiti s kisom, se jim to prav dobro posreči, posebno, če mu pridenejo par gramov soli.

Tudi pri preganjanju moljev je kis zelo koristen. Na vročo (razbeljeno) opeko vlijemo jesh in postavimo v omaro ali, kjer hočemo pregnati molje. Para, ki se pri tem razvija, zlasti, če to ponovimo večkrat, gotovo uniči molje in zalogo. Seveda pa je treba paziti, da omare ne pokvarimo in položimo razbeljeno opeko na krožnik ali v lončeno posodo.

Pisane pralne svilene blagove ali vezene in podobne stvari pere gospodinja, da ohrani barvo, zelo rada v raznih priporočenih milnicah. Če pa taki vdi dodane nekoliko jeshi, je učinek še veliko večji. Treba pa si je zapomniti, da vse take stvari splakujemo v vodi, ki smo ji dolili jeshi.

Ako črnilo dolgo časa nerabljeno stoji, postane gosto in neporabno. Tudi tu pomaga kis, ki zasušeno črnilo zopet napravi porabno.

Nekatere vrste sadja ali zelenjave umažejo gospodinjje roke, ko jih pripravljajo. Za umazanost takoj izgine, če si umije roke z jeshom. Priporočajo tudi, da pred pripravljanjem sadja ali zelenjave

gospodinja umije roke v jeshu ter jih ne obriše; potem prav nič ne umaže rok.

Prerezane citrone hitro zaplesnijo in postanejo neporabne. Tega jih obvarujemo s tem, da citrone s prerezo položimo na krožnik, na katerega smo polili nekoliko kisa.

Ko kuhamo zelje, kolerabe in podobno, razširjajo te po kuhinji in vsej hiši značilne duhove, ki marsikomu vzamejo tek in se kljub temu, da pridno zračimo, ne dajo pregnati. Temu odpomemo, ako položimo v jeshu namočeno ruto čez posodo. Zelenjad, ki se v loncu kuha, ne vzame nikakega okusa po jeshu, ampak v jeshu namočena ruta povzame vase vse neprijetne duhove.

Pa je tudi kis v zdravstvene namene velike važnosti. Ima namreč krepko desinficirajočo moč. Gospodje rade pred britjem rabijo posebne vrste kisa, ki je tudi nekoliko parfimiran. Zelo osvežujoče učinke kopelj, v katero smo dejali do 5 žlic kisa. Znano je, da onesveščene najhitreje pripravimo k zavesti, če jih umijemo po obrazu in tilniku z kisom. Velikokrat pomagajo tudi umivanja pred srbečico in nočnim potenjem. Pri vročici so zelo priporočljiva umivanja z jeshom, bolnik tudi prav rad pije jesh pomešan z vodo, pa nekoliko oslajen. Ozebljene roke ali noge je dobro zjutraj in opoldne kopati v mrzli vodi, kateri smo prillili precej jeshi, zvečer pa v prav taki, a vroči vodi. Proti revmatizmu in raznim podobnim boleznim zelo pomagajo vroči jeshovi obkladki, ki jih še obložimo z volnenimi rutami. Proti »spanki« zelo priporočajo inhaliranje jeshove sopare in po kopanje glave v jeshasti vodi. Velikokrat nam ostane trn ali tršica v mesu, ki jih ne moremo izrjaviti. Če pa denemo jeshove obkladke, izstopi trn po par urah sam toliko, da ga lahko izrjavimo. Pri nahodu, prehladu in glavobolu je dobro inhalirati jeshovo sopro in napraviti na glavo jeshove obkladke. Proti glistam pri otrokih priporočajo nekateri klistirno sredstvo en in pol litra vode in dve veliki žlici jeshi pri 27°. Kadar si umivamo glavo, je dobro, da pri splakovanju dodamo vodi nekoliko kisa. To pravijo, da prepreči osivelost, drugače pa daje lasem mehki sijaj.

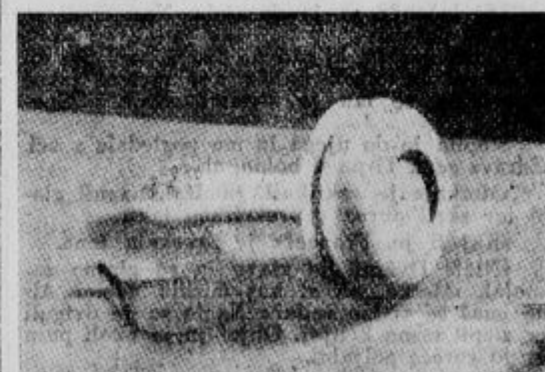
Zanimivosti iz ženskega sveta

V kongresu za gospodinjjski pouk je bil od 21. do 26. avgusta v Berlinu. Je to internacionalna ustanova, ki je zadnjič zborovala l. 1927 v Rimu. Kakor za vsako, so Berlinčani tudi za to priliko svetovnim gostom pokazali vse, kar jim je v gospodinjjskem, bodisi tehničnem, teoretičnem in praktičnem pogledu zraslo po zadnji revoluciji. Prvi dan kongresa so si udeleženci ogledali tabore brezposelnih deklet pri skupnem delu v predmestju Spandau. Štiri glavne referate je nudi kongres: 1. Napredek gospodinjjskega pouka od zadnjega kongresa 1927. Ta referat je bil v rokah internacionalnega urada za gospodinjstvo v Fribourgu v Švici. 2. Znanstvena podlaga gospodinjjskega pouka. O tem so referirale Nemke in še dodale o pomenu tega dela v novi Nemčiji. 3. Potreba znanstvene organizacije za gospodinjstvo in racionalizacija gospodinjjskega dela. Ta referat so pripravile Francozinje. 4. Gospodinjjski pouk (izobrazba gospodinjjskih pomočnic). Referat so izdelale Angležinje. — Referatom je sledila vsestranska razprava in so bili sprejeti važni sklepi. — Kongresu so se udeleževali najvišji državni funkcionarji in dali s tem poseben poudarek in priznanje ženskemu delu. — Kakor slišimo, vrši v tem pogledu že dalje časa tiho delo naša poselska organizacija v zvezi z gospodinjami v ženski zvezi.

Delo nemškega »Rundfunka« za izobrazbo gospodinj je zelo zanimivo zasledovati. V šolski oddaji priobčuje dvakrat tedensko sistematični gospodinjjski pouk za žensko mladino. Ker v Nemčiji že nekaj časa v tem oziru čisto na svojski način izobrazujejo mladenke s tem, da domače hčere izmenjavajo vsa večja gospodinjjska podjetja, se tudi radio ozira na to, da v strokovnih predavanjih nudi prav tem koristnih napotkov. Kakor posnemamo iz poročil, so predavanja sporazumna z gospodinjami v takem času, da se jih gospodinjje in pomočnice skupno lahko poslušajo, da se potem lahko o njih takoj razgovore.

Goba za mašenje pletenin je v zadnjem času dobila bolj praktično obliko. Ob robu ima okrog in okrog jamico, v katero nogavico z gumijastim trakom pritrdimo, da se ne premika, zlasti pa ne

izmakne, če moramo hitro delo odložiti. Na vrhu pa ima vdolbino, nad katero pride raztrgano mesto, in veliko lažje napravimo mrežico, kakor pa na navadni gobi, ko se nam šivanka zatika v les.

Goba za mašenje pletenin

Učiteljica: »Med živalmi razločujemo štirinožce in dvonožce. Štirinožci imajo štiri noge, n. pr. krava, konj; dvonožci so živali na dveh nogah.« Pri tem pokaže na gos. »To je dvonožec, jaz sem dvonožec in vi ste tudi dvonožci. Torej, Metka, kaj sem jaz?« Metka vstane, se plašno ozre v učiteljico in zasopce: »Gos, gospodinja.«

Mačopridni soljarji so ujeli mačko in ji odsekali rep. Za stvar je zvedel učitelj in jih v šoli ostro prijel. Slednje je rekel: »Kdo zna kak rek iz sv. pisma, ki pravi za take sirovosti z večnimi kaznimi? Nekaj časa je vse tiho, slednje se dvigne prst: »Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči, gospod učitelj!«

Stalna služba.

»Vaš krojač mi je naročil, naj izterjam od vas, kar ste mu dolžni.«
»No, potem, ste pa dobili stalno službo.«

Vprašanja in odgovori

Prostovoljno nadaljevanje članstva pri Okrožnem uradu. M. G. iz A. vprašuje: Ali je mogoče, da ostanem še nadalje zavarovan pri Okrožnem uradu, ker sem brez posla, pa bi iz svojih prihrankov do zopetne zaposlitve sam plačeval mesečne prispevke?

Odgovor: Da, to je mogoče pod pogojem, da plačate v štirih tednih po izstopu iz dela vse dospele prispevke. Istočasno morate javiti Okrožnemu uradu, da želite članstvo prostovoljno nadaljevati. Plačati boste morali celoten prispevek, torej tudi tisti del, ki odpade sicer na delodajalca. — Če pa so že minuli štirilj tedni, potem članstvo ne morete več prostovoljno nadaljevati, morete pa prosti Okrožni urad, da Vas sprejme za prostovoljnega člana. Prostovoljno članstvo je seveda nekaj drugega od prostovoljno nadaljevanja članstva. Prostovoljno se pa morete zavarovati le, če ste niste stari nad 40 let in če je Vaše zdravstveno stanje ugodno, kar bo preiskal zdravnik Okrožnega urada. Prostovoljni član ozir. članica plačata mesečno Din 37.

„SLOVENEČEV“ SVETOVALEC

Kmetijski nasveti

Čemu služi seme žitne stoklase? A. M. V. Med ržjo se je pojavila žitna stoklasa v taki množini, da ste pri čiščenju izločili kakih 300 kg zrna tega plevla. Želite vedeti, če se da to uporabiti za namakanje in kuhanje žganja ali ga je bolje pokrmiti živini. — Skoro vsako žitno zrno, ki ima dovolj škroba, se da namakati za kuhanje žganja, toda navadni kotli za žganjekuho se za to manj primerni. Tako uporabo tega plevelnega zrna vam ne moremo priporočati. Boljše ga boste izkoristili, če ga pokrmite živini. V ta namen ga pa morate zdrobiti ali zmleti ter zmešati med rezanico; nikar ga pa ne pokladajte celega, ker se tak le slabo izkoristi in ga odpade mnogo v gnoj in pride z njim zopet na njivo. — Žitna stoklasa je neprijeten plevel, ki se najrajši pojavlja med ržjo. Zatiramo ga samo s tem, da sejemo vedno le čisto trijerirano rženo zrno. Seme stoklase ostane v zemlji več let kaljivo in potrebuje za kalitev in rast mnogo vlage. To nam pojasni, zakaj se v nekaterih letih pojavi v velikih množinah, četudi smo sejali čisto seme. Zrno tega plevla je bilo namreč v zemlji že iz prejšnjih let. Ko se pa v zanj ugodnih, bolj vlažnih letih nenadoma pojavi, mislijo nekateri kmetje, da se je rž spremeni v stoklaso. To je pa popolnoma izključeno, ker se nobena rastlina ne more spremeniti v drugo.

Nerodovita zemlja na travniku. A. V. S. Pošljate nam vzorec zemlje iz svojega travnika, na katerem trava nece uspevati. Radi bi vedeli, kaj ji manjka, da je postala tako nerodovita. — Doposlana zemlja, srednje težka ilovica, je dodobra izprana in izmognena ter nima niti dovolj apna niti drugih redilnih snovi. Če jo hočete napraviti zopet rodovito, jo primerno pognojite in obdelajte. Predvsem potrebuje apna, ki ji ga daste v obliki apnene prahu iz apnenic, ki ga dobite kot odpadke apnenec. Apno pa ne zadostuje. Zemlja potrebuje tudi sprstenine — humusa, ki ji ga morate dati v obliki dobro vležanega hlevskega gnoja ali še bolje komposta ali mešanice. Svetujemo vam, da potrosite sedaj travnik z žganim apnom ali apnenim prahom in ga nato globoke preorjete. Pozno jeseni navozite nanj hlevskega gnoja ali komposta, ki se do spomladi razkroji in zmeša z zemljo. Spomladi pa posejite na ta prostor oves na redko, vmes pa travo mešanico za srednje težke zemlje. Po takem ravnanju vam bo trava dobro uspevala in bogato poplačala trud in stroške tega dela.

Krmila za doječe svinje. A. S. S. V odgovoru pod tem naslovom v ned. »Slovenec« dne 9. 9. 1934 čitajte prav: »Poleg 10 kg krmne pese...« in ne: »Poleg 10 dkg krmne pese...«.

Krmiljenje breje junice. Brejo junico, ki bo čez nekaj mesecev telila, krmim z zeleno koruzo in otrobov oblogo. Ali je tako krmiljenje pravilno? K. N. C.

Zelena koruza je izvrstna kрма za mlečne krave, ker žene na mleko. Ni pa primerna za brejo junico, ker pač ne želite, da bi jo molzlj že pred porodom, kar bi bilo gotovo slabo. Tudi otrobova obloga ni umestna, ker se močna krmila pokladana v oblogah le slabo izrabijo in grede večinoma slabo naslinjene in prežvečene v želodec, kjer se le slabo prebavijo. Tudi ne rabi junica pred otelevitvijo nobenih posebnih močnih krmil. Boljše je, da jih prihranite za dobo po otelevitvi. Tudi isto otrobov prikladna kрма za močno brejo živali. Pač pa naj dobiva junica redno med krmno klajno apno. Najprimernejša kрма za breje živali in tudi za Vašo telico je dobra pašna, ki jo je sedaj povsed vse polno. Razun tega se bo junica pri pasenju dovolj gibala, kar je nujno potrebno, da ne bo porod težak. Pri pomanjkanju pašne pa pokladajte junici dobro zeleno krmno in pustajte jo redno vsak dan na prostu v tekalisti.

Krava zadržuje mleko. Kupil sem kravo s telatom. Ko sem tele prodal, mi je krava začela zadrževati mleko zlasti pri molzi zvečer. Kako in s kakšnim sredstvom bi bilo mogoče pomagati, da bi krava ne zadrževala več mleka? F. S. S.

Glede zadrževanja mleka po kravi je bil daljši odgovor na tem mestu v ned. »Slovenec« dne 19. 8. 1934. Po našem mnenju je vzrok, da zadržuje krava mleko, prodaja telela, ki je do prodaje sesalo pod kravo. Če bi teletu ne pustili se-

sati pod kravo in bi ga bili napajali vi in njegov prejšnji lastnik že takoj od početka samo z napajalnikom, bi zdaj ne imeli pri molzenju krave prav nobenih težkoč. Zato pa vpoštevajte to prihodnjost, ko bo imela krava zopet tele. Zdjaj pa ravnanje s kravo le mirno, prijazno in potrpežljivo, pa se bo kmalu polegla vsa razdraženost krave pri molzenju. Krava ne zadržuje mleka morda iz nagajivosti ali kakršnekoli zlobe, pač pa zato, ker zelo pogreša odvzeto in prodano tele.

M. O. M. Mlada drevesa, posajena šele pred letom dni ali pred dvema leti, poganjajo zelo močno radi tega, ker je brezdvoma zemljišče zelo pognojeno z dušičnimi gnojili. Radi tega se tudi pozno v jesen zavleče rast in les ne dozori. Ker pa les ne dozori, pozebe tudi pri mli zimi. Glede varnosti pred pozebo morebitno trebljenje listja, da drevesa ne polomi sneg, prav nič ne pomaga. Pravilno bi moralo jeseni pred prvem enogem se tudi odpasti listje, da bi ga ne bilo potrebno smukati in se bati snega. To boste dosegli na ta način, da prenehate gnojiti za nekaj let z dušičnimi gnojili in gnojite le s fosfornimi gnojili. Še letos se utegne obnesti gnojenje s superfosfatom, katerega podkopljate in dobro pomešajte z zemljo. Če že letos ne boste dosegli, da bi vos les dozorel, bo pa vsaj ta les le bolj trden in v manjši nevarnosti pred pozebo.

Uporaba koruznice za krmiljenje. Pri nas je navada, da porežejo v septembru koruzna stebila do storžev. Ali to škoduje pridelku? Ker mi letos primanjkuje krme za zimo, ali lahko krmim koruznico živini? L. K. M.

Ako porežete gornje dele stebel do storžev, prej ko je koruza zrela, ni ta navada pri vas prav nič v korist koruzi, pač pa v škodo in sicer v tem večjo škodo, čim bolj zgodaj to napravite in čim manj je koruza zrela. Ako pa morate porezati stebila nad storži ali klajsem samo zategadelj, da koruza še dozori, potem pri vas ni podnebje ugodno za pridelovanje koruze. Ali pa bi bilo treba sejati v vaših krajih kakšno prav zgodnjo sorto koruze.

Koruznica (koruzna stebila) je dobro obsečno krmilo in je približno toliko vredno kot ovsena slama ali slabo seno. Ne smete pa dopustiti, da se stebila presušijo. Storže odlopite od stebel, kakor hitro so dovolj zreli. Nato porežite takoj koruzna stebila in jih spravite v kozolec ali pa jih povežite v snope in postavite v pokončne razstavke. Če bo-

Pravni nasveti

Vžitek gozda. F. D. Oče je izročil svojemu sinu posestvo, obenem pa je sebi izgovoril za vžitek eno parcelo gozda, da lahko po svoji volji do svoje smrti iz te parcele poseka to drevje in proda. Sedaj pa bi rad drevje iz te parcele izročil svoji hčeri, ki je sicer dobila le mal delež. Vprašate, če lahko napravi oče oporoko, da bi to drevje ostalo po njegovi smrti hčeri. — Oče ima le zgovorjen vžitek do svoje smrti. Čim umrje, pripada vžitek do gozdne parcele sinu. Oče lahko sedaj da posekati drevje in to posekano drevje lahko da hčeri. Vse drevje, ki bi v času očetove smrti stalo še neposekano na parceli, pripada sinu. V oporoki torej ne more hčeri zapustiti stoječega drevja.

Konkurz N. J. Podjetje je v konkurzu. Delavcem je ostalo dolžno plačo za celo leto. Ali imajo delavci pravico iztirjati plačo pred vključenimi upniki? — Ne. Vključeni upniki imajo pravico do ločenega poplačila in izključujejo do višine zneska svojih terjatev konkurzne upnike, med katere spadajo prezadolženčevi uslužbenci. Ko bodo vključeni upniki poplačani, pridejo na vrsto konkurzni upniki prvega razreda, med katere spadajo uslužbenci s svojimi terjatvami na zaslužku za poslednje leto pred otvoritvijo konkurza. Še pred ločitvenimi upniki pa se morajo poplačati dolgov konkurzne mase: to so stroški konkurznega postopanja, izdatki za vzdrževanje in upravljanje konkurzne mase itd.

Bolniški stroški. M. K. J. Za bolnišnične pristojbine v banovinskih bolnišnicah velja sedaj pravilnik, ki ga je izdal ban 22. sept.

ste tako ravnali s koruznim steblovjem ali koruznico, bo ostala dolgo sočna in bo počasi dozorela ter vam dala do srede januarja prav dobro obsežno krmilo. Po tem času pa koruznica navadno že lahko zleseni, da je uporabna le še za nastil, ne pa za krmiljenje. Čim prej torej pokrmite koruznico, tem bolj je sočna in tem boljše jo izrabite živina. Lahko pa tudi zrežemo koruznico in jo takoj pomešamo v enakih delih z listjem krmne pese, strniščno deteljo, olavčim (vnučko) ali pa s kakšnim drugim sočnim krmilom in jo spravimo v jame za kisljo krmu.

Košnja in krmiljenje krompirjeve. Ali lahko pokosim brez škode še zeleno krompirjevo in jo pokrmim živini, ker mi primanjkuje krme? Bojim se tudi, da bo krompir gnil, ker je krompirjeva še zelena. L. K. M.

Ker je krompirjeva še zelena, se bojite, da vam bo krompir gnil. Zato bi rad pokosili krompirjevo in jo pokrmili živini. Dokler je krompirjeva zdrava, nima nikakega vpliva na gnitje krompirja. Šele če postane krompirjeva rjavopogasta in bolna, lahko preide njeno gnitje na krompir. Ako krompir bolj gnije pri bujni rašči krompirjeve, potem ni temu kriva morda bujno rastoča krompirjeva, pač pa enostransko gnojenje s preobilnim dušikom in pomanjkljivo gnojenje s fosforom kislino in večkrat tudi pomanjkljivo gnojenje s kalijem. Takšno enostransko dušično gnojenje povzroča in proizvaja krompirjevo, ki bujno raste, in pa tudi krompir, ki lažje gnije. Krompir pa gnije tedaj zato lažje, ker pri obilici dušika pozneje zori in postane radi pomanjkanja kalija manj skrobnat, pač pa bolj voden. Če krompirjevo poleg tega še predčasno pokosite, potem postane krompir še bolj voden in se zanj poveča nevarnost, da bo gnil. Zato pa morate biti s predčasno košnjo krompirjeve za krmu zelo previdni. Ako krompir jeseni odprodaste za takojšnjo uporabo, potem ne pride toliko v poštev, če je v krompirju manj skroba, ker se tako ne razkuha in ni tako spehaet. V takem slučaju lahko pokosite krompirjevo tik poprej, ko začne veneti, in jo očistite zemlje ter jo posušite. Čista posušena krompirjeva je v sihi dobro krmilo in zaleže približno toliko, kakor manj voden do srednje seno. Ako pa jo krmite zeleno, potem jo morate v prav majhni množini primešavati drugi krmu in jo krmite le v zmesi z drugimi krmili. Če pa hočete, da bo v krompirju obilo skroba in da bo čim bolj trpežen, kakoršen mora biti za prekozijsko prehrano in za krmiljenje živine pozimi, potem je nujno potrebno, da odlašate in pokosite krompirjevo čim bolj pozno.

1933 in ga je odobrilo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje z odlokom 16. sept. 1933. Zakon o bolnišnicah namreč določa v § 6, da v nedržavnih bolnišnicah odloča višino pristojbin ban z odobritvijo ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. Omenjeni pravilnik predpisuje v § 4, da je v načelu dolžan plačati oskrbne stroške vsak bolnik, odnosno po zakonu za to obvezani svojci. Ban pa more na utemeljeno prošnjo radi prezadolženosti, številne družine, elementarnih nezdov in morebitnih drugih nesreč oskrbne stroške znižati, odpisati ali plačilo na drug način olajšati. Mnenja ste, da navedeni pravilnik nasprotuje § 68 finančnega zakona za leto 1933-34, ki določa, da so v javnih bolnišnicah oproščene plačila bolniških stroškov med drugimi davčni zavezanci z letnim neposrednim davkom — izvzemši davek na hišo, v kateri stanujejo — od katere nimajo nobenega dohodka — do vseh 200 dinarjev. Deloma imate prav, ali ta določba zopet kolidira s § 6 zakona o bolnišnicah. O tem, katero mnenje je pravilnejše, nima smisla teoretski razpravljati. Kdor misli, da mu je akt upravnega oblasti kršil kakšno pravico, naj izvozi rešitev upravnega sodišča. — Ko je plačilo nalog pravomočen, se rubežu ne bo mogoče upirati. — Pravilnik o bolnišničnih pristojbinah ne more veljati za nazaj, ker sam določa, da dobi obvezno moč s 1. dnem meseca po objavi v »Službenem listu«. Ker je bil objavljen 27. septembra 1933, je stopil v veljavo 1. oktobra 1933.

Dolg v gostilni. C. K. Tudi dolg, ki ste ga napravili v gostilni, ste dolžni plačati, če ne vas bo gostilničar lahko tožil. Le na Hrvaškem imajo postavbo, ki zabranjuje tožbe za dolgeve na pijači, v kolikor ti presegajo 5 dinarjev.

Dve priči za pravdo. O. S. Ni gotovo, da boste pravdo zato dobili, ker imate dve priči. Sodisce ni vezano na število prič in pravdo lahko dobite ali izgubite ne glede na število prič.

Postavljenje plota. A. G. S. Imate svojo zemljo, ki meji na sosedovo hišo. — Svojo zemljo lahko ogradiate s plotom. Vendar morate paziti na to, da ne bi s postavljenim plotom ob meji morda sosedu motili v že pripisovani služnostni pravici hoje preko vašega zemljišča. Če stoji sosedova hiša že več ko 30 let, je skoraj gotovo ta služnostna pravica hoje po meji vaše zemlje v korist sosedove hiše pripisovana in bi morali plot toliko odmakniti od prave meje, da sosedovim hoja ne bo ovirana.

Zaščita kmeta, ki je prevzel gostilničarjev dolg. J. S. Leta 1930 ste kot porok gostilničarju podpisali menico. Leta 1931 je bila gostilna prodana in ste jo prevzeli, nakar se je posojilnica za terjatev, ki jo je prej imela namr gostilničarju, vključila na vaše posestvo. Ker ste kmet, se hočete poslužiti uredbe o zaščiti kmetijskih dolžnikov, posojilnica pa trdi, da ta dolg ne spada pod zaščito, ker je posodila denar obrtniku in ne kmetu. Kdo ima prav. — Po našem mnenju ima posojilnica, ki trdi, da ta dolg ne spada pod zaščito, prav. Dolg namreč ni nastal leta 1931, ko ste ga vi prevzeli, ampak je dolg nastal 1930, ko je posojilnica dala posojilo gostilničarju. Leta 1931 je nastala samo sprememba v osebi dolžnika, dočim je dolg ostal stari. Zato bi tu veljala analogija člena 8 odst. 3 nove uredbe o zaščiti kmetov, po kateri se za nove dolgeve, nastale po 20. aprilu 1932 ematirajo samo oni, ki so stvarno novi, ne pa takšni, ki so nastali potom novacije starega dolga. Ker je vaš dolg stvarno stari dolg gostilničarja, ki ne spada pod zaščito, smatramo, da je mnenje posojilnice pravilno. Zastopati bi se dalo tudi drugo mnenje, vendar dvomimo, da z uspehom.

Trije sinovi vojaki. F. P. Prvi sin je odelužil polni rok pri artiljeriji, drugi je bil potrjen letos na polni rok, tretji sin pa je bil potrjen že lani, a še ni bil vpoklican. Kateri ima pravico do skrajšanege roka? — Za točen odgovor bi bili morali navesti rojstne podatke očeta in vseh sinov ter podatke o vojaški službi očeta. Tako pa vam moremo samo na splošno odgovoriti. Zakon o ustroju vojske in mornarice določa, da v rodbinah, kjer je več moških članov in je oče za časa nabora prvega sina pod 60 let star ter je ob naboru prvega drugi sin 17 ali več let star, služita prvi sin in njemu sledeči brat po vrsti polni rok. Ko obadva odslužita polni rok, ima tretji za njima pravico do skrajšanege. V vašem slučaju bi bilo svetovati, da najmlajši sin prosi za odlog nastopa vojaške službe. Postava namreč dopušča, da se v rodbini, iz katere se isto leto pošljeta dva rekruta na službo v stalni kader, enemu nastop službe odloži za toliko časa, da drugi odsluži. Vendar se rekrutu po dovršenem 25. letu starosti ne dovoli nikdar odlog službe. Šele, če bi tretji sin s prošnjo za odlog uspel, naj potem, ko drugi odsluži polni rok, zaprosi za ugodno skrajšanege roka. Dokler pa tudi drugi ne odsluži polnega roka, tretjemu ne bodo priznali skrajšanege.

Dopust hišnega posla. K. J. Vprašate, če ima hišni posel pravico do 14 dnevnega dopusta, ki ga je sicer dobil, vendar mu gospodinja za ta čas neče dati plače. — Še vedno je v veljavi uredba bivše deželne vlade za Slovenijo, ki določa da mora dobiti hišni posel po neprerpanem dveletnem službovanju dopust enega tedna. V času dopusta mora posel dobiti poleg cele plače tudi še doklado za hrano v višini polmesečne plače v gotovini, katero mora gospodar odšteti poslu ob nastopu dopusta.

Kandidat za mornarico. C. A. D. Prosite pri naboru, da vas pridelajo k mornarici. Če boste sposobni, vas morda uslišijo.

Zgraderina. L. T. Trgovski lokal ste imeli oddan v najem. Najemnik vam je ostal najemnino dolžan. Poravnali ste se z njim, vendar dvomite, da bi kaj dobili od njega. Davkarja vam je pa predpisala zgraderino od celotne vsote. Vprašate, če se kaže pritožiti, kam in kako je pritožbo kolkovati tudi od zgradb, ki niso oddane v najem, in to vam najemnik ni plačal. Zgraderina se mora plačevati tudi od zgradb, ki niso oddane v najem in to v isti višini, kakor če bi bila zgradba oddana v najem. Proti previsoki ali nepravilni odmeri se smete pritožiti v 30 dneh, računano od dneva, ko ste prejeli plačilni nalog. Pritožbo je kolkovati s kolkom za 20 Din, vsako prilogo pa s kolkom za 2 Din. Pritožba se vloži pri davčni upravi, ki je davek odmerila. Reši jo pa finančna direkcija.

Ant. Adamič:

Požigalec

(Dalje.)

»Si lačen?« ga je vprašala. Nasmehnil se je in se počulil:

»Tisti vpraša, ki rad ne da, še prej pa: ali si zdrava in otrok tudi?« Ker mu ni takoj odgovorila, se mu je stemnil obraz. »Odgovori!«

Stopila je do njega in mu pogledala v oči. »Zdrava sem. Ti pa si bolan, ah.«

»Metkale« je vzklknil, zamižal, nagnil glavo ter skril obraz v prekrizane lakti.

»Kaj ti je, France?« je zavekala žena.

»Nič!« Dvignil je glavo in se glasno zasmel. »Metka, ali si kaj mislila name? Ali me imaš še vedno rada?« Naglo se je dvignil ter stopil tesno k njej. Objel jo je okoli pasa ter jo goreče poljubil.

Sedla sta za mizo. Takoj pa je žena ploskala z rokami. »Ježeš!« je vzklknila. »Pozabila sem, da si ves bleškv in revež še teš. Jajce ti vržem na mast in tudi nekaj slanice je še doma.« Požurila se je v kuhinjo.

Zahvaljen Bog, posihmal bo drugače. Čim je le prestopil mož ter gospodar hišni prag, so že pozabljene vse tegobe. Trpljenje in skrb so v kraju.

Tudi Skale se je dvignil; sklenil je roke na hrbtu in zamišljen je jel korakati po sobi. V sobici je zajokal otrok. Stopil je k vratom ter jih sunkoma odprl. Nagnil se je nad otroka. Dete je takoj utihnilo. Začuden, vprašujoče je upiralo jasne, velike oči v tujca.

»Francek, ti lepi fantek moj, zdaj šele te vidim, kakšen si.« Blaženost se mu je kakor zarja razlila po obrazu. »Jaz sem tvoj atek, da veš. Rad te imam, samo jokati ne smeš.« Do takšne ga je s konci svojih prstov in ga lahko pogladil po licu.

Otrok ga je še vedno ogledoval. »Imam morda kakšno posebno znamenje na čelu?« Zapretil mu je z roko. »Ti ne veš nič. Hočem da se mi nasmehneš, ti mali možic! Tak dai

se — hi-hi hi!« Počelgetal ga je pod bradico. Detetu so se razširila, zaokrožila usta; zasmel se je kakor bi stresel orehe — toda samo trenutno; kajti čim se je zasmel tudi oče, se je mali zamerljivo nasobil. Okrenil je glavo v stran in jel znova jokati in se glasnejše. Oče ga je hitro, toda oprezno in nežno dvignil iz zibelj, ga skrbno ovil z odejo ter ga ponesel k oknu.

Poglej rožice, drevje, ptičke! Poglej petelina, kako mu gori greben, kakor bi bil iz ognja. Ali vidiš rdeča jabolka na drevsu?« Toda otrok se ni dal potolažiti; mencial je z nogami in še krčeviteje je plakal.

V sobo je prihitela mati. Jed je naglo postavila na mizo. Zasmelja se je in mu vzela otroka. »Moški ne znate z otroki,« je dejala. »Kajpak, samo ženske jih imate rade. Fant je neumen, glej, kako se dere.« Sedel je za mizo k jedi.

Žena je pomirila otroka ter prisedla. Ko se je mož otečal, je vprašal:

»Ti, kaj je s tisto podporo, o kateri si mi picala?«

»Ne dobin je, tudi ne za otroka.«

Zmračil se mu je obraz. »Obesiti bi ga morali, župana, pa so mu samo zažgali,« se je razsrdil.

»Ne govori tako, France. Pravijo, da mu je nekdo nalašč zažgal. Pa to ni prav, ker maščevanje je samo njegovo.« Z roko je pokazala gori.

»Hm,« je zamrmral in bobnal s prsti po mizi. »Metka, naj bo po tvojem. Nič ne rečem, res je, toda tudi božji mlini meljejo, sicer počasi, toda meljejo. Kaj sem hotel reči — kruha je dovolj v hiši?«

»Za zdaj še gre, bojim pa se, da nam bodo živež pobrali. Pomisli — tako lepa dva prašička redim — ali kaj pomaga, ko pa eden ni naš.«

»Čigav pa, krščen svet!«

»Samo enega sme vsak pridržati zase, vse druge je treba poslati gospodu županu. Redimo jih za druge in prodati jih bomo morali za takšno ceno, kakršno bodo narekovali drugi. Hudo je, Mati božja; tudi doma je vojna.«

»Povsod pa ima ta pasji sin svoje parklje vmes!«

»V kašči so popisali zrnje, v kleti in na polju krompir, v skednju seno in slamo. Meni je ukazal, da moram odradati vrečo krompirja.«

»Ali je mogoče? Erjavec?«

»Da. Erjavec je velik gospod; vse se trese pred njim in se mu klanja; vse ga časti in se valja pred njim. Res, da je njegova moč velika, vendar je božja še večja,« je govorila s skrbni polnim obrazom.

»In tudi take stvari se gode po svetu!« je stiskal pesti. »Kakšni časi so to! Že v vlaklu sem slišal, kako so kmetje zabavljali in kleli svoje župane.«

»Ne ženi si k sreči. Bomo že kako prestali tudi te hude čase z vsemi nadlogami vred. Koliko časa boš doma?«

»Potrpljenje je božja mast, toda saj veš, kako je z njo. Na vizite bom moral hoditi. Ne vem, doklej bodo mirovali. Najbolj me je še zdelala griža, hujše od granate, kar vse sem ti že koj začetkom povedal.« Zazrl se je skozi okno, potem pa je nenadoma vprašal:

»Koga pa sumijo, da je zapalil županu?«

»Saj sem že rekla, da mu je nekdo zažgal. Slej ko prej se je hotel nekdo maščevati. Sicer Reza pravi, da si je zanetil sam, zaradi zavarovalnine, veš — pa jaz tega ne verjamem.«

»Ne bilo bi čudno; saj skop je dovolj in na denar je pohlepen kot nihče drugi.«

»Resnica pride na dan.«

»Nikoli,« je izgovoril s prepričevalnim glasom.

Zvečer je vedela že vsa vas, da je prišel Skale iz vojne domov.

Drugače dne, v nedeljo popoldne, so prihajali k Skaletu njegovi prijatelji, znanci in drugi gostje. Prišli so iz vasi, zgolj starejši možje, ki jim ni bilo treba na vojsko, pa tudi sosed Miha je prišel in pohabljeni Klepec, ki mu je bilo odtrgalo roko. Ti so pili vino, oni žganje. Žena je bila odšla k sosedovim, ker je Skale dejal, da bo lahko sam stregel.

Proti mraku so se jeli gostje glasneje pomenkovati in govorica je že preskakovala od mize do mize. Najbolj glasna sta bila Klepec in Miha. Klepec je pripovedoval, saj ne veš, ka-

teri pot že, kako so speljali rusko konjenico med dva griča v visoko travo, ki so jo bili vsi prepletili z žicami.

»Konji so se prekopicavali, Rusi so se zvrčali in padali so navpij na glavo, naši topničarji pa so sekali in mlatili po njih, da jih je bila sama kaša... Nobeden se ni otel.«

»Ne čvekaj vendar takih budalosti,« se je obregnil vanj Miha. »Konjenice dandanes sploh več ni.«

»Bog te je dal, kako neumno govoriš. So pa kozaki in ti si še hušji od konjenice. Ti povej, ki prihajaš iz jarkov,« se je obrnil Klepec do krmarja. Le-ta pa ni odvrnil ničesar, marveč je prisedel k mizi ob peči.

»Kdaj je padel naš poštar ali pismonoša Jurca?« ga je pobaral sosed. »Pisali so domov, da sta bila ti in on pri isti kompaniji.«

»Menda sem celo jaz pisal, da je padel. Tako-le je bilo: — Ali naj še en pot povem?«

»Preložil je levo nogo na desno. Skale je nerad govoril. Ker pa so bile vseh oči uprte vanj, je pripovedoval v raztrganih stavkih:

»Skupaj sva ležala v jarku. Saj veste, pri sedemnajstih je bil ko jaz in dober strelce je bil. Če bi ne videl, bi ne verjel, da je najrajši streljal na posameznega. Menda je mislil, da je na strelišču... Nekoč ti bežno pogleda po ravnini pred nami. »Ti, France, mi pravi, Rusa vidim! Tudi tega bom. Če hočeš, kar poglej!« Ti dvigne glavo, pritisne k licu in pomeri... Pa že mu omahne glava in se ti ves zvrne name, kakor vroča. Vprav v sredo čela nad oči jo je dobil.«

»Jej, jej! Vsa dekleta jočejo za njim,« je kakor zaukal Klepec in si natočil kozarec. »Kje pa si jo ti skupil?« se je potem okrenil k Skaletu.

»Ob Sanu, če veš, kje je. Znašel sem se v bolnišnici. Zasulo me je bilo in potem sem se ves tresel, da so mi kar kosti sklopotalo v mesu. Še zdaj me včasih zagrabi.« Skale je umolknil.

»Povej vendar že, kako se godi našim?« so silili vanj. Ni jih niti poslušal, nego se je dvignil, da prinese pivcem pri sosednji mizi nove pijače. Na mesto njega je povzel besedo Miha.

(Nadaljevanje)

Slika iz cerkve pod križem

Nadškoof mučeniško trpi in umrje

Iz zadnjih dni arhijereja Antonija Arhangelškega

Šmrt Njegovih svetih je vredna pred Gospodom. Pel. 118, 15.

Bilo je dne 5. januarja 1932, na predvečer praznika sv. Epifanija, ki spada v ruski pravoslavni cerkvi kot praznik krsta Kristusovega med glavne cerkvene praznike. V ArhangelSKU, visoko zgoraj na severu Rusije, kjer takrat sonce komaj da še sije, je švignilo v hitem mraku sorazmerno veliko število ljudi k večernicam v edino preostalo cerkev, ki je bila na pokopališču, daleč za mestom. Močno je snežilo; sneg in tema sta zasenčila vsiljive sovjetske napise GPU, Torgsin, Goskopted, pri čemur katerih ledeni leri vsakega kristjana.

Število vernikov v cerkvi je bilo veliko, kajti vladajo protirečni propagandi raste hrepenenje po Bogu. Celo takdi, ki so se že bili pridružili brezbožnikom in so zasmejavali vero, se spet vračajo v naročje cerkve, kajti njihova duša hrepeni po miru.

Duhovni — berači

Pred cerkvenimi vrati je stala dolga vrsta ljudi v starih, oguljenih kutah. S stegnjenimi rokami so prošili miloščine. To so bili duhovniki, menihi, škofi, ki so bili sem izgnani iz vseh strani Rusije in ki so bili po svojem prihodu v te kraje čisto enostavno prepuščeni svoji kruti usodi. Prepovedano jim je, da bi si z delom služili kruha, država za njih ne skrbi in tako so primorani beračiti.

Tisti redki duhovniki, ki jih še ni zadela aretacija in smrt, pomagajo svojim sobratom po svojih močeh, zlasti s tem, da jih prepovestijo in tako zaščitijo pred ljutim mrzom.

Arhijerej Antonij, ki je opravljal večernice s pomočjo duhovnov in diakonov, je bil visoka, veličastna osebnost — dasi je imel nad 70 let — z dolgimi, srebrom belimi lasmi in brado. Uspelo mu je, da je svoj razkošni škofovski ornat prikril vsem hišnim preiskavam. Med večernicami je moral vernikom oznaniti, da naslednji dan ne bo običajnega obreda blagoslovljenja vode, ker je sovjetska oblast prepovedala procesijo od cerkve do reke. Svoje propovedi se je zamislil po besedah: »Glas vpijočega v puščavi: pripravite pot Gospodu!« Z globoko resnostjo je gvezdal te besede z omejitvijo cerkvene pobožnosti.

Nadškoof prijet

V naslednji noči se je pojavil pri nadškoofu vodja »nabožnega odseka« GPU, bivši bogoslovac, in trije vojaki. Hišna preiskava se je začela. Trajala je od 23 do 3 jutraj. Našli niso ničesar, ker se nadškoof ni ukvarjal s politiko. Na koncu preiskave je preiskovalni sodnik našel hostijo ter jo preobračal po rukah. Nadškoof ga je resno opozoril: »Tovariš preiskovalni sodnik, cerkev ne dovoljuje, da bi se laiki dotaknili svete hostije s svojimi rokami.« Sodnik pa je hostijo z zaničevalnim krohotom vrget na tla in jo popeljal. Nadškoof je pokleknil, da s svojim telesom zaščiti hostijo pred oskurnitvijo, a se je pri tem ovesnestil. Ko so se zavedeli, so ga vojaki odgnali v ječo. Edino, kar je vzel s seboj, je bila škofovska palica. V ječi so ga zadrževali, da si ename svoj križ, čemur se je zoperstavil, rekoč: »Sem služabnik Boga in Njegovoga križa ne smem odložiti.« — Če ti tega ne smeš, storimo to mi,« in s tem so mu strgali križ z vratu.

Med tatovi

Celica, v katero so ga zaprli, je merila komaj par kvadratnih metrov. Sedem jetnikov je že bilo tam, večinoma tatovi itd. To je metoda GPU, da duhovnike in duševno visoko stoječe ljudi zapira skupaj z nizkimi zločinci, ker se nadeja, da jih bodo le-ti posebno mučili. Toda v tem primeru, kar se vobče neredko dogaja, se je izvršilo prav nasprotno. Zločinci so spoštljivo sprejeli častitega moža. V celici so bile za osem ljudi pripravljene le tri postelje: leseni okvir z napeto zaključeno. Tat, ki je bil srečni lastnik take postelje, jo je hotel nadškoofu prodati v uporabo. Ko pa je ta izjavil, da nima denarja, mu jo je prepustil zastojni. Prijeten med sojetniki je bil delavec, ki je nekoli v pisanosti zmerjal sovjetski režim ter bil zato zaprt. Najzlobnejši pa je bil rdečearmijec, ki je pravil, da so ga zaprli zato, ker se je branil, da bi streliški ljudi. V resnici pa je bil tat, ki mu je pozneje uspelo, da je vkral arhijereju perilo. Temu zločinu so namignili, da ne osovoboje, če izpriča kaj obtežilnega proti arhijereju in drugim duhovnikom — Judeža ne manjka niti v ruski jetniški celici in narekuje skrajno opreznost.

Florian Seidl:

MATI

Ker je umorila svojega moža, so jo obsojili na smrt z mečem.

Tedaj je povzdignila roke k sodnikom, jih opozorila na stanje svojega telesa in prosila milosti za svoje nerojeno dete.

Neodločni so stali sodniki, njim nasproti se je v somraku izgubljala žena, ljudstvo pa je pohlepno prisluhnilo, ko se je slednjič oglasil eden izmed gospodov:

»Otroka nočemo umoriti. Odlog do poroda, otrok je nedolžen.« Tako so sklenili.

★

V ječi je povila deklico.

V pomoč ji je bila čuvajeva žena; prinesla je plenice, v katere je bila nekoč povijala svoje lastne otroke, široko, zeleno zibel, na kateri so barve že davno obledeli; ljubkovala je novorojenca in solze so ji tekale po starem zgubanem obrazu: »Ti ubogi črvček, kdo te bo pestoval? Kdo bo zate skrbel?«

Bila je dobra nasproti obsojenki, si pritrgovala mleko in ga nosila njej, da bi mogla dojiti otroka. Pogosto sta sedeli dolgo v noč pri otroku in ga gledali.

Žena, ki se je bila že odrgala od življenja, se je zdaj znova prebudila vanj in se ga goreče oklenila — po otroku.

★

Ko so jo slednjič postavili za omrežje pred ječo, kamor so postavljali na smrt obsojene dan pred usmrtnitvijo, je začumelo po mestu: »V najskrajnejši kotu ždi na kameniti klopi, stiska otroka na prsi in mu tiho poje uspavanko, da bi zaspal.«

In mesto, ki je še nedavno v svojem ogorčenju zahtevalo njeno smrt, je zdaj pre-

Zasliševanje

Prve dni so krmili arhijereja s slaniki, toda vode mu niso dali. Potem je prišlo prvo zaslišanje, ki je trajalo neprenehoma 17 ur. Obtožili so ga, da je podpiral protirevolucionarne duhovnike. Tožilci in obtoženci so vedeli, da to ni res, saj so omenjeni javno beračili pred cerkvijo, edina pomoč, ki jim jo je nadškoof nudil, je bila ta, da jih je prenočil v svoji sobi, ko je razsajal zunaj ljudi mraz 40 stopinj Reamirja pod ničlo. Ker zaslišanje ni prineslo ničesar obtežilnega, naj bi nadškoof odgovoril na koncu na tri vprašanja:

1. Kakšnega mnenja je o stališču cerkve proti sovjetski oblasti?

2. Njegovo mnenje o bodočnosti cerkve v Rusiji?

3. Želi li prevrat v sovjetskem režimu?

Njegov dobro premišljen odgovor, katerega je moral napisati, je bil sledeč:

Ad 1. Stališče cerkve v Rusiji je nazunaj jako težko, a vendar se v njej javlja milost božja.

Ad 2. Bodočnost cerkve bo polna slave po trpljenju njenih mučnikov, kakor v prvih časih krščanstva.

Ad 3. Nadškoof moli vsak dan, naj Gospod odpusti grehe sovjetskim močnikom, da bi ne preživeli več krvi.

Odpeljali so ga nazaj v celico. Sledeči trije meseci je bil v celici kolikor-toliko znošen. Jetniki so smeli dobivati od svojevo obloke in hrano. Jetnike je obiskoval zdravnik in dasi je bil precejšen nevednaš, a vsaj najnujnejša zdravila je dostavljal. Nadškoof, ki so ga v mestu ljubili in spoštovali, je dobival mnogotero pomoč, a zase je obdržal le prepešene, perilo in miho, vse drugo je oddal svojim sojetnikom. Tudi svojo jetniško hrano: 800 gramov črnega kruha, krožnik juhe iz ribjih kosti in malce prosene kaše brez mesa, je delil z njimi. Najhuje za dolgo dobo je bilo to, da ni imel svežega zraka in knjig. Strašno je navijal živce delavci-jetniki, ki je zdaj prekinjal oblast, zdaj spet hotel kakor otrok. Drugi zločinci so večkrat izkoriščali apanje nadškofa, da so nadležnega poštno nahili. Sojetnikom, ki so že bili vagojeni brez vera, je nadškoof začel razlagati evangelij, ki jim je bil dolejši docela neznan. Da, še več: prišel jim je s svojim življenjem, s svojo milobo in dobroto in neomajnim mirom. Z občudovanjem so opazili mladi jetniki, kako je častiti nadškoof ponoči klečal ob svoji postelji in molil.

Veliki teden

Prišel je veliki teden. Nadškoof se je strogo postil. Tedaj so ga drugi policajci pred preiskovalnega sodnika, ki mu je takoj zažugl s samokresom in zahteval priznanja. Poln bridkega zaničevanja mu je povedal: »Emilneca boste tako dolgo gnili v ječi, dokler ne priznate!« V nasprotnem primeru so mu obetali popolno svobodo in vzpostavitev v njegovi oblasti, če se postavi kot agent v službo GPU. Ogorčeno je nadškoof zavrnil toliko podlost. Ko je preiskovalni sodnik spoznal, da nič ne opravi ne z dobrim, ne s hudim, je velel zapreti nadškofa v drugo celico, ki je bila v novosezidanem poslopju. Stene so bile tako vlažne, da je voda curjala po stenah. Vlada je strog režim. Svojei niso več smeli dostavljati obloke in živeža. Tudi zdravnik ni več prihajal. V majhno celico so zaprli še pet kmetov iz Ukrajine, ker so zbežali iz taborišč za kaznjence. Zrak je bil v tem malem prostoru nasičen z vlago in potem neumitih človeških teles, kajti ni bilo perila, da bi se preoblekli, ni bilo mila, a v kotu je stalo smrdljivo vedro za vse odpadke. Dvakrat na dan so dobili jetniki po kozarec vode. Ko je prišlo poletje, so bili tako slabi, da sploh niso več mogli govoriti. Naslanjaje se ob stene so cele ure predsedeli z odprtimi usti ter lovili sapo kakor ribe na pesku. Čunje so pokrivala njih telesa. Uši in bolh se niso mogli braniti. Razvil se je skorbut, zobje so izpadali, modre pege so se pojavile na oteklih členih, stare, zacepljene rane Ukrajincev so se spet odprle. Eden iz njih je umrl, ne da bi videl zdravnika. 24 ur so pustili mrtlica v celici, a potem so na njegovo mesto zaprli njegovega sina.

Mučeniška smrt

Nadškoof je ležal na golih tleh, kjer ga je mrčes manj nadlegoval. Želeja ga je strašno mučila. Tako je oslabil, da si ni mogel iztrebiti ušij z svoje brade, ki so mu lezle v usta, nos in ušesa. Sojetniki so mu jih lovili in uničevali. Večkrat se je onesveščal. Nekoga dne je bil v isto celico vtiaknjen

vzelo usmiljenje do nje. Nižje ljudstvo se je gnetlo pred omrežjem, ženske in otroci so pritiskali obraze med križe in namesto, da bi jo psovali in pljuvali nanjo, so ji skozi omrežje podajali perilo in kruh. Marsikatera rohata mati je jokala. Žena pa se je plaho stiskala v najtemnejši kot.

★

Ko so prišli sodniki in krvnik, da bi jo odvedli na morišče, je klečala na kamenitih tleh svoje celice pred zibelko, zibala in pela: »Aja, spančkal, moj otročiček, otrok brez očeta in matere. Kdo bo zate skrbel, kdo te bo rad imel? Tvoj oče si je drugo izbral, zato ga je mati ubila. Morilkin otrok, ubogi otrok! Kdo te bo pestoval, kdo te bo rad imel?«

Nagnila se je nad zibel in jokala. Sodniki so bili ganjeni. Na migljaj pa je krvnik odgnal svoj škrlatni plašč, tako da se je pokazal njegov krvniški meč, in pisar je z zastajajočim glasom še enkrat prebral razsodbo.

Grožoce se je v temni ječi bleščal meč. Žena, še vedno kleče, je vzdignila glavo. Z rokami je držala zibel, oči so se ji širile v grozi, kakor da prisluškujec nečemu daljnemu, strašnemu.

»Mesto bo skrbelo za otroka, kar se tega tiče, morete biti mirni,« je izpregovoril eden izmed gospodov in pri tem sam čutil, kako nemogoča je njegova tolažba.

Prosila je, da bi smela otroka vzeti s seboj na zadnji poti.

»Te kratke hipe še, ne jemljite mi ga.«

To so ji dovolili. Spreved se je uredil. Posadili so jo na taligo in krvniški hlapi so potegnili. Glasno je zakrkapalo nenamano kolo talige pod svojim bremenom. Mati je stiskala dete na prsi, saj je veljal ta občaj za vse življenje.

Še drugi škof, ki je umirajočega izpovedal. Nadškoof je zbolel na disenterijo. Krv je izgubljal vedno več. Na koncu, ko je že bil v nezavesti, so ga prepeljali v bolnišnico, kjer je preživel še nekaj ur. Ko se mu je za trenotek vrnila zavest, je s poslednjimi močmi sklenil roke na prsih ter molil molitve umirajočih. Potem je odšel v večno domovino. Ko je škof, ki ga je izpovedal, šlihal o njegovi smrti, se je je dotaknil z besedami iz pravoslavne molitve za mrtve: »Tisti, ki je propovedoval o Božjem Jagnjetu, je bil žrtvovan kakor Jagnje.«

Riccobaldi del Bava:

Tvoj bližnji

Rad bi povedal zgodbo o eni izmed božjih kreposti, o ljubezni, ki je mnogim neprestano na ustih, ali le redkoma v srcu. Tako tudi propalemu baronu Ferrucci, ki ga je srečna usoda kljub njegovi brezbriznosti dvignila zopet kvišku in ga poslavlja za gospodarja trdnjo stoječemu in dobičkosnemu podjetju. On sam pa je bil zadovoljen z rezultati, pripisujoč jih edino svoji odločnosti in bistrovostnosti.

Bogastvo samo mu vendar še ni zadostovalo, hotel je še višje; svoje ambicije je poskušal uveljaviti s pisateljevanjem, kamor je izlival svoja humanitarna občutja, dišeča prav po evangelijskih resnicah.

Prav danes je dokančeval neko predavanje o dobrodelnosti iz ljubezni: nekaj besed, pripravljenih za večerni družabni sestanek v hiši neke bogate družine, ki mu je poverila nalogo, da ta večer prisotne razvname z ljubeznijo do bližnjega. Slo je tedaj za vzvišene besede o visokih stvareh. Zgodba o usmiljenem Samaritanu, zgledi svetnikov, zgledi velikih človečanskih dobrotnikov — vse to je prikazal s prepričevalno močjo in z govorniško spretnostjo poveljeval ljubezen.

Baron Ferrucci je sestavljal zaključek in pisal, nervozno gladeč črno brado: »Kdor ljubi, bo ljubljen, kdor pomaga, mu bo pomagano. Če bomo usmiljeni z drugimi, bomo usmiljeni tudi sami s seboj...«

Tedaj je nekdo potrkal na vrata. Vstopil je sluga in najavil obisk ter povedal ime, sprico katerega se je namrdnil obraz visokega barona.

»Maderani! Zopet on!« Pomislil je nekoliko, pa nato rekel: »Naj vstopi!« In zresnil se je, na licu pa mu je zaigrala trpkost.

Maderani je vstopil. Siromašen, mračen človek, izpačenih lic, ugaslih oči, oblečen v cape, vese poteptan od življenja. V poltemi je bil videti, kot bi hotel mrtvec.

Baron je srepo pogledal in se odločil, da ne bo zgubil mnogo besedi. Maderani je bil tovarniški delavec, malo je prislužil, ker je bil odpuščen, je iskal sedaj kako drugo delo, pa brez uspeha. Ali v tovarni barona Ferruccia so bili sami privilegiranci — in ti so bili drzni, močni, da so vzbujali strah. Tega revčka tu pa bi obrnil še dih vetra. Ženo je imel in še dva oslabiljena sinčka, ki sta skoro umirala od gladi, ali on ni vedel in morda tudi ni znal drugega, kot tožiti in upirati se. Slabič, to je bilo vse. Siromašen pa pošten človek ne more niti prav povedati svojih razlogov. Objame te žalost že samo, če ga vidiš.

Baron je mrzil take mršave ljudi, ki so bili kot pogrebne sveče. Ponosen je bil na to, da je sam močan, da se ima za vse zahvaliti samemu sebi, da ima v sebi duha samoodpovedovanja in žrtve in da se more uveljaviti s svojim ugledom, s svojo neustrašenostjo. Njegov značaj je bil kot njegova oseba: suh, siv, mrzel.

Maderani pa mu je bil živo nasprotje, prav zato ga ni prenesel. Vedel je, da se pogosto pritožuje. In to ga je dražilo. Eden izmed nadzornikov mu je bil pravil, da je Maderani vprav včeraj govoril in pretil, kot bi hotel grizti. Gotovo se je bil uprl. Ko je pomislil na to, je postal baron Ferrucci divji.

Prav sedaj je ponavljal Maderani vse ono, kar je bolj izzivalo in jezilo, kot pomagalo njim, ki so trpeli. V teh besedah je drhtela prošnja, ironija, zapuščenost, pritajen odpor, trpkost. In niti govoriti ni znal. Zmehčeno je stokal in lovil misli.

Kljub mislim o ljubezni, ki so se mu vsiljevale iz napisanega predavanja, je postal baron vse bolj jezen in trd. Robate besede so mu silile na jezik, prostaške besede, ki so padale na dušo ubogega siromaka, kot žerjavica.

»Ubogi otrok, morilkin otrok! Kdo te bo varoval, kdo te rad imel! Brez očeta in matere. Dohrni ljudem v breme, slabim v zasmech, od vseh zaničevan, teptan.«

V gostih gručah so stali ljudje na cestah in gledali spreved. Sočutno so se ozirali na ženo z otrokom na stresajoči se taligi.

Na morišču je stala množica na gosto, da je bila glava pri glavi. Le počasi se je pomikal spreved. »Ubogi otrok.« Marsikdo je rekel tako in marsikatero oko je bilo solzno.

Ko se je taliga prigužala do odra in so biriči porinili ženo po stopnicah kvišku, je zavpilo nekaj glasov: »Milost!«

Sodniki pa in svetovaleci, ki so čakali gori, so se odkrili. Krvnik je odložil plašč in se pripravil.

Tedaj je začel otrok, bodisi, ker ga je prestrašilo šumenje množice, bodisi, ker je bil lačen, jokati. Žena ga je poučevala, da bi ga umirila. Otrok je pa dalje vokal, Tedaj je žena sedla na krvniško knalo, se zakrila s škrlatnim krvniškim plaščem in pod njim podojila dete.

Na morišču je nastala tišina. Krvnik, ki je bil v svojem škrlatnem telovniku in zapeti oglatnici, iz katere so zrle samo oči, podoben zaprečemu plamenu, se je, široko stoječ, opiral na svoj meč in čakal, da bi se otrok nasitil. Mehko je valoval rdeči plašč okrog matere in otroka in ju skrival.

Tedaj so se vsa sreča nagnila k materi. Ženske so začele ihteti in molki so zahtevali milost. Glasneje in glasneje je odmevalo:

»Milost, Zavoljo otroka!«

Negotovo so zrl sodniki. Neki čehovski mojster je stopil naprej. Kratka, oglata brada je bila osivela in znan je bil kot poštenjak. Čepico je vzel z glave, jo gnetoč z

Vesol o smrti ljubljene nadškofa se je kmalu raznesla po celotnem mestu. Prošnja, naj mrtlica izroče, da ga dostojno pokopljejo, je bila odbita. Naslednjo svetlo, poletno noč sta dve ženski opazovali vrata jetnišnice in videli, kako so privlekli ven golega mrtlica brez krete. Čekisti so ga zagreblili...

V pokopališčni cerkvi, kjer je bil pokojni nadškoof opravil svojo poslednjo službo božjo, so se zbrali verniki k molitvi za večni pokoj njegove duše. Kjer stoji pri rekvjemu sredi cerkve navadno katedrala s kredo, so položili na majhno mizo škofovsko mitro, a na desno in levo stran so postavili trirameni dvorameni svečnik z voščeni mi svečami, s katerimi škof blagoslovilja vernike med službo božjo.

Mrtvaške obrede so opravili duhovniki-izgonanci, ki s običaji v mestu. Ko so prišle na vrsto molitve, s katerimi se preostali poslavljajo od pokojnika, so se malostevilni verniki trumoma strnili okoli mizice in ihteli poljubljali malenkosti, ki so jim še ostale od njihovega ljubljene nadpastirja. D. O. Schabert, Riga.

»Ako vam ne prija, se poberite...! Zakaj ste ostali? To pomenja, da vam ni sile... Če ste bolni, se zdravite. Moja tovarna ni bolnišnica. Nič, prav nič vam ne bom dal, nemogoče je še bolj obremenjevati bilanco. Kakšno službo! Kakšno službo! Saj niste znali ostati niti v prejšnji. To je tisto...! Vaše postopanje me razburja, jaz sem gospodar, ki delam, kar mi je prav! Ohi ta je lep! Kar zapovedovati bi mi hoteli...«

...Med tem pa je baronova hčerka v sosednji sobi prepisovala na stroju besede očetovega predavanja: »...in prijazno raynati s svojim bližnjim, blažiti trpljenje onih, ki trpe krivico ali zatiranje, na skrivaj dajati dar bratske ljubezni, otirati solzo onemu, ki nam je nadležen in nenaklonjen, in obvladovati se v občutjih, prožiti roko svojemu sovražniku, pomagati vsem trpinom brez razlike — to je oni najvišji vrh, na katerega se moramo povzpeti z na vzvišeno ljubeznijo, ki plemeniti vse naše iz nje darovane dobrote...«

Roka, ki je bila prav te besede napisala, pa se je preteče dvignila proti vratom:

»Izginitel! Ne kričite! Pazite, kaj govorite! Ničesar ne morem za vas storiti!«

Upognjen je odhajal delavec in požiral grenkobo joka. Baron je ostal sam in slabe volje. Ni mogel več misliti na zaključek svojega predavanja. Nemirno se je ustavil pri oknu. Zunaj je ležala mrzla in pustila ulica. Hišna vrata so zaloputnala, na trotoarju se je pojavila senca, nato oseba delavca Maderanija. Počasi je odhajal z upognjeno glavo. Baronov pogled se je uprl vanj, nepremično uprl, kot bi ga bila nani privezala neka tajna sila. A glej, z nasprotni strani je tam prihajala druga oseba — star, mršav človek. Morda berač. Obe postavi sta se srečali. Ena roka se je dvignila. Maderani se je zaustavil, s tiho kretnjo je dajal dar ljubezni, ki je izviral iz vere in srca. On, sam tako ubog, tako zapuščen, tako strl, je dajal miloščino bližnjemu, ki je iskal pomoči.

Baron Ferrucci je pobesil glavo; nenavaden izraz mu je legel na obraz. Malo prej je bil z lastno roko napisal: »Svečenik in levit se nista ozrla na ranjenega in krvavečega Hebrejca, ki je ležal sredi pota; a usmiljeni Samaritan, ki je veljal Judom za nevernika, izdajalca, mu je vlival olje v rane, ga krepil, s svojo skrbjo mu vrnil življenje.«

Bridek nasmeh je skrčil baronove ustne. Sram ga je postalo sprito tega, kar je bil napisal in videl; kakor da se je v njem nekaj uprl. Zvečer ne bo govoril. Dogodek ga je nedvomno zagrabil.

S težkim korakom je stopil k pisalni mizi, ves zamisljen vase. Dvignil je oči: zazdelo se mu je, kot bi ga z nasprotni stene opazovala in opominjala Kristusova slika. Hipno se je dvignil, pograbil za telefon in poklical ravnatelja tovarne: »Halo! Sprejmite ono prošnjo Maderanija, dajte mu službo, ki jo želi in plačajte mu za teden naprej!«

Toda zvečer ne bo govoril. Ali pa, prav sedaj; kajti čutil je, da bi mogel govoriti iz odobravanja svoje vesti.

Na veseli hrup je obrnil glavo. Njegova hči je prihrumela v sobo, polna živahnega veselja. Prepisala je sedaj en del predavanja in brala na glas zadnje besede, ki jih je bil baron napisal: »Ni je večje nagrade od blagoslova nesrečnika, ki smo mu pomagali, od dela za izpopolnjevanje svoje duše, od veselja, ker smo obrisali solzo, od svetega ponosa, da moremo biti deležni one duhovne, ljubezni polne svetlobe, ki sije na vse, ki delajo dobro!«

Dežela brez gramofonov in golobradcev. V Jemenu (Arabija) je izšel dekret, ki prepoveduje uporabo gramofona. Z drugo naredbo je vlada sklenila odpraviti moške, ki se brijejo.

obema rokama stiskal na prsi in izpregovoril:

»Gospodje! Bodite usmiljeni. Postava je dana zato, da človeka ščiti. Kdor mori, mora umreti, da smo drugi varni pred njim. Ampak pogledajte to mater: Ta ne bo več morila. Mi smo se bili odvrnili od nje. Zdaj jo sprejemamo zopet medse, da bi zavoljo otroka živela. Ljudska volja je to. Bodite usmiljeni. Ne kaznujte otroka!«

In bilo ni niti enega, ki ne bi bil prosil milosti.

Sodniki so se spogledali med seboj, ne vedoč, kaj naj store. Višji sodnik je dvigal belo palčico, ne da bi se jo upal zlomiti v znamenje krvnika in ne da bi se jo upal spustiti nizdol.

Slednjič, vedno še neodločen, je spustil roko in množice so navdušeno pritrdile:

»Dajte, posvetujemo se.«

Otrok je v tam, nasičen, na materinih grudih zaspal in ga tudi hrum množice ni zbudil.

★

Odvedli so ženo nazaj v ječo in se zbrali na posvet. Dolgo je omahovala odločitev in tehnica se je nagibala zdaj na stran pravice zdaj na stran človečnosti. Že se je dan poročal z nočjo. Spodaj na trgu so prižgali plamenice in njihov rdeči sij je žarel v posvetovalnico. Kakor vodovje je valovala množica okrog rototža in zahtevala milost za ženo. Vse mesto je trepetalo zanj.

Slednjič so stopili sodniki na stopnice pred rototžem, se odkrili in naznanili ljudstvu, ki si od pričakovanja ni upalo dihati:

»Milost. Zavoljo njenega materinstva.«

Gost: »Vi, natakari, jaz ne morem te stvari jesti. Pokličite gostilničarja.«

Natakari: »Čemu, saj on tudi ne bo mogel jesti.«

Joža Herfort:

Črne strele

Poletna soparica je trepetala nad obzorjem. Razbeljene skale so se bleščale v ostri, jarki luči julijanskega solca. Narava je ležala pokojna, mrtva; noben list ni zatrepal v najmanjši sapi.

Na večer, ko se je solnce bližalo zahodnim goram in se je njegova slepeča luč vse bolj rdečila, da se je narava kopala v škrlatu večernega solca, so se na obzorju pojavili beli oblaki orjaki. Tiho so brzeli na krilih vetra. Prva rahla sapa, vroča, ko da bi velo iz krušne peči, je pohltila prek jase in gozdov, da je vztrpetalo listje na drevju, nato je zajel gozd v silovitem sunku vetra, da je zastokalo drevje in ječelo vilo večjeje v divjem vetru. Peroti goloba, ki je iskal krivice, so s tleskom udarile v gostih bukovih vejah. Naenkrat so se pojavile pod belimi oblaki, ki so zasenčili obzorje, strelovito urne ptice, ki so švigale pod belimi orjaškimi gmotami oblakov. Krila so imela dolga, izpodrežana, rep vilicast, dolg, zamolko temne barve so bile. Pred viharjem so se pojavili hudourniki. Švigajo so plesali v težkem vzdušju. Komaj da si jih dobro opazil, že so bile v dalji izginjajoče točke. Za njimi je prihrul vihar.

Za vaško cerkvijo so se dvigale strme pečine. Vsako jutro in vsak večer so švigali okoli borne cerkvice hudourniki; prej, preden so šli s svojimi mrtimi krili meniti silne dalje v gorah, in potem,

ko so jih njihova urna krila prinesla pod rodni krov. Klicaje so brzeli po zraku, gostoleč. Lastovninim glasovom so bili podobni njihovi glasovi, le bolj hreščeči so bili.

Ko so se vrnili z juga, in ko so zakipeli po drevju in rastlinju in po vsej naravi mladi sokovi; ko so zabruli gorski hudourniki v narastlih vodah talečnega se enega, tedaj so se hudourniki ženili. Vriek in vrišče je bil v ozračju. Ozka krila so emelo rezala, da bi se človek samo divil. Potem so prišli mladi pari graditi gnezda, stari so si jih popravljali. Vešči zidarji, umni stavbeniki so to. Strmo na steno, v zavetje previsov so postavili sebi in svoji deci domek. Tam so se iz drobenih jajčec izvalili mladi hudourniki. Tam, pod tistimi pečnami, okoli ljubke gorske cerkvice, so si vadili in urili mlada krila za daljno pot na jug. Še so merili silne dalje s svojimi oškimi, dolgimi krili, potem pa so se poslovili od svoje domovine in šli na jug zimovat.

Marsikatero nevihto sem doživel v gorah, marsikatero mesto sem že videl, toda vedno so me spremljali hudourniki, pozdravljajo me s svojim cvrčanjem, nato pa so odhiteli na svojih urnih perotih daleč, daleč naprej, kot da bi šli oznanjati hudo uro, ki se je bližala, jezdeci na temnih, pretečih oblakih. Strelovito urni so. Star gorjanec mi je dejal: »Lejte, to so črne strele; vedno naznanjajo nevihto.«

Pa ne naznanjajo nevihte, le v pišu pred nevihto hite, pred nevihto beže pod rodni krov, da zavarujejo svoje negodne mladice. Ljubki so, za svojo družinico skrbje, pa so jih obsodili, da nevihto nosijo, da nevihto oznanjajo.

Rev. H. W. Banfield:

Kako pokopavajo mrliča v Afriki

»Če umrje star mož, je padlo palmovo drevo.« Tako pravi afriška rečenica, kar pomeni, da je občina izgubila zelo dragocenega člana. Z njim namreč umrje vsa zgodovina njegovih ljudi, njihovih ver in obredov, razen če je to zapustil po ustnem izročilu, zakaj v tistih krajih ni knjig, in jezik in načela se znatno izpreminjajo od roda do roda.

Pleme Ibibio bolj ceni duha mrtvih kakor žive. V vseh važnih zadevah se za svet obračajo na duše mrtvih preko duhovnika ali pa svečenika.

Duh mrtvega obdrži svoj prejšnji značaj in položaj. Poglavar ostane poglavar, suženj ostane suženj, možki ostane možki, ženska ženska; in tako je tudi z živalmi.

Tam je običaj, da mrliča vdrgič pokopljejo, to je dvakrat. Mislijo namreč, da umrli, dokler se to ne zgodi, ne more zavzeti svojega pravega mesta med svojimi mrtvimi tovariši.

Če je bil mrtvi dostojanstven mož, umijejo njegovo truplo in ga drgnejo z nekim rdečim lesom, črnim barvilom ali s kredom. Nato ga oblečejo v njegova najboljša oblačila in posade na stol v njegovi hiši, nakar ga pridejo sorodniki in prijatelji počastiti.

Nekatera plemena v notranjosti Afrike še vedno pokopavajo svoje mrtve v plitvih grobovih pod tlemi prostora, v katerem največ prebivajo. Pokopavajo jih tudi za hišo, v kateri so živeli, ali pa kje v bližini hiše.

Dokler ni vlada tega prepovedala, so pokopavali bogate poglavarje v njih hiši. Izkopali so velikanski, tri do štiri metre globok grob, v katerem so ga pokopali z živalmi vred, ki so jih v ta namen žrtvovali.

V ozemlju Nilovega izliva je še danes običaj, da zaklenejo hišo z vsem vred, kar je umrli imel. Tako jo puste, dokler popolnoma ne razpade.

Pred kratkim, ko je umrl poglavar plemena Opobo, Aturonengi iz Kalabijame, so zaklali tisoče koz in kokoši za mrtvega. V raket so položili 20 zlatnikov, 180 funtov šterlingov v srebrnih novcih, površ pa lonce, ponve, krožnike, skleda, več steklenic ruma in žganja, zlasti brinovca, obleke, klobuke, preproge, žimnico, blazine in 800 mamil, vrednih 400 funtov šterlingov. 47.200 mamil so pa zakopali poleg groba. Ljudstvo ga je hotelo pokopati s 1000 funtov šterlingov v gotovini, 80.000 mamil in drugim blagom, a najvišji poglavarji so bili proti temu. Pogrebne svečanosti so trajale šestnajst dni. Petdeset topov je streljalo po trikrat na dan, zadnji dan pa po šestkrat.

Kakšenkrat pokopljejo truplo poglavarja na skrivaj, da bi kdo ne oropal groba njegovih zakladov.

Pred kratkim sem gledal pogreb v enem večjih mest. Čeprav ni bil mrlič bogat, so mu prijatelji in sorodniki priredili veličasten in drag spoved. Truplo so položili v rakev, ki ji je bil pokrov pokrit s plastično ploščo iz medu. Več ur so jo nosili z godbo na čelu po vsem mestu. Na tisoče ljudstva je šlo za njo.

Tam verujejo v to, da duh mrtvega v rakvi vodi smer sprevoda, ki se premika tako, kakor ga on žene, naprej, nazaj, v stran, kakšenkrat boče, da tečejo, pa zopet hodijo, da plešejo, ali pa da obstoje na mestu.

Tako je taval spoved, ki sem ga gledal, po ulici, dokler ni dospel do glavne prometne ceste, ki je ulico križala. Tam se je ustavil. Množice so se zgrnile in vse vprek začele bobnati, plesati in peti. Prijatelji so trkali na rakev in tako prosili mrtvega za nadaljna navodila. Zenske so hrupno klicale ime mrtvega, možki pa so odpirali steklenice brinovca, s katerim so polivali rakev in pogrebce. Končno, ko se jim je zdelo, da je duh zadovoljen, je šel spoved naprej.

Ko so mi povedali, da je bil umrli šofer in da se je ubil, ko se mu je avtomobil zvrnil po strmem bregu, sem razumel, da njegov duh ni mogel voditi sprevoda lepo naravnost po cesti.

Otroke pokopavajo v plitvih grobovih, ležeče postrani, kakor bi spali. Otroke, ki jih ne marajo, kakor n. pr. dvojčke, pohabljenice, ali otroke, čijih matere so umrle na porodu, vržejo žive proč. Na

mnogih misijonskih postajah so ustanovili »dvojčnice«, kjer skrbje za dvojčke in njih matere. Domačin pravijo takim zavodom »Hisa mrzljne« in jih zelo postrani gledajo.

Če mati izgubi otroka drugega za drugim — mislijo namreč, da je to en in isti otrok, ki se preporaja — ga nimaže s strašno barvo, da bi prepodila zlega duha, ali pa mu da zelo grdo ime in ga preklinja, kadarkoli ga vidi. Upa, da bo tako prevarala duha, da bo mislil, da otroka ne ljubi, in da ga ne mara. Ali pa položi otroka v vrečo ali mrežo v nadi, da ga bo skrila pred njim, ali da bo preprečila otrokovo smrt.

Starost tam zelo spoštujejo, a ne starih, ki so preveč oslabei in nadložni. Starih možkih in žensk tam ne vidiš veliko. Morda zato ne, ker domačini ne strežejo starih bolnikom preveč ljubeznivo in predolgo.

V nekaterih krajih obessijo truplo mrtvega poglavarja pod streho v dim, kjer se suši več mesecev. Nato ga snamejo in pokopljejo. Hkrati zajasejo njegovega konja in ga jezdiš toliko časa, dokler se ne zgrudi mrtve. To delajo zato, da bi spremljal svojega gospodarja na onem svetu.

V zadnjih časih je bil ponekod običaj, da so s poglavarjem vred pokopali od vsakega poklica v vasi po eno osebo. Truplo poglavarja so položili na njih telesa, da bi mu stregli.

Ko sem leta 1901 potoval v srcu Afrike, je k meni v največjem strahu pribežala žena, se vrgla predme na zemljo in me rotila, naj jo rešim. Povedala mi je, da je zbežala iz vasi svojega moža. Poglavar je namreč umrl in hoteli so jo živo pokopati v njegovem grobu. Peljali smo jo v vas njenega očeta.

Predsedek med prvimi in drugim pokopavanjem je odvilen od bogastva dotične družine. Tam, kjer vdrgič pokopljejo kakšnega znamenitega moža ali ženo, postavi pleme Ibibio spomenik v obliki hiše, ki jo navadno opremijo z rečmi iz zapuščine rajnega.

V glavnem delu te hiše postavijo malike umrlega in njegove družine. Stene so poslikane s slikami, za katere se potrudijo, da jih lepo izvrše. Na vsaki strani take spomeniške hiše je majhna čumnata, ki je znana kot »hiša duhov«. S sprednjo sobo jo veže okno in vrata. Ta soba je namenjena duhu umrlega. Iz nje lahko vidi, kakšne darove so prinesli in kdo jih je prinesel.

V tej hiši duhov sedi kip mrtvega. Napravljen je iz otrobov. Vsak dan prinašajo sveže skuhanne hrane in jo postavijo predenj. Domačin ni vzemirjen, če vidi, da je obed ostal nedotaknjen, ker veruje v to, da je duh že pozul hrano duše.

Šah

Turnir za prvenstvo Rusije je končal za bodočega Aljehinovega nasprotnika dr. Euwea in za avstrijskega mojstra Kmocha nepričakovano elabo.

Pred dr. Euwejem so se plasirali prvak Botvinnik in pol točke za njim Robinovič, Rjumin in Romanovsky, tako da se je moral zadovoljiti z eno izmed zadnjih nagrad. Ruski šahovski mojstri so s tem dosegli lep uspeh in Botvinnik je ponovno potrdil, da spada med najboljšje mojstre na svetu. Dr. Euwe se je zelo pohvalno izrazil o igri ruskih mojstrov, posebno v otvoritvi in srednjici. Kmoch bo še ostal v Rusiji, ker bo igral v Moskvi match z Mazelom in se udeležil tudi par manjših turnirjev.

V Ameriki so odigrali v Syracuse turnir, katerega je udeležila večina ameriških mojstrov. Zmagala sta Fine in Reshevsky, dočim je Kashan prejel zaostal za njima. V naslednji partiji iz tega turnirja je Reshevsky, ki je bil že kot otrok dober igralec, premagal nemškega mojstra dr. Seitzja, ki se je lega turnirja udeležil kot gost.

Dr. Seitz — Reshevsky:

1. d2—d4, d7—d5. 2. Sg1—f3, e7—e6. 3. e2—e3, Sb8—d7 (črni namerava igrati Stonerwald sistem). 4. Sb1—d2, f7—f5. 5. c2—c4, c7—c6. 6. Dd1—b3 (tukaj dama ne stoji dobro), Lf8—d6. 7. Lf1—d3, Sg8—h6! (beli je pretil c4×d5, nakar črni ne bi mogel vzeti z e pešcem, ker bi visel pešec f5). 8. Sd2—b1 (beli je elabo otvoril in mora na ta način omogočiti razvoj svojemu damekemu lovcu), o—o. 9. Lc1—d2, Dd8—e7. 10. Sb1—c3, Kg8—h8 (črni igra preprosto in močno. Z zadnjo potezo pripravlja osvoboditev svojega dameškega lovca z e6—e5). 11. Ta1—c1, d5×c4! (s tem se črni osvobodi pritiska na d5, nakar beli proti e6—e5 ni več nimo). 12. Ld3×c4, e6—e5. 13. Sf3×e5 (elabo bi bilo d4—d5 radi b7—b5!). 14. d4×e5, Ld6×e5 (črni je izvedel svoj načrt in stoji bolje). 15. Db3—c2 (beli ne sme rokirati, ker bi nato odločil črni z žrtvijo lovca na h2), f5—f4! (črni dobro izkorišča svojo prednost). 16. e3—e4, f4—f3! 17. g2—g3 (seveda ni šlo L×h6 radi f×g2), Sh6—f5! 18. Dc2—d3, Sf5—d6 (črni je v zadnjih potezah svojo prednost še povečal, dočim beli prav nič ni mogel olajšati svoj položaj). 19. Sc3—d1, Lc8—h3. 20. Ld2—b4, Ta8—d8. 21. Dd3—c2, Tf8—e8. 22. Lc4—d3, Dc7—e6! (pretil Lg2 in Dh3).

W. Keller:

Triintrideset

Pred desetimi leti sem se bil v Medellinu v Kolumbiji seznanil s tamkajšnjim meščanom Miguelom Robledom. Zdal je mož obiskal Evropo in zelo me je veselilo, da je našel tudi pot v mojo samoto na kmetih. Pila sva na najino staro prijateljstvo, dolgo in izdatno. Bilo je že dve čez polnoč, ko sem mu pokazal njegovo skromno ležišče.

»Upam, da vas veter ne moti,« sem rekel Miguelu Robledu, ko sem mu odprl majhno podstrešnico, »skrilnata streha in povsem v redu in če piha z gora, utegne prav neprijetno ropotati.«

Sunkoma se je obrnil in me pogledal kakor človek, ki se je nečesa prestrašil, pa je vesel, da je strah tako hitro minil. Smehljaj se je.

»Prav lepa hvala Señor. Če bi mi tega ne bili povedali, bi bili nemara zjutraj našli sobo — prazno.«

Pokazal sem menda pomilovalno osuplost, kajti položil mi je roko na ramo in me potisnil na stol.

»Sedite, imava pač še trenotek časa. Sicer je že pozno. Pa ipak. V presenečenju so mi besede ušle, in zdaj vam moram stvar na vsak način pojasniti.«

»Poglejte,« je rekel Robledo, ko je sedel na rob postelje in si prižgal cigareto, »tako pride stvar vendarle na dan. Ves večer sva klepetala o vsem mogočem, a to mi ni hotelo na jezik. Saj se menda ne bojite strahov? Inače raje ne povem.«

»Sem star čuk, le kar začnite,« sem dejal, a že v naslednjem trenutku me je neprijetno spreletelo, kajti veter je zatulil okrog vogala in skrilj je zašklepetal.

Robledo je za hip prisluhnul. »Prav tako,« je dejal, pa vendar povsem drugače. Zgodba se je začela v Bogoti. Potovanje je bilo težavno in nisem potoval za zabavo. Kupčija, saj veste. Kadar pridem v glavno mesto, se nikoli ne nastanim v hotelu, marveč zdaj pri tem prijatelju zdaj pri drugem. Bila je vetrovna noč. Huje kakor nocoj. Legel sem, pošteno utrujen, a nisem mogel zaspati. Na oknu je tako čudno šklepetalo. Pa ne — šklepetati ni pravi izraz. Nekak zvok med šklepetanjem in trkanjem, drugače tega ne morem opisati. Seveda to spričo viharja ni bilo nič čudnega. Kljub temu sem postal živčen. Sicer izredno dobro in trdno spim in me ne moti niti grom niti majhen potres. A ta šum ni bil slisiati ne naraven ne trajen. Vedno je nastal daljši premor in

slednjič se me je polastila nora misel, da veter nima s tem nič opraviti. Tik, tik, tik, nekaj časa, nato pa zopet prenehalo. In v teh premorih sem dobro slisal hrumenje in ropotanje pravega, poštenega vetra. Sluh se mi je poostiril. Zdal je zopet trkalo. In nevede sem začel šteti: 1, 2, 3... 29, 30, 31, 32, 33... tu pa je zopet nastal premlom. Čez par minut se je trkanje zopet začelo in štel sem od početka. Našel sem do 33, ko je trkanje utihnilo. Dejal sem si, da sem se gotovo uštel; saj je bedasto misliti, da bi trkalo do nekega določenega števila. Pa naj sem štel in pazil kolikor sem hotel, vedno sem naštel točno 33 udarcev. Sedel sem in prižgal luč, da bi se prepričal, da ne sanjam. Vedno 33. V takem položaju se človeka poloti stanje, verjemite mi, ki ni malo podobno popolni zmešanosti. Zlezel sem pod odejo in si zatisnil ušesa, a moral sem vendar vedno šteti in šteti, dasi nisem ničesar več slisal, a vedno sem prišel točno do 33. Bila je nezonsna noč.

»Zdal vam pa že rad verjamem, da ste malo nezaupljivi nasproti vetru,« sem se zasmeljal.

Omahnil je z roko. »Le ne prehitro Zgodbe še nikakor ni konec. Zadnji cilj mojega potovanja je bil Cabuyaro ob Rio Meta, že prava divjina. Iz Bogote vodi tja železnica. Naslednje jutro sem se odpravil z njo težke glave, neprespan. Vseeno: pozabil sem. Divja pokrajina me je zajemala, skalne globeli, in drzni viadukti. Sedel sem sam v svojem oddelku in z zanimanjem gledal skozi okno. Tedajci sem znova zaslišal trkanje. Mislite, da se mi je samo v spominu povrnilo? O ne, določno je šklepetalo, trkalo na žipo. Takoj sem začel šteti: 29, 30, 31, 32, 33. Še enkrat in še enkrat. Vedno zopet 33. Odkrito povem: obšla me je velika grozi Vlak se je pogosto ustavljati. Na prihodnji majhni postaji sem izstopil, ne vedoč, kaj naj počnem v malem gnezdu. V neki gostilni so mi dali preprosto sobo.«

»In konec!« sem hotel vedeti.

»Konec,« je dejal Miguel Robledo, »je grozen. Še tisti večer je prišel glas v vas. Nad 60 mrtvih. Vlak, s katerim sem se bil vozil, se je iztiril in zdrvel v prepad. Iztiril na viaduktu. Neposredno pred čuvajnico št. 33.«

»Slučaj!« sem dejal in vstal.

Robledo se je smehljaj, »Morebiti. A kdo bi si ga vedel? Mrazi vas, señor. Lahko noč!«

Kurenčkuva Neška ma tud beseda

Kene, zadnji sm praula, kuku m je mestna blagajnica vodarina zašarbala. Usega vam pa nisem utegnila puvedat, ke se m je tku medil na plac. De m ute verjel, de me je tist dan res smola pregajjala, vam morm pa se puvedat, za kua ee m je glih tist dan tku na plac medil.

Kene, jest punavvad zvečer zmeri radio puslušam. Ke moj mož nima glih kašne seje, al pa kej družga tagca, de more bt tud on zraven, ga pa tud on puslušaj. Seveda, on se zanima bl za jodlarje, al pa za kašn solocvilejne. Jest mam pa raj kašn cigumigu, al pa kej družga tagca. Pusebn me zanima pa špajskarta, ke ja prebere gepudična napuvedvauka za druh dan. Če puve kej dobrega, se m začneja kaj sline cedit. In tu je že zame užitek, ke prou zavle pumajnkajna valute na morm tistga naštimat druh dan za kosiu.

Jest sm gepudičen napuvedvauk iz arca hvalneža, de tku učetuk skrb tud za naše telesne potrebe. Seveda, če človek nima gnarja, de b s lohka prvoču tak kusiu, koker nam ga gepudična svetuje in prou gvišn tud prvoč, pa ona ni uržah. Temu so prouzprou uržah te več obcuži in pa — noja, kaj bom tlela na doug in širok prpoudvala, kdu; sej usak sam dober ve, ki ga čevel žul, če ni že tku delec, de more bus ukul hodet. Astn, tle ni nč za pumagat, Ampak jest b želela, de b gepudična se ena taka špajskarta skp sestaula, de b tud obcuğarjem in pa brezposelnem prou pršla. Drugč je use dobr in uredi.

Vite, zadnji zvečer je gepudična napuvedvauka nasveta, de nej za drug dan prštima za kusiu en tenstan mesu. Ta mesu morma pa preh šterndvejt ur — prouzprou je rekla: dvejt šter ure, koker se prau zdej pu ta noum — pajcat.

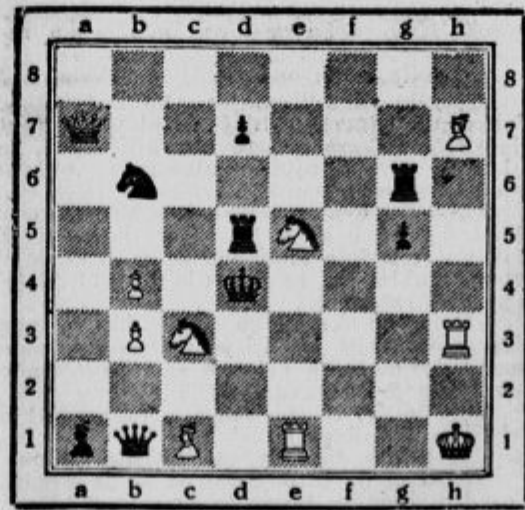
Jest, ke sm mela slučaj pr hiš en ferkle kile mesa, ke sm ga šparala zanedela, sm hitr naštimala iz use sorte grincajga pajca in sm tist mesu hiter not putunkala, de b se vorng spajcu. Drug

23. Sd1—e3, De6×a2. 24. b2—b3, Da2×c2. 25. Te1×c2, Le5—f6 (črni gre iskat še drugega pešca). 26. g3—g4, Sd6×e4. 27. Ld8×e4, Te8×e4. 28. Th1—g1, Lh3—g2. 29. Lb4—d2, Lf6—e5. 30. Ke1—d1, Te4×e1! 31. f2×e3, f3—f2 in beli ee je vdal.

Problem št. 34.

F. Boehm.

Črni: Kd4, Db1, Td5, Tg6, La1, Sb6, P: d7, g5 (8fig.).

Beli: Kh1, Da7, Te1, h3, Le1, h7, Sc3, e5, P: b3, b4 (10 fig.).
Mat v dveh potezah.

dan — tu je biu glih tist nasrečen jutur, ke se me je tku smola držala — sm se prec preke može pubahala, de u dons prou neki dobrega dubu za kusiu. Prou pu radiošpajskart. Nej se le ahta upoune dam, de se na bo shladil.

Ke je moj mož enkat udšou, em pa jest epet tista rajtenga ud mestne blagajnice prulekla izpud fertaha in ja začela štederat. Men ni šlu u glava, kuku je tu muğoče, de morma zdej kar naenkrat tulk plačat za vodarina, guštačina in pa kanalizacije, ke je vnder — še ni douh tega — gepud predsednk družta hišne pusestnku na zbuvuvajn na douh in širok prpoudvou, kuku ee je za žive in mrtve martru, de je en prucnt teh duklad u prid hišne pusestnku dol zbou. Tu na bo štimat. Tu nas je gepud predsednk sam farbu.

H sreč je glih tekat stopu prištrogar u kuhna, ke m je prmesu epet en upumim. Tegale bom prašala, kuku je ta reč. Ta bo že vedu, ke pride pu ush hišah naukul, sm e mislela in ga res prašala: »Slušte, a je vam murde znan, kuku je ta reč za zastop, de morma zdej ekori še enkat vmo plačat za vodarina in druge take reči, koker amo du zdej? Predsednk hišne pusestnku, je pa glih zadnji pravu, de je še za en prucnt zglihu. Tu nas je mende sam uleku.«

»O, nč vas ni uleku. Strašn hud je biu pr tist sej, ke se je šlu za tiste prucnte. Hmal b s u lase skučli. Nazadne je pa le zmagu. Ampak ta reč je tku. Kene, če b hišn pusestniki te duklade lohka s prucntem plačval, b bli res za en prucnt na bulšem, ke preh ste ih plačval trinajst, zdej ih mate pa sam se dvanajst za plačat. Ampak tu je hudiman, ke mestna blagajnica na mara procentu, ona če mt gnar. Ke morte z gnarjem duklade plačvat, ste pa za pedeset prucntu na slabšem. Ja, adija, gepa. Men se naprej medij.«

Ke je prištrogar udšou, sm pa glih tulk vedla, koker preh. Ura je kazala pa že polanajsteh.

Jest hiter pugledam tista kastrola, ke sm djala mesu pajcat. Men ee je tu čudn zdel. Tekat ee pa epoumem, de je gepudična rekla, de se more mesu šterndvejt ur pajcat, zdej leži pa šele dobreh petnajst ur u pajc. Astn, kua je tu za ena vornga. Tu b mogla za dva dni naprej špajskarta napuvedat, de b biu kusiu u pravem čas lohka fertik. Men ni družga žez ustal, koker, de sm hiter cekar popokala, pa letela na plac. Zatu se m je zadnji tku na plac medil, de vam nism utegnila usega puvedat.

K. N.

Popravek. V zadnji vrsti Frtaukuga Guštna (9. IX.) ee je pripetila prau nezmišlena pomota. Namesto: »Kuku je blu s c e h o«, je natisnieno »s c e s t o«.

Skromnost

V Amadiahu, glavnem mestu najpomembnejšega okraja Kurdistan, je bila preje nekoč slavna akademija, katere prvo pravilo se je glasilo:

»Člani naj veliko mislijo, malo pišejo in kolikor najmanj mogoče govore.«

Ko je učenjak Zeb slisal, da je na tej akademiji izpraznjeno mesto, je potoval tja in dal predstojniku izročiti naslednji listič:

»Doktor Zeb prosí za izpraznjeno mesto.«

Toda mesto je bilo že zasedeno, nad čemer so bili člani sami zelo pobiti, kajti Zeb ni slovel samo po svoji veliki učestnosti, ampak tudi po svojem zabavljivem peresu.

Predstojnik ni vedel, kako naj bi doktorju naznanil to neprijetno vest, ne da bi pri tem v nasprotju z načeli izgubljal veliko besed in praznih opravičevanj. Slednjič si je dal prinesiti kozarec, ga do vrha napolnil z žlahtnim vinom, da ni šla vanj niti kapljica več, in velok poklicati čakajočega Zebo.

Ko se je ta skromno približal, mu je predsednik z žalostno kretnjo pokazal na zvrhani kozarec, ne da bi rekel besedo. Doktor je takoj uganil zmisel te slike, pa bi bil dal razumeti, da eden nad število ne bi delal pregrevitve. Zato je pobral s tal list vrtnice in ga rahlo položil na površino kozarca, tako da niti kapljica ni stekla čez rob.

Ta bistroumni odgovor mu je pridobil vse navzoče ter so ga sprejeli valic pravilom.

Plise za volane v različnih gubah
Specielni entel oblek, volan, šalov itd.
Ažuriranje — predtiskanje.
Vezenje monogramov, zaves, perila.
Navaden fin entel vložkov in šipk. — Mitro, fino in poceni!
Matek & Mikeš, Ljubljana (poleg hotela Struclaj)

Pred nakupom si oglejte veliko razstavo otroških in igračnih vozov, stolice, holenderjev, malih dvokoles, tričkljev, šivalnih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domačih
Sevarne „TRIBUNA“ P. Batelj, Ljubljana, Karlovska c. 4
Majski oenel — Cenik franco.

Radio

Nacionalna ura

Dne 17. t. m. bo predavanje o jugoslovanski literaturi hrvaških pisateljev. V delih starejših in novejših hrvaških pisateljev se namreč opazita stalno nagibanje k širšemu jugoslovanskemu pojmovanju nacionalnih nalog. To je mnogo pripomoglo k duhovnemu preporodu Hrvatov.

Programi Radio Ljubljana:

Nedelja, 16. septembra: 7.30 Mati zaklêbe (narodna na plošah) 7.45 Telovadba (Pustisek Ivko) 8.15 Poročila 8.25 Vokalni zbori na plošah 8.55 Versko predavanje 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve 9.45 Vaneek narodnih (plošče) 10.00 Radijski orkester 10.30 Sramel kvartet »Erika« 11.00 Prenos od Sv. Javosa ob Bohinjskem jeziru 11.15 Radijski orkester 11.40 Otroška ura (Mauca Komarova) 12.00 Poročila agrarno-politična vprašanja (ing. Pirc Alfons) 12.30 Jurij Kozjak - zvočna igra 20.00 O Rdečem križu (dr. Krejčí) 20.30 Radijski orkester, vmes koloraturni samospavi ge. Vukove-Frankovske 21.20 Beethoven: Kreutzerjeva sonata v A (plošče) 22.00 Čas, poročila, mandolinistični kvartet.

Ponedeljek, 17. septembra: 12.15 Zvoki s havajskega otočja (plošče) 12.30 Poročila 13.00 Čas, slavni tenoristi pojo na plošah 13.00 Kralji in kraljice naših planin (Josip Vandro) 13.30 Vseelo na klavirju (plošče) 13.30 Radijski orkester 13.50 Hrvatski pisatelji in jugoslov. ideologija 14.30 Glasba kot pedagoški problem (Cvetko Dragotin) 19.30 Čas, jedilni list 20.00 Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna) 20.20 Uvod v prenos 20.30 Prenos opere iz Beograda. - V odmoru: Čas in poročila.

Drugi programi:

NEDELJA, 16. septembra. Beograd: 20.30 Košana, igra s petjem, Stanković-Kratić. - Zagreb: 20.15 Vokalni koncert. 20.45 Recitacije 21.15 Koncert opernega orkestra. - Dunaj: 18.40 Pesmi Zoltana Kodalya. 20.05 Norški dvor, opereta, Heller. 22.35 Jazz. 24.00 Dunajska glasba. - Budimpešta: 18.30 Klavirska glasba. 20.45 Offenbachov koncert. 22.30 Plesna glasba. - Vsa Italija: 20.45 Orkestralni in solistični koncert. 22.00 Kalmánov koncert. - Praga: 19.05 Waldnerjevo pesmi. 20.05 Orkestralni in vokalni koncert. 21.15 Postra ura. 22.30 Sramel. - Bruar: 21.15 Godba na pihala. - Bratislava: 19.20 Jazz. 20.55 Ruske pesmi. 22.30 Sramel. - Varšava: 19.00 Zabavna glasba. 20.00 Orkestralni in vokalni koncert. 21.00 Postra ura. 22.30 Mehikanski narodni praznik. - Monakovo: 20.00 Poster večer. - Frankfurt: 20.00 Lahka konjenica, opereta, Suppe. - Lipsko: 20.00 Iz nemških oper. - Bratislava-Berlin: 20.00 Muzikalični dvboj.

PONEDELJEK, 17. septembra. Beograd: 19.00 Vokalni koncert 20.00 Nacionalna ura 20.30 Morava, Gortovac, Giovanni Seicchi, Puccini, Ohridska legenda, balet. - Zagreb: 20.30 Beograd. - Dunaj: 19.25 Godba na pihala 20.50 Kalmánova dela 21.50 Pesmi in arije 22.55 Jazz. - Budimpešta: 19.35 Glasba na redkih instrumentih. 20.45 Griegov koncert 22.20 Ciganska glasba. - Milan-Tret: 20.45 Koncert po željah poslušalcev 23.00 Viol. soli. - Rim-Bar: 20.45 Koncert po željah poslušalcev 22.00 Postra ura. - Praga: 19.25 Godba na pihala 20.20 Operne arije 21.00 Orkestralni koncert 22.15 Plošče. - Bruar: 19.25 Violinski koncert 20.20 Klavirska glasba. - Bratislava: 19.35 Vojaska godba 20.20 Zabavni koncert. - Varšava: 20.00 Lahka italijanska glasba 21.00 Orkestralni in violinski koncert. - Vsa Nemčija: 20.15 Wartburg, igra. - Monakovo: 21.00 Radijski orkester. - Frankfurt: 21.00 Radijski orkester. - Lipsko: 21.00 Ruska glasba. - Bratislava: 21.00 Plesni večer. - Berlin-Stuttgart: Svabi v Berlinu.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

OPERA (Začetek ob 20)

Nedelja, 16. septembra: »Manon«. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

Manon v ljubljanski operi. Med najbolj uspele operne dela našega opernega repertoarja poslednjih sezon smemo prištevati znamenito francosko opero Manon, ki jo je zložil skladatelj Massenet. Ponovi se na našem odru v nedeljo, dne 16. t. m. in sloč v naslednjem tednu: naslovno vlogo poje ga. Gjurgjenac, mladega grofa Grieuxa g. Gostič, njegovega očeta g. Marjan Rus, njenege nečaka g. Primožič. Pri današnji predstavi nastopijo še ga. Ribičeva, ga. Golobova in ga. Spanova ter ga. Petrovič in Rus Josip. Opero dirigira kapelnik Stritof. Režija je Debevcova. Veljajo znižane operne cene od 30 Din navzdol.

Važno! Važno!

Prepričajte se!

Siguren denar!

Vnovčite takoj vse tiste, še uporabne predmete, kateri Vam ležijo doma brez vsake koristi, edino pri trvdki

»PROMET«

prvoustanovljeni posredovalnici za nakup in prodajo vsakovrstnih dobro ohranjenih predmetov velikega obsega

v Ljubljani

Napoleonov trg 7 (nasproti križevniške cerkve).

Različni stroji, kolesa, otroški vozički, glasbila, gospodinjske potrebščine in še ogromno število predmetov za vsakogar, ki odgovarjajo dostikrat novim, a so zato več kot polovico ceneje.

Cenjenim damam

naznanjam, da sem 15. t. m. OTVORILA

SALON MODISTERIJE

v palači Viktorije (pasaža Nebotičnika)

Imam veliko izbiro inozemskih modelov. Izvajala sem svojo prakso v Berlinu in na Dunaju ter se bom potrudila cenj. dame zadovoljiti.

Se priporočam za obilen obisk

FRANJA HRIBAR, Salon »MIA«

Bolni na pljučih!

Tisoči že ozdravljeni!

Zahtevajte takoj knjigo o moji

novi umetnosti prehranjevanja

ki je še marsikoga rešila. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolne hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, teža telesa se zviša ter po poopnjenju sčasoma bolezen preneha.

Resni možje

zdravniške vede potrebujejo prednost te moje metode in radi priporočajo. Cimperj začnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolj.

Popolnoma zastoj

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker ima moj založnik samo

10.000 komadov za brezplačno

razposiljanje, pišite takoj, da se boste mogli tudi Vi prištevali med one srečneže.

Zbiralnica za pošto:

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln Ringbahnstrasse 24, Abt. 516.

NAPREDEK SI UTIRA POT

1934 1935

640

638

736

836

940

Kdor je sebi prijatelj
in želi dober prejem,
ta kupuje S A M O

Cene:

tip 940	Din 2.750.—
„ 836	„ 3.750.—
„ 736	„ 4.750.—
„ 638	„ 6.250.—
„ 640	„ 7.500.—

Philips

"Super Inductance" RADIO

PHILIPS RADIO največja radio industrija sveta

Povoljni plačilni pogoji

Naše cene novodošlega blaga so:

Flanel tenis	Din 6'50	Creppe de Chine 90 cm	Din 22'—
Flanel za obleke	< 7'50	Volneni šof, enobarven	< 21'—
Flanel za pižame	< 8'—	Volneni šof, vzorčasti	< 27'—
Barbend za obleke	< 9'50	Volneni mode krep 130 cm	< 80'—
Zefir za srajce	< 7'—	Šof za plašče	< 48'—
Brisače, meter	< 6'—	Šof za plašče, enobarven	< 68'—
Flanel-rjuhe 220 cm la	< 35'—	Šof za modne plašče	< 160'—
Klot odeje	< 110'—	Češki kamgarn za moške obleke	< 116'—

Lastni izdelki belega blaga:

Kontenina	Din 6'—	Šifon la 80 cm	Din 10'—
Šifon 70 cm	< 6'—	Kontenina za rjuhe	< 15'—
Šifon 80 cm	< 8'—	Platno za kapne 220 cm	< 28'—

Če kupite cel kos, imate še poseben popust.

Narodni
magacin

SPLOŠNA TEKSTILNA D. D.

LJUBLJANA
Mestni trg 17

Kdor hoče piti

res dober dolenski cviček (dr. Stanovnik, Krško), naj pride v restavracijo HOTELA »METROPOL« (Miklič). - Liter samo 12 Din. - Tam dobite tudi že novi sladki vinski mošt.

Gospodje
trgovci in gostilničarji!

Pristni domači šampanjec

Bakarsko vodico

najboljše kvargle, kavijare, razne ribne konzerve, sire vseh vrst, kakor tudi vse druge delikatesne specialitete, katere pošiljam v vse kraje Slovenije, dobite pri meni na skladišču v Kolodvorski ulici št. 28

GRIGORIJ A. STANISLAVSKIY

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom smrti naše nadvse ljubljene mamice, stare mamice, tete, svakinje in tašče, gospe

Terezije Vrhovec roj. Lampič

kakor za poklonjene krasne vence in cvetje ter za nadvse čašče spremitvo na njeni zadnji poti, se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

Maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 17. sept. t. l. ob 7 zjutraj v župni cerkvi Sv. Petra v Ljubljani, v Beogradu v cerkvi Kralja Krista in v Šmarju-Sap.

Ljubljana, dne 15. septembra 1934.

ZALUJOČI OSTALI

ZAHVALA. Vsem, ki so ob priliki bridke ločitve z našo soprogo, mamico in sestro, gospo

Nežiko Trojar roj. Zakotnik

posestnico

draži pokojnici izkazali zadnjo čast ali nam izrazili svoje sožalje, izrekamo najtoplejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujemo č. duhovščini za spremstvo, gg. zdravnikom in osebju ženske bolnišnice za ves požrtvovalen trud in nego, vsem darovalcem vencev in njej tako ljubega cvetja, ter sploh vsem, ki so jo v tako obilnem številu spremili k večnemu počitku.

Vsem skupaj najiskrenejša zahvala!

Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 17. septembra ob četrti na 8 v župni cerkvi.

Škofja Loka, dne 14. septembra 1934.

ZALUJOČI OSTALI

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pešna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

21 leten mladenič
s srednješolsko izobrazbo, govori štiri jezike, želi zaposlenje v kaki pisarni. — Ponudbe pod »Red« št. 10522 upravi »Slovenca«.

1000 Din

na grade dam onemu, kdor mi preskrbi službo sluge, skladiščnika ali kako primerno mesto. Sem samec, vojašine prost. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 800.

Dekle

išče službo pri krščanski družini ali v župnišču. Vajena kuhanja. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10729.

Mizarski pomočnik

išče zaposlitev. Hočevar Alojzij, Mala Stara vas, p. Grosuplje. (a)

Hotelska sobarica

želi mesto kjerkoli. Ponudbe pod »Poštena« št. 10766 upravi »Slovenca«.

Trgovski pomočnik

mlad, vojašine prost, z večletno prakso, s prima referencami, želi premeniti službo. Službo nastopi lahko s 1. oktobrom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10688. (a)

Kmečko dekle

pridna in poštena, vajena šivanja in drugih hišnih del, želi mesto v Ljubljani kot pomoč v gospodinjstvu ali k otrokom. Ponudbe pod »Vesta in marljiva« št. 10725 upravi »Slovenca«.

Služkinja

poštena, preprosta, srednjih let, ki zna kuhati in čistiti, vsa hišna dela, želi službo pri dobri kršč. družini. Ponudbe na upravo pod »Pridna« 10678.

Dekle

stara 21 let, vajena kuhe in vseh hišnih del — išče službo. Gre najraje na deželo k boljši družini. Pahor Karmela, Vevče 60, p. D. M. v Polju.

Dekle z dežele

stara 19 let, želi službo k boljši družini, najraje v mesto, k otrokom ali kot pomoč gospodinj. — Služila je že nekaj časa. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10638. (a)

Prodajalka

zmožna samostojno voditi trgovino, z dobrimi spricavali in nekaj kavčije, išče službo. Gre tudi za blagajničarko. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiva prodajalka« št. 10599. (a)

Mlinarski pomočnik

vajen kmečkega in trgovskega mlina, kakor tudi izdelave bučnega olja, išče mesto. Ponudbe upravi »Slov.« Maribor pod »Zanesljiv«, (a)

Prodajalka

zelo poštena, išče službo v pekarni ali mlekarji. Ponudbe pod »Lepo vedenje« št. 10615 upravi »Slovenca«.

Kuharica

srednjih let, vajena kmečanskega in navadnega gospodinjstva, želi premeniti službo. Gre najraje k dobri družini odraslih oseb. — Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Stalna služba« 10759. (a)

Dekle

išče službo k manjši družini v mesto ali k učitelju na deželo. Zna kuhati in opravljati hišna dela. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10660. (a)

Kuharica

srednjih let, mirna, poštena, išče mesto gospodinjke k gospodu v župnišču. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Magdalena« št. 10772. (a)

Vajenci

Vajenca

sprejme takoj pod ugodnimi pogoji parna pekarna Lavtižar, Kranjska gora. (v)

Fant

s tremi razredi meščanske šole išče mesto vajenca v mešani trgovini. R. Rotar, Brod — Novo mesto. (v)

Kot trgovski vajenec

želi vstopiti v trgovino v mesto ali na deželi proti popolni oskrbi 23 letni, že vojašine prost pošten mladenič, ki ima veselje do trgovine, z absolutno obrtno šolo. Je tudi izkušen šofer. — Pojasnila daje tvrdka A. Žibert — Kongresni trg 19, Ljubljana. (v)

Učenca

sprejem v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe podružnici »Slovenca« Trbovlje pod »Učenec« št. 10743. (v)

Učenec

iz boljše hiše, se takoj sprejme v barvarno. — Ferd. Stross, barvarna, Ptuj. (v)

Vajenca

s primerno izobrazbo, za trgovino z barvami — sprejme takoj Drago Franz, Stari trg 11. v

Dekle

pridna in poštena, lepega vedenja, se želi izučiti v trgovini. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10706. (v)

Službodobe

Mlinar. pomočnika

dobrega, sprejme v službo valčni mlin, Beričevo št. 43, p. Dol. (b)

Agilen potnik

verziran v pletilnih in šivalnih strojih, se sprejme. Prednost neoznjeni, ki so prodajali šivalne stroje. Kavčija potrebna. Ponudbe s sliko in referencami pod »Zmožen« št. 10644 upravi »Sl.«. (b)

Krojača

samskega, dobro izurjenega za vsa sejmarska dela — takoj sprejemem. Fr. Reisner, Poljanska cesta 13. (b)

Pomočnika

takoj sprejem. Konjar F., krojač, Zg. Pirnice 107, Medvode. (b)

Sobo in kuhinjo

oddam za november dve osebama. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Parket« št. 10738. (b)

Perfektno šiviljo

za izdelovanje damskih oblek sprejem v stalno službo izven mesta. Vsa oskrba v hiši. Pismene ponudbe z zahtevkom plače upravi »Slovenca« pod »Šivilja« št. 10694. b

Zastopnika

v steklarski stroki — za Dravsko banovino — po možnosti z lastnim avtom — išče veletrgovina stekla v Zagrebu. Ponudbe na Publicitas, Zagreb pod 38.515. (b)

Kuharico

pridno, pošteno in stalno, ki opravlja vsa hišna dela — išče večja trgovska rodbina za 1. oktober. — Starost 20 do 30 let. — Srečko Vidmar, Kranj. (b)

Kuharico

samostojno, zdravo, varčno in snažno sprejem. Prednost imajo absolventke dr. Krekove gospod. šole. Iščem tudi sobarico, vajeno pranja in likanja perila, pospravljanja boljših sob in serviranja. Tekoča toplina in mrzla voda, elektrika v hiši. Ponudbe z navedbo starosti, prepiši spricaval in zahtevki upravi »Slovenca« pod »Trgov. hiša izven Ljubljane« št. 10691. (b)

Služkinjo

pridno, za kmečka dela sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10726. (b)

Blagajničarko

izvežbano v kavarni in restavraciji, z dobrimi spricavali, sprejemem. — Ponudbe: kavarna »Emona« v Ljubljani. (b)

Pomočnika

sprejem. — F. Bačnik, kamnoseštvo, Moste pri Ljubljani. (b)

Čevljarski pomočnik

za smučarske in fino šivane čevlje se sprejme takoj. — Franc Plevčak, Gosposka 9, Celje. (b)

Zavaroval. zastopnike

delavne in poštene, za zavarovanje za doto, starostno preskrbo in posmrtnino, sprejme v območju lavantske škofije »Karitas«, Maribor, Orožnova 8. (b)

Zasluzek

Velik zaslužek

brez lastnega kapitala nudimo vsakomur, posebno na deželi. Dopise z namigom na odgovor nasloviti na: Perrson, Ljubljana, poštni predal 307.

Pouk

Violino in citre

poučujem. Ura 5 Din. — Prijave: gostilna Podgrajska klet 13, Mestni trg. (u)

Kako postaneš šofer?

Ako se vpišeš v J. Čehovo šolo, šolo na Tyrševi cesti 36 ki ti pošlje na zahtevo prospekt za stani. (u)

Gospodične

se sprejmejo na dnevni in večerni pouk v šivanju perila. Naslov v upravi »Slovenca« pod 9925. (u)

Znani, najstarejši,

najbolj obiskovani Kristofor trgovski tečaj v Ljubljani vpišuje zadnji mesec september vsak dan, Domobranska št. 15. Najboljše učne moči. — Trgovski predmeti, nauk o reklam, slovenska in nemška stenografija, stroje, jeziki. — Vpisnina 30 Din. Lastna hiša, zato mesečna šolnina samo 120 Din. — Pouk prične 1. oktobra. Zahtevajte prospekte. Zavod preskrbuje službe. Dnevni in večerni tečaji. (u)

Doma

se lahko naučiš knjigovodstva, korespondence, stenografije, francoščine, nemščine, reklame in še marsikaj drugega. Piši po navodila Dopisni trgovski šoli v Ljubljani, Kongresni trg 2/II. (u)

ŠOFERSKA ŠOLA

I. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite, Slomškova ulica. Garaža Stupica. (u)

Poučujem francoščino

Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10690. (u)

Nemška konverzacija

za otroke. Dvočakova 6, I. nadstropje. (u)

Instruktorja

za vse predmete za III. razred gimnazije — iščem za hrano. Tabor 2-I. (u)

Dijaki

Brezplačno oskrbo

dobi dijakinja, če nekoliko pomaga gospodinj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 10727. (D)

Dva dijaka (-inji)

sprejem v sredini mesta; tudi na hrano. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10777. (D)

Dve dijakinji

se sprejmeta na stanovanje in dobro domačo hrano po zelo nizki ceni v bližini II. realne gimnazije. Naslov: Požar Fr., Poljanski nasip št. 10-II, desno stopnišče. (D)

Gimnazijalko

5. do 7. razreda ali filozofinjo sprejme boljša družina k edinki četrti. Solčna soba, v centru mesta, dobra hrana. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10732. (D)

Stanovanja

ISČEJO:

Enosobno stanovanje

za dve osebi iščem v mestu za november. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10654. (e)

ODDAJO:

Soba

s posebnim vhodom, v bližini kolodvora, se odda gospodu. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10768. (e)

Sobo, kuhinjo

in pritlikline oddam v novi vili. Predovičeva 33, Moste. (e)

Stanovanje

sobo, kuhinjo oddam za 200 Din. Val. Vodnikova št. 10, Moste. (e)

Enosobno stanovanje

se odda za november. Mariborska ulica 28, Ljubljana. (e)

Sobo in kuhinjo

v pritlikline oddam za oktober. Ogleda se: Močnikova ulica 13. (e)

Stanovanje

z dvema sobama, verandom in pritliklinami, oddam. Rožna dolina c. II. št. 38. (e)

Dvosobno stanovanje

lepo, s kabinetom, pred-sobo, kuhinjo in pritliklinami, oddam z novembrom boljši, mirni družini. Tovarniška ulica 25, Moste. (e)

Dvosobno stanovanje

poceni oddam. — Franc Dremelj, Laverca 20. (e)

Enosobno stanovanje

oddam s 1. okt. ali pozneje. Val. Vodnikova št. 23, Zelena jama. (e)

Solčno sobo

novopremišljeno, oddam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10764. (e)

Opremljeno sobo

oddam. Rožna dolina c. 6 št. 4. (e)

Opremljeno sobo

lepo, snažno, s posebnim vhodom, oddam. Friskovec št. 6. (e)

Prazno sobo

oddam. Postavi se lahko šteditilnik. — Kos, Idrijska ulica 3. (e)

Lepo sobo

popolnoma separirano, z dvema posteljama poceni oddam 2 gospodinjčama. Balkon na razpolago. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10757. (e)

Vnajem

ISČEJO:

Lokal za mlekarstvo na prometni točki v mestu — iščem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Dobra točka« št. 10720. (d)

ODDAJO:

Trgovino

z mešanim blagom oddam takoj v najem z inventarjem v prometnem kraju na Gorenjskem. Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Gorenjska« št. 10670. (n)

V najem oddam

krojaču lokal z inventarjem in stanovanjem. — Zužemberk 13. (n)

Lokal s stanovanjem

(celo pritlikje) se odda v novi hiši poleg Produktke, Dunajska cesta. Istotam se odda boljši stranki celo prvo nadstropje za 15. oktober. (D)

Gostilno

moderno urejeno, novo idočo, oddam radi boleznitakoj ali z novim letom, event. tudi za večletno pogodbo. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Januar 1935« št. 10647. (n)

Trgovski lokal,

stanovanje, inventar, z vso opremo, na deželi — se da v najem za 300 Din mesečno podjetnemu trgovcu ali trgovki, lahko tudi (obrti list) mešane stroke. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10756. (n)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10 in Aleksandrova cesta 4-II. (d)

Posredujem

denar na hranilne knjižice velikih denarnih zavodov Rudolfa Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Ureditve dolgov,

sodne in izvensodne poravnave, konkurzne zadeve, vpeljavo, vodstvo, revizije in stalno nadzorstvo knjigovodstva, sestavo bilanc, izdelavo proračunov ter kalkulacij, nabavo kreditov, likvidacijo kmečkih dolgov in uvedbo

kmečke zaščite,

vse trgovsko-obrtne informacije in druge neurejene poslovne zadeve poverite zaupno koncesionarni Lojze Zajc, sodni zadrževodski strokovnjak — Ljubljana, Gledališka ulica št. 7/I. (d)

Posojila

dajemo na hranilne knjižice velikih denarnih zavodov proti 9% obrestim letno. Ravno tako iste kupujemo in prodajamo. Hitro in točno poslovanje. (d)

Knjižice

ljubljanjskih in podeželskih zavodov kupim. Spo-ročite zavod, znesek in ceno upravi »Slovenca« pod »Vsaka vloga« št. 10767. (D)

Bančne vloge, akcije

kupuje, prodaja, lombardira najsolidnejše: St. Prznik, Zagreb, Varšavska ulica 6, telefon 28-33. (d)

Hranilno knjižico

Ljudske posojilnice, prodam. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Do 30.000« št. 10675. (d)

35.000 Din posojila

iščem na vknjižbo na I. mesto 60 oralov posestva, Ponudbe upr. »Sl.« Maribor pod »Denar«, d

Knjižico Ljudske

posojilnice ljubljanske — sprejem kot posojilo proti sigurnemu jamstvu in dobri obrestim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10703. (d)

Hranilne knjižice

vseh denarnih zavodov dravske banovine prodajamo in kupujemo po najugodnejših cenah. Interesenti, blagovolite se direktno obrniti na

Bančno kom. komerc. zavod

Maribor, Aleksandrova 40 Za odgovor 3.— Din v znamkah. (n)

Posestva

Krasen vinograd

v Trški gori pri Novem mestu, najlepša arondirana lega, z vsemi poslopji in inventarjem za gospodsko bivanje, velik sadovnjak itd., skupno 13 oralov, se v celoti ali parcelirano prodaja, deloma tudi proti bančnim dobropisom. — Vprašanja na upravo »Slov.« pod »Vinograd« 10386. (p)

Prodajam parcele

na vložne knjižice tukajšnjih denarnih zavodov, tudi Zadrugne zveze. Jos. Oražem, Moste. (p)

Železn. upokojenec

išče enodružinsko hišico ali mirno, ločeno stanovanje v okolici Ljubljane ali na Gorenjskem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Samo dva« 10753. (p)

Stavbna parcela

krasen razgled na Ljubljano in okolico, poceni napredaj. — Šmartno pod Smarno goro. (p)

Enonadstropno hišo

vogalno, komfortno, dvodružinsko, parket, plin, elektrika, vodovod, v

Poizvedbe

Izgubil se je črn pes jazbečar, ki sliči na ime «Enas». Ako ga kdo najde, naj ga pripelje Ant. Staretu, graščaku v Mengšu. (e)

Kupimo

Vinski kamen kupi v vsaki množini veljgovina Ed. Suppanz, Pristava. (k)

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod s Vidovdanske ceste pri gostilni Možina. (l)

Zlato, srebro, platin

kupuje po najvišjih dnevnih cenah Marihorska Afinerija zlata, Orožnova ul. 8. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3. (k)

Cunje

krojaške odrezke, tekstilne odpadke, ovčjo volno, kupuje Arbelter, Maribor, Dravska ulica. (k)

Kupujemo staro

pohištvo: postelje, modroce, odeje, omare, slike, ure in vse druge starine. Dopisnica zadošča, da pridem na dom Golob Marja, Galusovo nabrežje št. 29. (k)

Kupimo

rabljene transmisijske osi: 50, 60, 70 in 80 mm, do dolžine 5 m ali več. «Liv» kovinsko industr. kom. družba, št. Vid (Kogovšek). (k)

Bukova drva

600 m³, popolnoma zdrave, kupim. Ponudbe s ceno je poslati na upravo «Slovenca» pod št. «Takoj» 10714. (k)

2 konja za kočijo

par ali posamezno - kupim. Konji morajo biti popolnoma zdravi, lepe postave, 4-6 let stari, sposobni za kočijo. Ponudbe z navedbo cene, starosti, višine, barve in pasme je poslati na upr. «Slov.» pod značko «Konji za kočijo» št. 10630. (k)

Jabolka za mošt

In prešano seno, vagonске količine, kupimo. Ponudbe na Južofrut v Celju, poštni predal 108. (k)

Pohištvo

Spalnice

moderne, iz orehove koronine, pleskane in kuhinjske oprave ter drugo pohištvo dobite najceneje pri Apdlovic, Komenskova ulica 34. (s)

Auto-motor

Motorno kolo

«Harley» 1200 ccm, s prikolic, prodam ali zamenjam. — Ponudbe upravi «Slovenca» pod «Dobro ohranjeno» št. 10758. (f)

Glasba

Muzika

zaloga klavirjev in pianinov, preje: Sv. Petra cesta 40 — sedaj Knapijeva ulica 4 — se priporoča za cenj. naročila. (k)

Pianino

rjav, dobro ohranjen — kupim v večjih obrok. Naslov v upravi «Slov.» pod št. 10562. (k)

MUZIKA

zaloga klavirjev in pianinov — se priporoča za cenjena naročila. (g)

Ventil tenor pozavno z etuijem, prodam. — Ponudbe pod št. «Pozavna» št. 10769 na upravo «Slovenca». (g)

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajaš ali motorja bi znebil se rad, hrz kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inersat

Usnjeni suknjiči

pumparce — najboljši nakup. A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (k)

Šolske torbice,

aktivke, nahrbtnike itd. priporoča v veliki izbiri ter po nizkih cenah Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13. (l)

Usniate suknjiče

od Din 420 — do 700. —

Fr. Zalokar

Mengeš 41. (k)

Kislo zelje, repa

nov, prvovrstno in cele glave za sarmo, v sodčkih, dobavljajo po brezkonkurenčni ceni G. Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo 10, telefon 25-91. (l)

Premog, drva, koks prodaja Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. Telefon 33-13. (k)

Kdor primerja

kvaliteto in ceno

kupi samo pri

S. Rebolj & drug Ljubljana, Gospodarska 13. Kolosa, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, trikotniki itd. (l)

Ia orehe v lupini

vreča 50 kg 230 Din, jedra kg 17 Din franko vsaka postaja, razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Dva lepa štedilnika

železna, emailirana, dobro ohranjena, prikladna za večjo kuhinjo ali gostilno — sta naprodaj v Ljubljani, Kersnikova ulica 7. «Prilika». (l)

Mizarji!

Stavbeno okorje, jeklene urode izberete tudi na knjižnici najceneje pri

„JEKLO“

LJUBLJANA. Stari tr

Gospodinje, neveste, ne zamudite ugodne prilike! Oglejte si zalogo suhe robe, katero radi selitve prodajamo po globoko znižanih cenah, Bartol Anton, Tyrševa 31. (l)

Kočije

napol krite, lahke, enovprežne, prodaja po nizki ceni Wisjan, Ljubljana, Kolodvorska ulica 25. (l)

VINA

Vam nudi

Centralna vinarna v Ljubljani v svoji posodi najugodnejše

Opeko

vseh vrst kupite po nizki ceni v opekarni Jerko, Črnuče. (k)

Elektromotor

z event. transmisijo, 3-4 Ks, za istosmerni tok 220 volt, kupimo, Mlekarska zadruga Izlake pri Zagorju ob Savi. (l)

Malinovec

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, Dunajska c. 6. (g)

Velika sprememba v Mariboru!

Pozor!

Srbska in mednarodna godba!

Vljudo vabi na obisk

FANI ACMAN

Otomano

in šest stolov kupim. Ponudbe upravi «Slovenca» pod «Snažno» št. 10739. (k)

Kleklane čipke

večjo množino, vsled opustitve predmeta pod tovarniško ceno prodaja Zelenišnik, Marjini trg. (l)

Mlade psičke

volčjake prodam po nizki ceni. Naglič Stanko, Predmestje 89, Radovljica. (l)

Nudimo: Sir

polementalski Ia po 17 Din, trapist Ia v hlebih in blokkih po 14 Din — edamsko salamo po 18 Din franko vsaka postaja Slovenije, Mlekarska zadruga Izlake, Zagorje ob Savi. (l)

Pletilni stroj

št. 8/78, popolnoma nov, naprodaj. Vprašati: Pražakova 10, pri hišniku. (l)

Sodna dražba

se bo vršila dne 18. t. m. ob 14 popoldne v Račah št. 54, kjer bo naprodaj: zapravljivček, sani, pisalna miza, železna blagajna, razni brusni kamni, pisalni stroj ter razno pohištvo. Kupci se vabijo. (l)

Kanarčke

izborne pevce, ob enem s kletkami, prodaja radi selitve Kadunc, Tržaška cesta 26. (l)

Poročne prstane

ure, veržice, uhane, kakor tudi očala — kupite najbolj ugodno pri Josipu Janko, urarju v Kamniku na Šutni, nasproti farne cerkve. (l)

Kozo

bele barve, prodam. — Jelnikar Francka, Vevče št. 86, p. D. M. v Polju. (l)

Kislo zelje, repo,

sarmo, prvovrstno, po brezkonkurenčni ceni dobavljajo vsako množino Homan, Ljubljana, Sv. Petra c. 83, telefon 27-66. (l)

Najceneje

kupite raznovrstne predmete, nove kakor rabljene, kjer oddate za 5% provizijo vsako premičnino pri trvdki «Prilika», Kersnikova 7, poleg Slamiča. (k)

Razprodaja

otroških vozičkov po globoko znižanih cenah. — M. Tomšič, Sv. Petra c. št. 52. (l)

Bencin motor

prodam tudi za hranilne knjižice za 2500 Din. — Cerar Karol, Lukovica 5. (k)

Krava pred telitvijo naprodaj v Gunceljah 7, št. Vid nad Ljubljano. (l)

ABC

prvi in edini licitacijski zavod

Ljubljana, Medvedova cesta 8, telefon 24-44, poleg gor. kolodvora. (l)

Prodamo:

Motorje, kolesa, akumulatorje, mlino za barvo, kotle za žganjekuho, sadne preše, stroj za rezanje viter, šivalne stroje, opreme za kopalnice, antične in umetniške predmete, vseh vrst pohištvo, trgovske opreme, tehnične, športne in gospodinske predmete, gramofone in ostala glasbila ter vsakovrstne potrebščine. (l)

Posebna partija novih damskih čevljev po izrednih cenah!

Kot edini tovrstni zavod sprejemamo v prodajo vse uporabne predmete!

Merjasec

najboljše pasme, za spušcanje, se nahaja na Rimski cesti 19, dvorjše, Ljubljana. Eventuelno se tudi prodaja. (l)

Pred nakupom nagrobnega spomenika si oglejte bogato zalogo pri trvdki

FELIKS TOMAN

LJUBLJANA

Restjeva cesta 30,

kjer bode solidno in ceno postreženi

Inserirajte

v

„Slovencu“!

Zahvala

Za lep pogreb našega očeta, gospoda

Franca Prah

veleposesnika in trgovca

se najiskreneje zahvaljujemo župniku iz Podčetrka g. Andreju Pircu za večkratne obiske v boleznih in za vodstvo mrtvaškega pogreba, za prekrasne in resnične besede ob odprtem grobu, gg. župnikom iz Olimja in Buč, gasilskim društvom iz Imenega in Vrač, cerkvenemu pevskemu zboru, vsem njegovim stanovskim tovarišem, vsem darovalcem šopkov in vancev in sploh vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti. Prirčna zahvala tudi vsem, ki so nam na kakršenkoli način izrekli svoje sožalje!

Imeno—Podčetrtek, dne 15. septembra 1934.

Rodbina PRAH.

ZAHAVALA. Za vse dokaze sočutja ob boleznih in smrti naše ljubljene

POLDKE

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih lajšali neizmerno bol, kakor tudi vsem darovalcem mnogoštevilnih vencev in cvetja. Posebno se pa zahvaljujemo gospodu dr. Trtniku za njegov trud, ohraniti ji mlado življenje, gospodu p. Henriku za Viča za tolažilne obiske, ravnateljstvu, uradnistvu in delavstvu tovarne Eifler za izraženo sožalje in darovane vence ter končno vsem, ki so pokojnico spremlili v tako obilnem številu na njeni zadnji poti. — Vsem stotero Bog plačaj!

Srednje Gameljne, dne 15. septembra 1934.

Zalujoča rodbina ŽAGARJEVA

Izletniki!

DOPUST BO MNOGO LEPŠI,

če se ubranite os in komarjev.

..... Komarji in ose ne trpe vonja po „Flitu“.

samo v originalnih ročkah

Pazi: „FLIT“ sedaj prijetneje diši!

PERJE

120x180 Din 90.—, 135.— z rožnato ali modro angino. Vzorci brezplačno. — Naročila preko 350.— Din pošljemo franko. Poseljne odeje, prvovrstne, poceni v valiki izbiri. Odprema po povzetju. Ne odgovarjajoče blago zamenjamo ali vrnemo denar „POSTELJINA“ H. Weiss, Zagreb, Illica 76

Po težki boleznih razvezan zemeljskih vezi, se je danes preselil k nebeskemu Očetu naš skrbni in predobri oče

Peter Flajnik

posestnik, odbornik Hranilnice in posojilnice, bivši dolgoletni občinski odbornik in gerent občine Vinica

Pokopali bomo našega očeta v ponedeljek, dne 17. sept. ob 9 dopoldne na farnem pokopališču na Vinici. Spomnite se ga pri oltarju!

Vinica, št. Rupert, dne 15. septembra 1934.

V imenu vseh sorodnikov Peter Flajnik, župnik, sin.

Oba,

mož in žena sta zadovoljna, ker sta si nakupila vse potrebno manufakturno blago poceni v Trgovskem domu — Sternecki, kateri Vam brezplačno pošlje na ogled svojo izbrano kolekcijo platna, gradla, cefirja, sukna, kamgarna, volne, svile, klota, poplina, kretona, tiskovine, in drugega manufakturnega blaga.

Veliki ilustrirani cenik in vzorci zastonj!

TRGOVSKI DOM Sternecki

TONARNA PERILA IN OBLEK

Celje št. 18

REVIGAL

**MAST, mikstura in milo
PROTI KOŽNIM BOLEZNIM**

Reg. pri Min. Soc. Pol. in Nar. Zdr. v Beogradu
Ime zakonom zaščiteno kontr. št. 8407-9-10

Izdelovalec:

Lekarnar **Branislav Mondini, Slov. Bistrica** Dravska banovina

Reg. pod S. br. 6540 od 5. VI. 1934

Šolski zvezki!

Vse vrste šolskih zvezkov iz najtinejšega papirja Vam
še vedno dobavi najceneje ter vsako poljubno količino

A. JANEŽIČ

papirna industrija

Ljubljana, Florjanska ulica 14. Tel. 32-20.

Dalje izdelujemo in imamo vedno v zalogi vsakovrstne
trgovske knjige, odjemalne knjižice, kopirne bloke, foto-
albume, spominske knjige, mape, risalnike, itd., itd.
Istotam trgovina s šolskimi in pisarniškimi potreb-
ščinami na drobno in na debelo.

Inserirajte v „Slovincu“!

GRITZNER

DOKROMANA KOLESA

Najboljši
šivalni stroji „ADLER“ in „GRITZNER“
po izredno nizkih cenah
samo pri trdkci

JOSIP PETELINC - LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika, za vodo.
Večletna garancija! Pouk v umetnem vezanju
brespiačen!

ŽEMPERJI za odrasle po
29 Din dobite
samo v Trpi-
novem bazarju, Maribor, Vetrinjska ul. 15

Dr. Franc Derganc, kirurg. šef-primarij v p.

Delavska pekarna - Ljubljana

Zakupnik CORTILA MIRKO

Priporočja:

mlečno pecivo, slaščice, vinske preste,
beli domači kruh, polbeli domači kruh,
špecial rženi kruh!!

DVOROVNE „REKORD“

specijalne trajnogoreče peči nudijo s
cenenim domačim rujavim premogom

prav isto, kar navadne peči z dragim
inozemskim koksom in premogom.

PROIZVOD tovarne peči, štedilnikov in emajla

ZEPHIR d.d., SUBOTICA

Zahtevajte brezplačne prospekte!

Samoprodaja:

Za Ljubljano: Jos Zalta & Co., Dunajska c. 9,
za Celje: D. Rakusch,
za Maribor: Železnina Lotz,
za Ptuj: Anton Brenčič.

Istotam zaloga vzorcev prvovrstnih „ELITE“ in
„EVA“-štedilnikov iz iste tovarne

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje.

Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker
jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-po-
sestnikov z vsem svojim premoženjem.

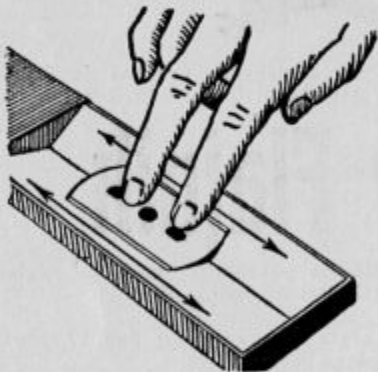
VAM OMOGOČA

mašenje perila na šivalnem stroju brez
aparata, Vam skrajša delo celega dne
na dobro uro, Vam daje mesto krpe
presenetljivo lepo tkanino. Dobiva se
povsod. Dobava na debelo pri gener.
zastopstvu za Jugoslavijo v Ljubljani
poštni predal 81.

KLAVIRJI

in pianini prvovrstnih svetovnih trdk,
novi kakor tudi preigrani, po zelo zmer-
nih cenah stalno v zalogi! Oddajam tudi
na ugodna mesečna odplačila. — Vsa
popravila in uglaševanje strokovnjaško.

M. ROPAS - CELJE

„Presto“

idealni aparat za brušenje klinic.
omogoča prijetno briteje.
Klinica brušena na »Presto« apa-
ratu je zopet kot nova — štedi
torej denar. — Cena Din 30—
Poštno povzetje Din 34-50.

Sprejememo za vsako mesto samoprodajalce.

»Čehostaklo« **B. Lisek, Ljubljana**

BANKA BARUCH

15. RUE LAFAYETTE
PARIS

Telef.: Trinité 81-74 — Telef.: Trinité 81-75
Naslov brzojavkam: Jugobaruch Paris 22

Banka Jugoslovanskih izseljencev v Bel-
giji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu.
Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje
in po najboljšem dnevnem kursu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poštni uradi

v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksen-
burgu sprejemajo plačila na naše
čekovne račune:

BELGIJA: No. 3064-64 Bruxelles,
FRANCIJA: No. 1117-94 Paris,
HOLANDIJA: No. 1458-65 Ned. Dienst,
LUKSEMBURG: No. 5967 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno
naše čekovne nakaznice.

NOVA ZIMSKA SALAMA

pripoznane kvalitete trdke

P. J. Klefiš, Jagodina

Cene in pogoje pri zastopstvu:

**J. Globočnik,
Ljubljana**

Nunska ulica št. 17-I.

Oskrbite si

za Vaše leposlovne,
znanstvene
in druge knjige
primerne
preproste ali fine

Poslužite se

za vezavo revij:
Dom in Svet,
Mladika,
Ilustracija,
Zena in Dom

trpežne vezave

originalnih platnic

katere Vam nudi

Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne

r. z. o. z.

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/II.

Vsemogočni Bog, Gospod življenja in smrti, je poklical k Sebi po večno
plačilo v petek 14. septembra ob 1/7 zvečer, prevideno s sv. zakramenti za umira-
joče, po daljšem bolehanju, v 61. letu starosti, gospodično

Jerico Šinkovec

trgovko in posestnico v Kamniku

Pogreb bo v nedeljo 16. septembra popoldne ob 4 iz hiše žalosti na Šutni
na pokopališče na Žalah.

Nepozabno rajno priporočamo v spomin in pobožno molitev.

V Kamniku, dne 14. septembra 1934.

V imenu vseh sorodnikov:

Antonija Šinkovec, sestra.

Mesto vsakega drugega naznanila.

Razne uradne preiskave potrju-
jejo, da se more s popolno goto-
vostjo uporabiti »FITONIN« pri
vseh

ranah, poškodbah, HRATAH,
izpuščanjih, opeklinah,
črnih LIŠAJIH, TURIH,

ranah od ležanja

STARIH ZANEMARJENIH

RAH

na nopal, škrofuloznih ranah,
odprtih hemeroidih.

„FITONIN“ preprečuje in-

fekcije, usta-

vija krvavi-

tav, ne dovoljuje rani, da se

usmrdi, in jo zelo hitro cel.

Steklenica stane 20.— Din v

v lekarnah.

S pošto se moreta noslati samo
dva steklenici po povzetju za Din 50.—. Poštno knjigo
št. 17 pošilja zastoj »Fiton« d. z. o. z., Zagreb I-78.

Reg. Sp. br. 1281 od 28. VII. 1933.

**Teško pričakovani
drugi zvezek**

Dr. E. Javneč

**DOMAČE IN TUJE
ŽIVALI V PODOBAH**

I. DEL

s 30 dvostranskimi prilogami podob
(upodobljenih je ca. 140 živali!)

UREDIL, UVOD IN OPOMBE NAPISAL

Dr. Anton Slodnjak

je pravkar izšel!

Naročnikom „Zbirke domačih pisateljev“
smo knjigo že začeli razpošiljati, za ne-
naročnike velja v platno vezana 90 Din

**JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA
LJUBLJANA**

**AKO ŽELITE, DA BO VAŠ OTROK
ZDRAV IN VESEL,**

mu dajte »Energin« za krepitev krvi, živcev
in teka. »Energin« krepi kri, jači živce, dela
apetit, pospešuje razvoj otroka. Otrokom tri-
krat na dan po malo žličko okusnega »Ener-
gina«.

»Energin« se dobi v vseh lekarnah v polilitrskih
steklenicah. Steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 4787/32.